

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 13

Mūsų artilerininkai

Politikos apžvalga

NUOLATINĖ KARIUOMENĖ VOKIETIJOJE

Kaip žinoma, Vokietijoje kovo 16 d. buvo paskelbtas ginkluotos pajėgos organizavimo įstatymas. Pagal šį įstatymą tarnyba kariuomenėje nustatoma visuotinės karo prievolės pagrindais. Vokiečių armijos sudėtis taikos metu susideda iš 12 korpusų ir 36 divizijų. Tai sudarys apie 500.000 kareivių. Smulkmenų įstatymas nenumato ir palieka tai karo ministeriui. Vokietijai Versalės sutartimi buvo uždrausta laikyti nuolatinę kariuomenę. Dabar Versalės sutartis atvirai sulaužyta ir prie dabartinių aplinkybių Europa atsidūrė karo pavojuje. Šis vokiečių žygis sukėlė didžiausią pasipiktinimą visame pasaulyje. Anglijoje, Prancūzijoje ir Italijoje kilo didelis susijaudinimas. Tų valstybių spauda, ypač prancūzų, nurodo, kad dar vienas žingsnis iki pokarinių sutarčių revizijos ir grąžinimo vokiečiams tų sričių, kurias jie valdė prieš karą. O tai be karo įvykti negali. Taigi, jeigu laiku kaimynai nesiims atitinkamų priemonių, tai Europa sparčiai eina prie didžiausios katastrofos. Aišku, kad kaltę dėl susidariusios būsenos visos Europos spauda verčia vokiečiams, kurie puikiai žinojo, kad lygias teises jiems vis vien būtų sugrąžintos, jei jie prisidėtų prie numatomų Vidurinės ir Rytų Europos saugumo paktų.

PROTESTAI DĖL VERSALĖS SUTARTIES SULAUŽYMO

Prancūzų vyriausybė pirmiausia atkreipė Tautų Sąjungos dėmesį į tą faktą, kad Vokietija įvedė visuotinę karo prievolę ir tuo sulaužė Versalės sutartį. Prancūzų vyriausybė, kreipdamasi į Tautų Sąjungą, nurodė, kad pagal Tautų Sąjungos pakto 11 str. 2 p. kiekvienas sąjungos narys turi teisės draugiškai atkreipti plenumo arba tarybos akis į kiekvieną aplinkybę, kuri liečia tarptautinius santykius ir gresia suardyti taiką ar gerą tautų tarpusavio bendravimą, nuo kurio pareina taika. Taip atsitikus, generalinis sekretorius turi sušaukti tarybą. Taigi balandžio 15 d. bus sušaukta ir Tautų Sąjungos Taryba, kuri turės apsvarstyti būseną ir pareikšti šiuo reikalu savo nusistatymą.

Be to, prancūzų vyriausybė pareiškė griežtą protestą vokiečių vyriausybei. Šiame proteste nurodyta, kad vokiečių vyriausybė neištesėjo savo pasižadėjimų. Pirmą kartą, sulaužydama tarptautinę sutartį (Versalės), kuri turi būti saugojama, o antrą kartą, neištesėdama savo žodžio, kad vokiečių lygybė bus atstatyta tikrai kitoms valstybėms sutikus ir kad Vokietija yra pasiryžusi šiuo reikalu tartis su kitomis valstybėmis. Prancūzų vyriausybė pagaliau pareiškia, kad vokiečių vyriausybė yra atsakinga už visas galimas pasekmes dėl to žygio. Vokiečių užsienių reikalų ministeris Neurathas prancūzų protestą atmetė, pareiškdamas, kad, girdi, prancūzai ir kitos didžiosios valstybės pačios sulaužė Versalės sutartį, kuris numato nusiginklavimą, tuo tarpu visos apsiginklavo.

Italijos vyriausybė irgi pareiškė Vokietijos vyriausybei griežtą protestą prieš jos žygį. Italijos vyriausybė nurodo, kad Vokietijos vyriausybė neištesėjo pasižadėjimo, kad tarptautinės sutartys negali būti nutraukiamos ar suardomos vienašališka akcija (atsisakymas). Tuo reikalu turi būti visų dalyvių sutikimas. Pagaliau, Italijos vyriausybė pareiškia, kad per kitus pasitarimus ji negalės skaitytis su būsena, kuri susidarė dėl neteisėtų žygių. Vokiečiai ir ši protestą atmetė tais pačiais motyvais, kaip ir prancūzų.

Anglų vyriausybė irgi įteikė vokiečių vyriausybei protestą dėl Versalės sutarties sulaužymo. Tačiau, anglų protestas nėra toks griežtas, kaip prancūzų ir italų. Mat, anglai paskiausiai biskį nuolaidesni vokiečiams, negu prancūzai ir italai. Spaudos žiniomis, jie tai daro todėl, kad nori šiek tiek susilpninti prancūzų poziciją, nes prancūzai užleido italams koncesijas Afrikos kolonijose ir tai anglams nepatinka. Prancūzų spauda mato anglų proteste tik silpnę ir kapituliaciją (nusileidimą) prieš vokiečių grobuoniškus tikslus.

ĮVYKO ANGLIJOS, PRANCŪZIJOS IR ITALIJOS KONFERENCIJA

Dėl susidariusios būsenos kovo 23 d. buvo sušaukta Paryžiuje anglų, prancūzų ir italų bendra konferencija. Anglai

norėjo konferenciją atidėti po Simono vizito Berlyne, tačiau prancūzams ir italams griežtai pareikalavus, konferencija įvyko prieš vizitą. Po to bus dar viena konferencija, greičiausiai Italijoje, kad pats Mussolini galėtų dalyvauti. Per kovo 23 d. konferenciją buvo apsvarstyta daug klausimų, susijusių su vokiečių vienašališku atsisakymu nuo Versalės sutarties kariškų nuostatų, ir buvo nutarta balandžio 11 d. vėl sušaukti trijų konferenciją, kur bus patiktos išvados iš anglų ministerių atsilankymo Berlyne, Maskvoj, Varšuvoje ir Prahaj, ir bus priimta galutinų nutarimų dėl tolimesnio anglų, italų ir prancūzų bendro politinio veikimo.

SOVIETŲ RUSIJOS SPAUDA APIE VOKIEČIŲ ŽYGI

Sovietų spauda, rašydama apie vokiečių žygį, nurodo, kad Sovietų Rusija Versalės sutarties nepasirašė, todėl jai dabar nerūpi tos sutarties sulaužymas, tačiau jai rūpi pasėkmės, kurios gali kilti iš to žygio ne tiktai pasirašiusioms valstybėms, bet ir visai Europai. Sovietų spauda rašo, kad vokiečiai savo žygiu rengiasi karui, todėl visos valstybės, kurios yra suinteresuotos taika, turi susitarti ir surasti apsigynimo priemonių, kol dar nevēlu.

KAIP REIKIA APSISAUGOTI NUO VOKIEČIŲ

Visos Europos spauda dabar svarsto priemones, kuriomis galėtų patikrinti ramumą Europoje ir apsisaugoti nuo vokiečių agresijos. Spaudos nuomone, reikia sudaryti oro paktą tarp Prancūzijos, Anglijos ir Italijos. Tada atsirastų didelė pajėga ore, kuri galėtų nuraminti vokiečius. Be to, spaudos nuomone, reikia kuo greičiau sudaryti Rytų paktą, kad susidarytų kliūtis vokiečių siekimams Rytų Europoje.

LENKIJA SUSIRŪPINUSI DĖL SUSITARIMO SU VOKIEČIAIS

Žinomas prancūzų politinis laikraštis „Republique“ šiomis dienomis paskelbė straipsnį apie lenkų — vokiečių santykius. Laikraštis pažymi, kad Lenkija, kuri dėl nepalankumo Rusijai pasiskubino susitarti su vokiečiais, dabar susirūpinusi. Tačiau jau per vėlu ir lenkai vis daugiau lenda į purvą. Vokiečiai, anot prancūzų laikraščio, gal ir pažadėjo lenkams Ukrainą ir Lietuvą, tačiau šio grobio lenkai paimti niekuomet negalės.

VOKIEČIAI TVIRTINA, KAD JŲ KARIUOMENĖ NEORGANIZUOJAMA KARUI

Šiomis dienomis vokiečių užsienių reikalų ministeris Neurathas pasisakė anglų telegrafų agentūros atstovui dėl vokiečių kariuomenės organizavimo. Neurathas pareiškė, kad vokiečių kariuomenė neorganizuojama karui. Į klausimą, kodėl reikalinga 36 divizijos, Neurathas atsakė, kad kiekvieno vyro pareiga tarnauti kariuomenėje, tuo būdu visa vokiečių tauta gali išskirti iš savo tarpo 36 divizijas karių. Pagaliau Neurathas pareiškė, kad jis pats irgi įsitikinęs, jog naujas karas reikštų Europos galą ir todėl karo nenori.

ESTIJOS UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS APIE DABARTINĘ BŪSENĄ

Estijos užsienių reikalų ministeris šiomis dienomis pasisakė spaudos atstovams apie susidariusią būseną ir nurodė, kad Baltijos valstybių sąjunga yra geros santykiuose su visomis valstybėmis ir toji sąjunga nėra nukreipta prieš jokią valstybę ir dabar nebus vienašališka. Baltijos valstybės, kiek galėdamos, stengsis palaikyti taiką.

VOKIEČIŲ KARIUOMENĖ SIEKS 720.000 VYRŲ

Spaudos žiniomis, vokiečių kariuomenė netrukus sieks 720.000 vyrų. Ji suskirstyta į 36 divizijas po 20.000 vyrų kiekvienoje. Karo medžiagos vokiečiai irgi turi pakankamai, nes 70% visų jų fabriku gamina karo medžiagą. Tokiu pat tempu auga ir lėktuvų skaičius, todėl po trijų mėnesių vokiečiai turės apie 1.500 lėktuvų.

LATVIŲ SPAUDA SIŪLO BALTIJOS VALSTYBĖMS AKTINGESNĖ POLITIKĄ

Latvių laikraštis „Jaunakas Zinas“, aiškindamas susidariusią būseną, reiškia nuomonę, kad Baltijos valstybės turi dabar pradėti aktingesnę politiką ir galutinai organizuoti kartu su kitomis valstybėmis saugumo paktą. Kitaip Baltijos valstybės bus nuolatiname pavojuje.

Leidžia Kar. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius

Redaktorius mjr. Balčiūnas

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Kar. Štabą 56 nr.
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Kav. j. ltn. V. Vilkutaitis

Arklių sportas, arklių auginimas ir krašto gynimas

20-ojo amžiaus žmonės yra susigalvoję be galo daug ir įvairių būdų mankštinti savo kūną, daryti jį stangrą, atsparų ir sveiką, išauginti savyje tvirtą ir savarankišką būdą.

Šitos visos mankštos galima suvesti į vieną ir pavadinti — sportas.

Tuose kraštuose, kur sportas klesti jau ištisu il-gus dešimtmečius ar net šimtmečius, ne tik atskiri as-menys, bet ir visa plati visuomenė yra sveikatingesnė, pripratusi gyventi daug tvarkingiau, susidariusi daug sveikų ir gražių įpročių.

Lietuva negali būti priskiriama prie tų laimingųjų kraštų: pas mus sportas pradeda giliau įleisti šaknis tik Nepriklausomybę atgavus.

Iš visų sporto rūšių, kurias lietuviai praktikuoja, ir kuriomis pradeda paskutiniu laiku domėtis, tenka išskirti vieną, būtent: arklių sportą.

Arklių sportas buvo žinomas jau senovės Lietu-voje. Nuolatiniai karai, ilgi žygiai raitom be galo su-artino lietuvių su žirgu. Sugebėjimas kautis raitom, vyti priešą per neišeinamų girių tankumynus padarė lietuvių amžių bėgyje tikrą raitininką su įgimtais ga-bumais greit prie arklio priprasti, jį pamilti ir puikiai suvaldyti.

Jokia šventė, joks jaunimo susibūrimas neapsie-davo be raitųjų rungtyniavimo, kuriame kiekvienas jaunas lietuvis turėdavo progos parodyti savo suge-bėjimus, o senukai pasidžiaugti. Gražiausiu žirgo meilės ir reikšmės įrodymu yra mūsų dainos, kurios pasiliko iš senovės laikų.

Užsiliko mums ir šiek tiek senovės lietuvių ga-bumų arklių pamilti ir jį suprasti. Tų gabumų ir mei-lės arkliui neįstengė išnaikinti nė rusų priespaudos šimtmečiai.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, susikūrus ka-valerijos dalims, atsiradus plačiai raitiesiems šauliams, raitųjų sporto reikalai smarkiai atsigavo ir ligi šios dienos padarė tokios pažangos, jog leidžia mums rung-tis ir su mūsų kaimynais. Nūdien tūkstantiniai raiti-ninkų sulėkimai neturi sau lygių nė užsienyje. Tai geriausias įrodymas, kad lietuvis dar neužmiršo mylėti savo žirgą, kad lietuvis vėl nori grąžinti gražias raitų rungtyniavimo tradicijas, kuriose gali pasireikšti vy-riška drąsa, pasiryžimas ir vikrumas. Netenka nė kal-bėti, kad visos šios tikrojo vyro ypatybės mums reikia įsiskiepyti kuo giliausiai, ypatingai tokiu momentu, kada kiekvienas lietuvis, galįs pakelti ginklą, turi būti dvasioje karys, kupinas pasiryžimo ir drąsos.

Gražios senosios Lietuvos raitininkų tradicijos, kitų kultūringų kraštų pavyzdys ir šių dienų gyvas reikalas mašinas pakeisti žirgu verčia mus dėti visas

pastangas, kad žirgų sportas būtų plačiai paskleistas po visą Lietuvą.

Jei Lietuvos ūkininkas pradės žiūrėti į žirgą ne tik kaip į priemonę traukti arklą, bet ir kaip į gali-mybę sveikai rungtyniauti su kitais — per keletą me-tų visų mūsų ūkininkų arkliai bus gražesni, geriau pri-žiūrėti ir pati žirgų veislė pradės gėrėti, o tai bus mū-sų kraštui daug naudingiau nei bokso ar futbolo kul-tyvavimas.

Futbolo rungtynių žiūrėti turi galimybės ir malo-numo tik nedidelė mūsų krašto gyventojų dalis, ir tai tik didesniuose centruose. Pagaliau, lietuvis ūkinin-kas mažai tesidomės tokios rūšies sportu, nors ir turė-damas tam galimybių.

Žirgą jis pažįsta, žirgu domisi, todėl žirgų rung-tynės sutraukia didžiules žmonių minias, pradedant aukštąja inteligentija, baigiant valstiečiais. Pavyzdžiu gali būti Dusetuose kasmet rengiamos žirgų lenkty-nės ant ledo, kurių pasižiūrėti susirenka kelios tūks-tantys žmonių, ir kavalerijos rungtynės Kaune ir Klai-pėdoje.

Svarbu, kad ši žirgų sporto susidomėjimo banga neatslūgtų mūsų visuomenėje, o vis labiau didėdama užlietų visą mūsų kraštą, neaplenkdama nė toliausių užkampių.

Atitarnavę kavalerijoje atsargos kariai, dragūnai čia privalo suvaidinti žymų vaidmenį. Jei visas tas žinias, patyrimą ir žirgo meilę, kurią jie gauna tar-naudami pulke, parneš į kaimą — jie atliks be galo dėkingą darbą.

Kaip to darbo griebtis ir jis dirbti, bus kitam Kario numeryje.

Dezertryras

Tu priešas tėvynės, tu vergas likimo —
Tau sąžinė skausmo agonijoje rimo!
Vardan prakilnumo klasta pražūtinga
Tau ženklina širdį visad nelaiminga!

Tau niekas nemiela, jau nieks nemasina
Širdies!.. Žmoniškumas tavyje jau miręs!..
Už menką tik šypsni... jausmų malonumą
Parduodi tu viską kas sąžinės rūme!..

Tu siela be saulės! Tu skausmo klajūnas! —
Tau skaidrūs vainikai rimties svetimi!..
Vien amžinas nerimas... skundų gausumas
Baugina tave vis žiauria mirtimi!

Antanas Kašauskas

Petro Vileišio—Nerio karstą išlydint

Kovo 21 d. Kauno Bazilikoje susirinko vyriausybės nariai, didelis Kauno lietuviškosios visuomenės būrys išlydėti Petro Vileišio-Nerio karstą į Vilniaus Rasos kapus, kur troško velionis amžinai ilsėtis. Tas troškimas susietas ne vien su žmogaus asmeniškais norais, bet su troškimu didelio lietuvių patrioto, rašytojo — populiariausio, visuomenės darbuotojo būti savo amžinoje sostinėje Vilniuje. Kovo 21 d. kūno palaikai po pamaldų, pamokslų su žodžiais ir žiedais buvo išlydėti.

Jaunajai kartai, kuriai mažiau tenka susidurti su kultūriškomis kovomis, kartais vieno kito lietuvių darbuotojo vardas daugiau pažįstamas istoriškai. Ne be to, kad ir a.a. Maironis stengėsi nupiešti ateitį savo dainoje, ar bus suprantamos kančios lietuvių kultūrininkų, kai bus atgauta laisvė. Tačiau Lietuvoje taip nėra.

Kiekvienas lietuvis, kuris turėjo noro pradėti laivintis, dažnai pradėjo nuo Petro Vileišio-Nerio vienos ar kitos knygos. Ar mažai kam teko pasiinteresuoti lietuviškąja Petro Nerio geometrija. Tas pat buvo ir su kitomis mokslinės literatūros knygutėmis, nes Petras Vileišis-Neris parašė jų nevieną. Jo buvo rašyta ne vien tik mokslinės literatūros, bet taip pat ir beletristinės. Išleista 1887 m. apysakėlė Jons ir Aniuta buvo skirta ypatingai tiems laikams, kai kilo jaunoji lietuvių inteligentų karta ir turėjo turėti idealo šviesti liaudį ir kelti dorą.

Tačiau didžiausias Petro Vileišio rūpestis buvo išgauti lietuviams spaudą. Kiek teko Petru Vileišiui nudirbti šitoje srityje, matyti iš to, kad, Petrapilyje būnant, kai dar spauda buvo uždrausta, buvo išgautas leidimas atspausdinti keletą knygelių lotyniškais raidėmis. Jų tarpe buvo atspausdinta ir paminėta „Jons ir Aniuta“ Ta pačia kryptimi vyko ir tolesnis spaudos atgavimo ir jos šelpimo darbas tuo labiau, nes Petras Vileišis, baigęs inžinieriaus mokslus ir statydamas tiltus, kaip pirmasai statybininkas, uždirbdavo nemažai pinigų, turėjo pažinčių aukštųjų rusų valdininkų tar-

pe ir pagaliau įtakos. Petras Vileišis visa tai pavartojo lietuvių kultūriškai naudai.

Ir iš tikro, kai pagaliau lietuvių tautos kova už spaudos laisvę buvo laimėta, tuojau Petras Vileišis pradėjo kurti mūsų periodinę spaudą. Jo pinigais ir visa kita parama buvo pradėtas leisti pirmasis lietuvių dienraštis „Vilniaus Žinios“. Tai tolimi, ką tik po spaudos draudimo laikai. Bet kiek nuotaikos, vilties, pasiryžimo jie sukėlė.

Petro Vileišio asmuo mūsų atgijimo istorijoje dar ne visai įvertintas, tik viena aišku, kad jo labai daug padaryta, išleidžiant laikraštį Vilniuje, kuris pagreitino kai kuriuos mūsų istoriškai-politiškus įvykius. Greičiau buvo sušauktas Vilniaus Didysis Seimas, greičiau buvo informuota visa Lietuva.

Ne vien dienraštis rūpėjo Petru Vileišiui, kartu su „Vilniaus Žiniomis“ buvo įsteigtas „Vilniaus Žinių“ knygynas, kuris taip pat labai daug patarnavo Lietuvai. Knygynas turėjo vieną iš plačiausių katalogų su trumpais paaiškinimais, kuris daug patarnavo knygoms paplisti.

Be to, Petras Vileišis buvo didelis lietuviško verslo pradininkas, kurio pirmieji žingsniai buvo pradėti Vilniuje. Buvo įsteigta ūkio padargų, mašinų liejykla „Vilija“, kuri taip pat gerai žinoma buvo visai Lietuvai. Be to, tokia įmonė buvo kaip ir vidurkis, kur spietėsi visos lietuviškų verslininkų jėgos. O Petras Vileišis labai mokėjo tokių jėgų parinkti, pakviesti ir pavesti dirbti.

Petras Vileišis-Neris nebuvo vilnietis, tačiau įgijo vilniečio vardą, nes iš viso, kas pasakyta, matyti, kaip jo asmuo Vilniuje yra pasireiškęs. Jis gimė 1851 m. — Pasvalio aps. Krotyje, mokslus ėjo Petrapilyje, pradžioje dirbo daug Rusijoje, vėliau Vilniuje ir kitur Lietuvoje. Mirė 1928 m. Kaune. Š. m. kovo 21 d. laikinoji Kauno sostinė išlydėjo kūno palaikus į Vilnių — tikrąją Lietuvos sostinę, kur Lietuvai dirbo Petro Vileišio-Nerio didelis asmuo.

J. Ž.

Valstybės išdavikai nubausti

Pustrečio mėnesio užtrukusi valstybės išdavimo byla jau baigta. Teismo sprendimas paskelbtas kovo 26 d. Į teismo salę prisirinko keli šimtai žmonių, tarp jų nemažas būrys Kauno įgulos karininkų. Aplinkui teisingumo rūmus jau anksti rytą grupavosi ir sprendimo rezultatų lūkuriavo didžiulė minia žmonių. Jos nė įkyrus lietus neišsklaidė.

Lygiai 9 val. teismo rūmų komendantas mjr. Macelis patikrino kaltinamuosius. Visi su įtempimu laukia teisėjų. Pusiau dešimtą pasigirsta: „Prašau stot!“. Su visu rimtumu ir atidumu šimtai žmonių žvilgsnių lydi teisėjus. Teismo pirmininkas plk. lt. Leonas, didžiausiai tylai esant, pradeda: „Lietuvos Respublikos vardu, kariuomenės teismas, išžiūrėjęs dr. Neumanno, v. Sasso ir kitų baudžiamųjų bylą“ „... nusprenđė: Jesučio žudikus — Evald Bollį, Prysą, Lepą ir Vanagatą — nubausti mirties bausme, sušaudant; K. ir H. Vallatus, šovusius į Loopą — sunkiųjų darbų kalėjimu ligi gyvos galvos; Sovogo vadą dr. Ernstą

Neumanną ir jo padėjėją Vilių Bertuleitį — 12 m. s. d. kalėjimo; v. Sasso ir Ropą — po 8 m. s. d. kalėjimo; taip pat 8 m. s. d. kalėjimo nubaustas Conrad v. Dressler. Kiti kaltinamieji nubausti nuo 1,5 ligi 6 metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Adomas Mollinus ir Artur Kubutat, kaip prisipažinusieji, nubausti po 1,5 metų sunkiųjų darbų kalėjimo, prašant Respublikos Prezidento juos nuo bausmės atleisti. 34 kaltinamieji išteisinti. Be to, nubaustųjų konfiskuojamas turtas valstybės naudai ir jiems atimamos turto ir pilietinės teisės. Ligi teismo sprendimo buvusiems laisviems, kardomoji priemonė pakeičiama areštu. Teismo salėje jie buvo areštuoti.

Jesutienei iš Leppos, Bolio, Vanagato ir Prysą priteista 32.260 litų civilinio ieškinio; Lopui iš Valatų priteista po 370 lt. kasmet ligi gyvos galvos.

Paskelbus šį teismo sprendimą, publika dar ilgai nesiskirstė, kol teismo rūmų komendantas liepė teismo salę palikti.

Savo istorijos reikalu kariuomenėje

Visose kariuomenės dalyse įvesta švietimo pamokos, kur praeinama kiek ir Lietuvos istorija. Sakau tik kiek, nes tuo įvykdoma švietimo programos tik vienas punktas ir viskas. Atpasakojant istorinius įvykius ne visada pasistengiama įdiegti į karivių sielas mūsų senolių patriotiškumas, karžygiškumas, ir dėlto daugumas karivių ne siela pergyvena, bet visa tai priima, kaip paprastą pasaką.

Norint sustiprinti ir susąmoninti patriotizmą, reikia mokėti karų ir bendrą Lietuvos istoriją. Patriotizmo atsparus ramstis geras žinojimas tėvynės istorijos. Nežinąs savo šalies istorijos negali būti ir patriotas.

Pasauly daug visokių mokslų — visko ir prie geriausių norų neaprepsi. Taikos metu kariuomenės tikslas — rengti jaunus Lietuvos piliečius karžygiais, kad pavojaus valandą tauta būtų rami ir neabejinga. Čia reikalinga, kad iš kariuomenės išėję vyrai būtų ne tik geri savo srities dalyko specialistai, bet ir patriotiškai išauklėti.

Kiek praktiškai patyriau bei pastebėjau, pas mus žiūrima daugiau į išorinę kario pusę, o dvasinis pasaulis taip ir palieka primityvus! Jaunuolis, atvykęs į kariuomenę, greitai persiima kariškai, bet dvasia daugumoje per visą laiką pasilieka kaimiška bei miestelėniška, o juk turėtų būti lietuviška.

Kad šitai pasiektumėm, manyčiau, reikėtų parengti mūsų kariuomenei specialų Lietuvos istorijos vadovėlį, kur būtų parodyta, kaip kinematografe, mūsų garbingų senolių kruvinos kovos, laimės ir nelaimės, tų laikų įkyrūs priešai, garbinga mūsų kunigaikščių gdynė, nelemtoji unija, baudžiava, lenkmetis, rusų priespauda, vokiečių žiaurumai, nepriklausomybės karas ir t. t. Nepamiršti atvaizduoti mūsų nelemtus kaimynus: lenką ir vokiečių. Kokie jie tikrumoje yra, jų grobuoniški siekimai; kad ne tik būdami kariuomenėje, bet ypač išėję iš jos visada nešiotų savo širdyse mintį: „Jei buvome iš geležies, tai šiandie turime būti iš plieno“.

Vadovėlis turėtų būti paveiksluotas šauniais ir skoningai parinktais kunigaikščių, nepriklausomybės kare kritusių karžygių paveikslais ir pavyzdžiomis kautynių iliustracijomis.

Istorijai dėstyti reikėtų parinkti atitinkamą lektorių, turintį tuo reikalu gabumą. Toks lektorius galėtų būti bendras visai daliai. Labai populiariai dėstyti tėvynės pažinimo mokslą, keltų jaunuoliuose entuziazmą, bent po porą kartų savaitėje batalionuose.

Istorijos pamokos tenebūnie verčiamos išmokti. Tebūnie klausinėjami tik tieji, kurie patys norėtų atskaninti. Atvirksčiai, istorija tikslo nepasieks, bus įkyri, nuobodi, atbaidanti. Pažymys ar laipsnis tegul šioj vienintelėj srity neegzistuoja. Tegul istorija bus mėgiamiausias dalykas. Čia nėra jokio tikslo prievarta išmokyti istorijos, bet skiepijimas tėvynės meilės. Tegul kariiviai klauso atsidėję su įkarščiu, lyg talentingo pamoklininko šaunaus pamokslo, žinodami, kad iš to pamokslo rytoj jie nebus kamantinėjami (klausinėjami).

J. L.

Redakcijos prierasas: Straipsnis dedamas kaip autoriaus nuomonė.

Dėl kareivio apdaro trūkumų

Perskaitęs š. m. „Kario“ Nr. 1 plk. ltn. Drazdausko straipsnį „Dėl kareivio apdaro trūkumų“, nutariau šiuo reikalu parašyti.

Nors šioj srity nesu žinovas, bet kiek praktiškai pastebėjau, kas man atrodo taisytina kareivio apdare, noriu čia ir pabrėžti.

1) Milinė yra visai tinkamo sukirpimo, gražiai atrodo ir gerai tinka prie kūno, nevaržydama jokių judesių. Tik reiktų vietoj susegimo kabėmis, pakeisti susegimą sagomis dviem eilėm, nes dabartinės milinės sagos jokios praktiškos reikšmės neturi. Milinės pamušalas ir kišenės turėtų būti tamsios spalvos, nes balta spalva greit teršiasi ir labai gadina vidurinę milinės išvaizdą. Skalbti pamušalą ir kišenes beveik negalima. Be to, milinė turėtų būti daugiau skelta užpakaly ir perskėlimas susagstomas (susagstymas reikalingas suvyniojant milinę, kad nesiskirtų). Didesnis milinės perskėlimas reikalingas, kad galėtų pakelti milinės skvernus. Nes kada tenka žygiuoti: purvinu keliu, per laukus, žolynus ar sniegą, milinės skvernai išsipurvina, sušlampa ir trukdo laisvai eiti. Ir tokią sušlapusiais skvernais milinę kareiviui sunku išdžiovinti. Tai atsitinka dažniausiai rudenį ar pavasarį, kada milinė kasdien reikalinga ir jos išdžiovinimas sunkesnis. Šiems trūkumams išvengti reiktų: į visus keturius milinės kampus įsiūti kablius, o virš kišenių kilpas, kad galėtų reikiant skvernus užkabinti ir tuo apsaugoti juos nuo sušlapimo ir išsipurvinimo.

2) Munduras turėtų būti frenčo sukirpimo. Į pečius reiktų įdėti dvi ar trys eilės susiūtos medžiagos gabalų, kad, esant didesniam mundurui, nenu-smuktų pečiai. Tada munduras gražiau atrodytų.

3) Kelnės turėtų būti daugiau „bridž“ ir gaminant jau iš karto reiktų išlopyti ta pačia medžiaga sėdynę ir kelius. Tokių kelnų amžius žymiai pailgėtų. Be to, tokioms kelnėms prakiurus, jų taisymas žymiai palengvėtų, nes vietoj prakiurusių įlopytų tektų uždėti kitus iš senos medžiagos ir kelnės savo išvaizdos nepakeistų. Dabartinėms kelnėms prakiurus reikia dėti paprastas lopas, kuris sugadina kelnų išvaizdą, nors pačios kelnės dar atrodo gana geros.

4) Laipsnių ženklai turėtų būti metaliniai įsegami, kuriuos daug patogiau galėtų vartoti. Dabartinis galionas greit teršiasi, brangus ir nepraktiškas, nes pakeičiant laipsnių ženklus reikalingas siuvėjas. Be to, gaunamas nevienodumas, nes vienas užsiuva lūžčiau, kitas beveik tiesiai, trečias vėl savaip. Vartojant įsegamus ženklus, būtų daug patogiau ir vienodžiau.

Virš. A. Šimkevičius

Naujos emblemos kariuomenės leidiniams

Kariuomenės štabas rūpinasi įsigyti savo leidiniams tinkamų emblemų — ženklų, dedamų knygų vardiniame puslapyje. Tokių emblemų Spaudos ir švietimo Skyrius jau turėjo: tai buvo Vytis (oficialiems leidiniams — statutams, taisyklėms ir p.) ir Gedimino stulpai (neoficialiems leidiniams - vadovėliams ir k. knygoms), vienodais fragmentais stilizuoti. Dabar norima tą patį įvilkti į naują, kūrybiškesnę formą.

Menininkai, kurie norėtų patarnauti savo kūryba, prašomi kreiptis į Spaudos ir švietimo Skyrių.

Mechanizuoti pionierių įrankiai

Šių laikų kariuomenės motorizacija ir mechanizacija reikalauja, kad pionierių darbai būtų atliekami žymiai greičiau, nes negalima tenkintis tomis darbo normomis, kurios buvo nusistovėję prieš didįjį karą. Pionierius, kurių simboliu buvo kastuvas, palieka istorijai.

Karo metu pionieriams tenka daugybę darbų dirbti. Kad jie galėtų laiku atvykti į tų darbų vietas, turi būti motorizuoti, — važinėti į darbus automobiliais. Būsimajame kare ypač ardymo darbai bus plačiai vykdomi kovai su priešo motomechanizuotais junginiais. Ši aplinkybė versta verčia pionierių atvykimą į darbo vietas pagreitinoti. Dienos žygis pėsčiai kuopai arti 20—25 km, o motorizuotai — 100 km. Po 20 km žygio žmonės dėl nuovargio beveik netinkami rimtesniam darbui, tuo pačiu metu motorizuota kuopa po 100 km žygio automobiliais gali dirbti bet kurį darbą.

Motorizuojant pionierių kuopas reikia motorizuoti ir pontoninių tiltų reikmenynai. Motorizuoto pontonų reikmenyno dienos žygis arti 200 km, o arklių traukos — 20—30 km. Judrumas didėja dešimteriopai.

Kalbant apie persikėlimus, tenka pabrėžti, kad „persikėlimai irklų“ galės būti vartojami upės forsuojant permetimui tik pirmųjų pėstininkų dalinių, o juos permetus, teks imtis motorų. Atliekami bandymai parodo, kad persikėlimas motoriniais keltais 4 kartus greitesnis, negu paprastais irklais iriamais keltais. Paprastam keltui valdyti reikia nemažiau kaip 7—8 žmonių, o motoriniam tik 3 žmonių.

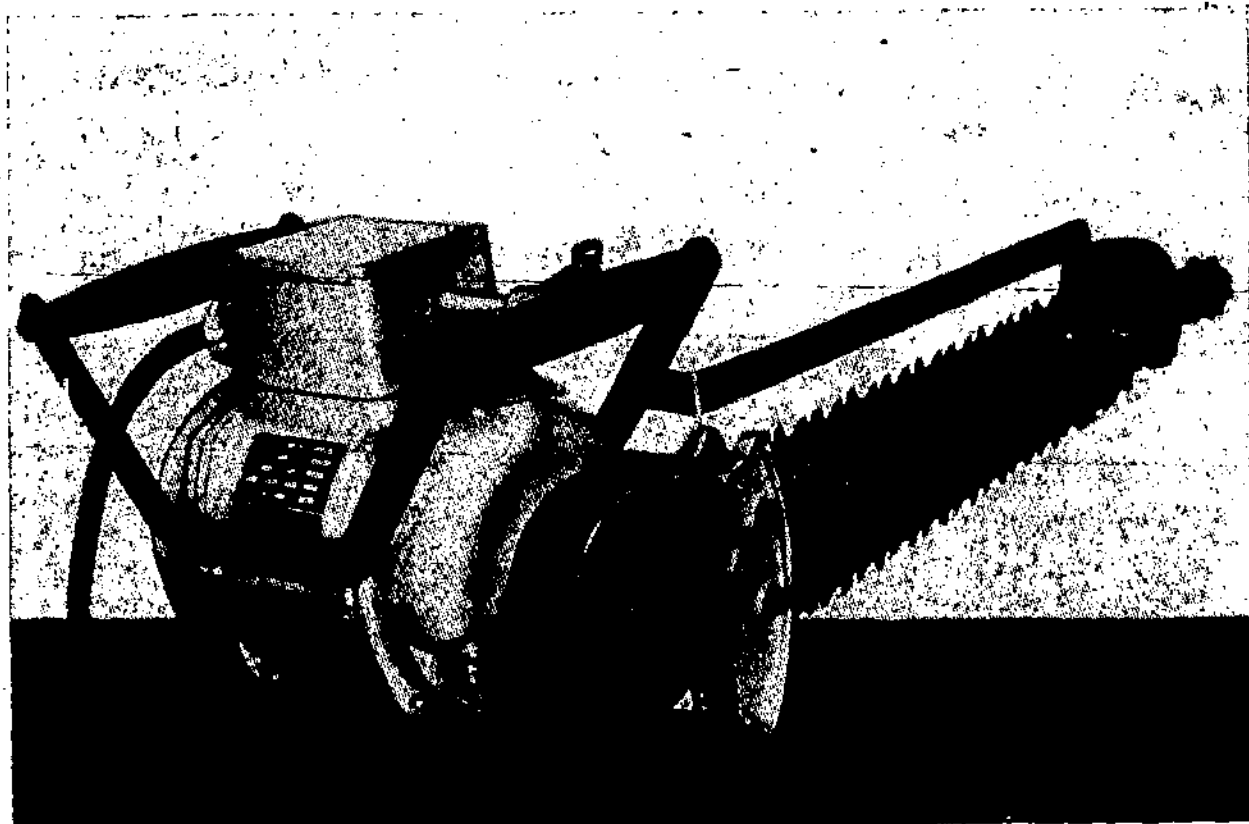
Pontonų tiltas gali būti prieš lėktuvų sunaikintas. Tiltu maskavimas upėje yra neįmanomas, todėl pontoninius tiltus tenka statyti motoriniais keltais, kurie reikiant gali labai greitai iš tilto linijos išsibėgioti ir į ją vėl sugrįžti. Tiltu keltai lengvai gali būti užmaskuoti prie upės krantų. Pontoniniam tiltui 300 m ilgumo paruoštų keltų sujungimas trunka 1,5—2 val., irklais įriant keltus, ir tik 35 min., motorais iriant.

Taip pat ir kitose pionierių srityse plačiai vartojami mechanizuoti įrankiai, k. a.: laikinųjų tiltų statyboje, fortifikacijos darbuose, kelių, geležinkelių statyboje ir visuose ardymuose.

Dabar gana plačiai pionierių vartojami pneumatini-

niai, elektriniai ir individualūs motoriniai įrankiai, turintieji atskirus variklius, apie šiuos įrankius čia nors bendrais bruožais ir pakalbėsime.

Pneumatiniai įrankiai veikia suspaustu oru. Jiems energiją tiekia kompresoriai. Kariuomenėje vartojama

Elektriškas grandininis piūklas

mi kilnojami kompresoriai, kuriuose yra šios pagrindinės dalys:

1. Vidaus degimo ar elektros motoras, kurio šiluminė arba elektros energija paverčiama į mechaninę alkūninio veleno sukimosi energiją.

2. Kompresorius, susidedąs iš vieno ar kelių oro cilinderių su stumuokliais, kur įvyksta oro suspaudimas. Iš oro cilinderio suspaustas oras varomas į tam tikrus rezervuarus.

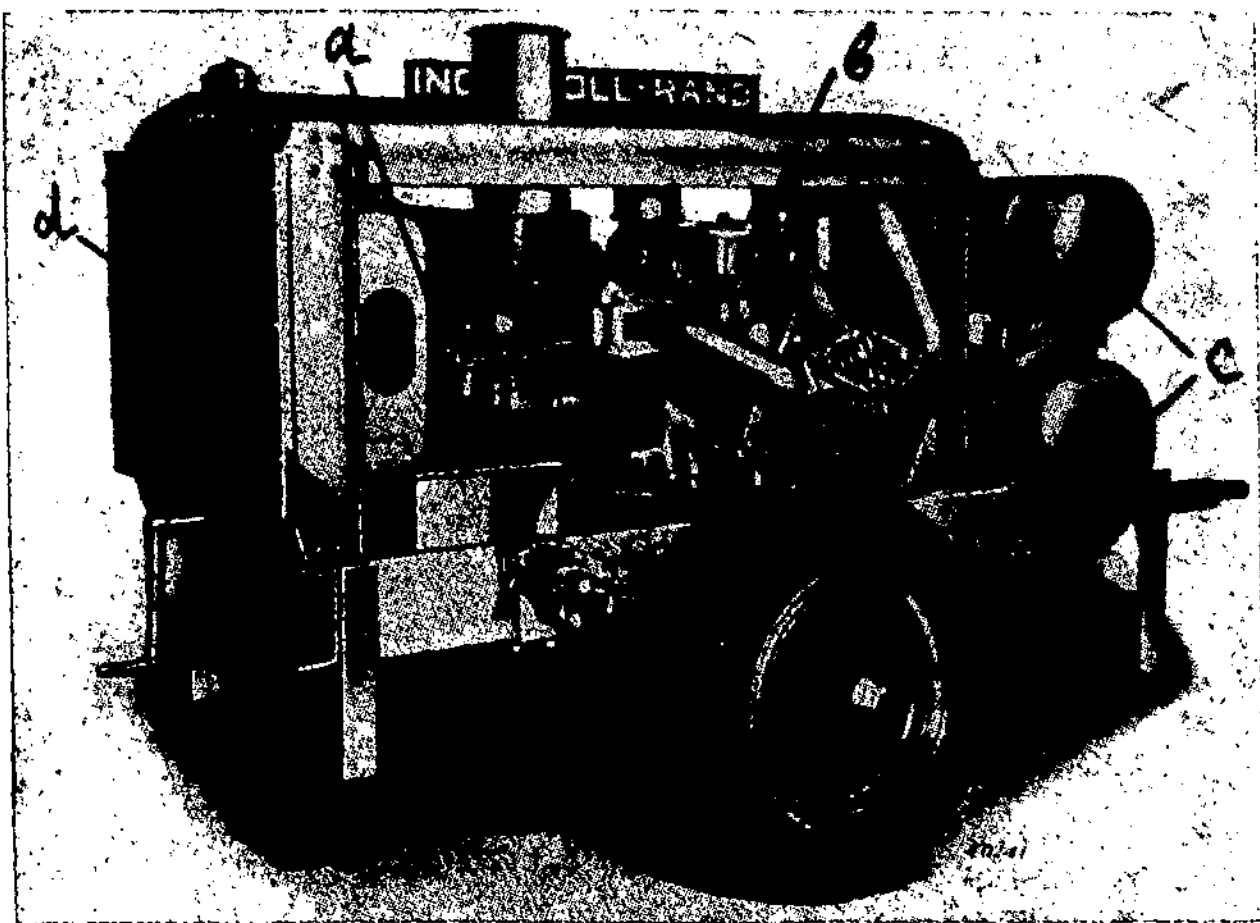
3. Transmisija tarp variklio ir oro cilinderių stumuoklių. Transmisija perduodamas variklio sukimosi judėjimas kompresoriaus stumuokliams, suspaudžiantiems cilinderiuose orą. Tuo variklio mechaninė energija paverčiama suspausto oro energija.

4. Cilinderinės formos rezervuarai (oro akumuliatoriai), kur surenkama ir laikoma suspausto oro atsarga. Iš rezervuarų suspaustas iki 7 atmosferų oras lanksčiais šarvuotais vamzdžiais perduodamas iki 150 m atstumo įvairiems pneumatiniams įrankiams darbui.

5. Vienašis ar dviejų ašių vežimas, kuriame sumontuotos visos šios dalys. Vežimui pritaikyti auto ar arklių traukai. Bendras viso kompresoriaus svoris 1,3—3,4 tonos. Variklio galingumas 8—40 arklių jėgų. Per 1 minutę suspaudžiama 1,5—7,0 m³ oro, kurio užtenka darbui kelioms pneumatiniams įrankiams, žiūrint jų didumo ir suvartojamo oro kiekio.

Pionierių vartojami pneumatiniai įrankiai 2 rūšių: a) veikiantieji smūgiu: plaktukai, kaltai, dalbos, kastuvai, pluktuvai ir poliakalių meškos; b) sukamieji: apskriti piūklai, grąžtai medžiui ir metalui gręžti, šepečiai; be to, purkštuvai ir kiti.

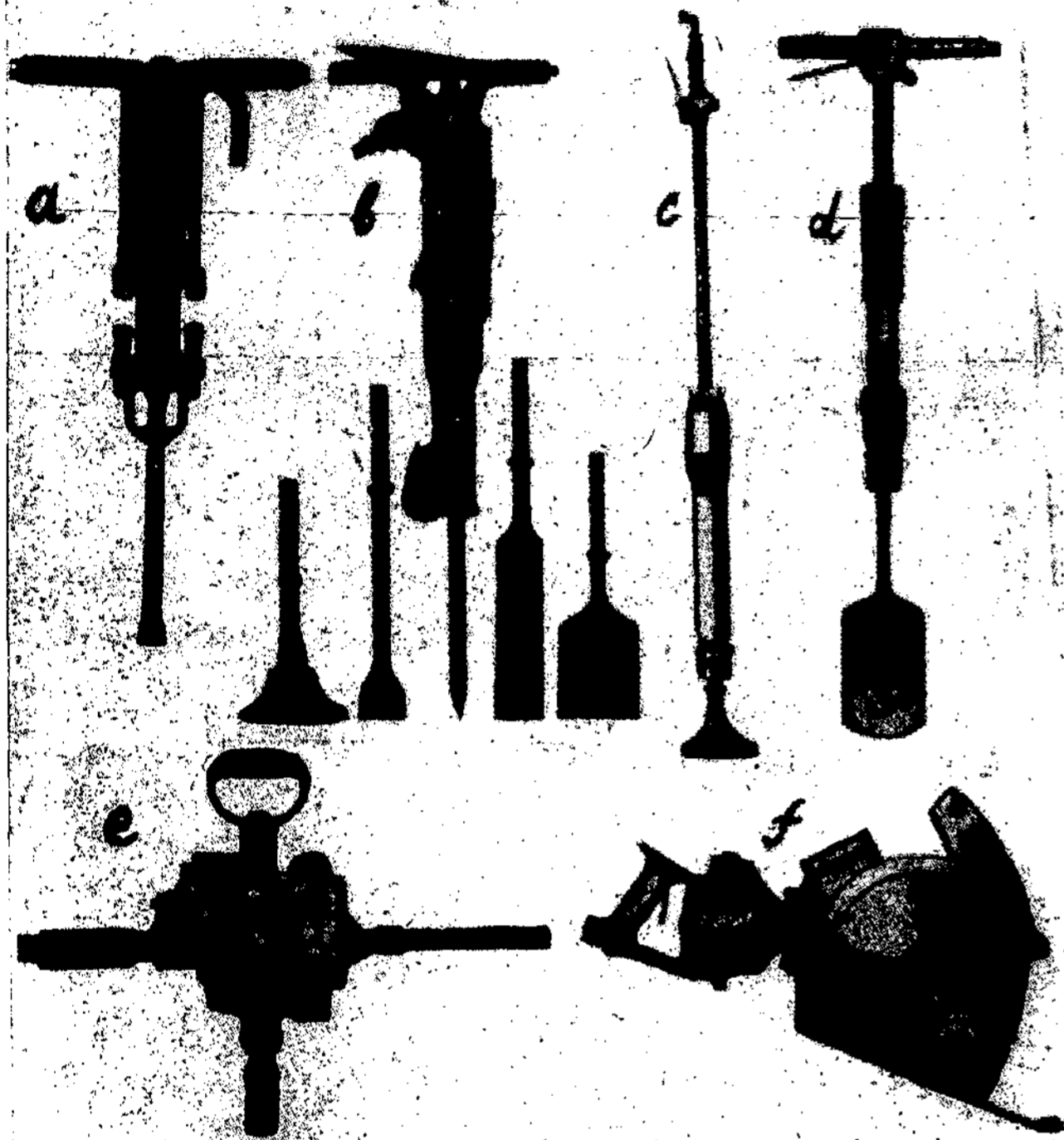
Smūgiu veikiančių pneumatinių įrankių pagrindinę ir svarbiausią dalį sudaro cilinderis (pistolietas), kuriame suspausto oro jėgos spaudžiamas stumuoklis suduoda iki 900—2000 smūgių per vieną minutę, kitam cilinderio gale įstatomam įrankiui (darbo organui): kaltui, kastuvui ar panašiams. Suspaustas oras pro vintilį įleidžiamas į įrankio cilinderį, paspaudžiant

Kilnojamas kompresorius: a — vidaus degimo variklis; b — kompresorius; c — oro rezervuarai; d — radiatorius.

įrankio rankenoje tam tikrą sagtelę. Toliau oro paskirstymas iš abiejų stumuoklio pusių automatiškai vyksta. Sukamieji pneumatiniai įrankiai sudaryti iš kelių oro stumuoklių variklio, kurio alkūninio veleno sukimasis keliais dantračiais perduodamas apskrito piūklo, grąžto ar šepečio darbo organui.

Pneumatinis akmens kaltas-grąžtas (žr. 1a br.) sveria 11—32 kg ir sunaudoja oro 0,3—0,8 m³ per

1. brėž. Pneumatiniai įrankiai: a — akmens kaltas — grąžtas; b — dalba su kitokių įrankių galais, į ją įstatomais; c — pluktuvas; d — kastuvas; e — grąžtas medžiui ir vidutiniam gruntui gręžti; f — apskritas piūklelis.

minutę. Jo darbo našumas 10—11 kartų didesnis, palyginus jį su atitinkamais rankiniais akmens kaltais. Sprogdinant betoninius tiltus tas skirtumas ypatingai ryškus, pavyzdžiui, 30 milimetrų diametro skylė užtaisui betone iškalama per vieną valandą: pneumatiniu kaltu 5,5 — 10,0 m ilgio, o rankiniu — vos 18 — 23 centmtr.

Įvairiems statiniams griauti vartojamos pneumatinės dalbos, reikiant, vietoj dalbos galo gali būti įstatomi kitokių įrankių ašmens (žr. 1 b br.). Balastui pakamšyti po pabėgiais, grindinio ar betono darbams vartojami pneumatiniai pluktuvai (žr. 1 c brėž.). Plukimas atliekamas tam tikru priekalėliu, įtaisytu stumuoklio švaistiklio gale. Pluktuvo svoris 10,2 kg suvartoja oro 0,9 m³ per minutę. Darbo našumas: 10 m² paprasto kelio per 1 valandą, 10 m² betono — per 1,25—1,5 val.

Panašiai, kaip pluktuvai, veikia ir pneumatiniai kastuvai (žr. 1 d br.). Pneumatinio kastuvo svoris 13 kg suvartoja oro 0,8 m³/min. Vienas pneumatinis kastuvas atstoja iki 15 paprastų kastuvų, pavyzdžiui, per dieną juo galima išpurenti kieto molio 10—12 m³ arba akmenuoto kieto grunto 6—8 m³.

Apskritas piūklelis (žr. 1 f brėž.) vartojamas medžio įpiovimams iki 4—11,5 cm gilumo. Piūklelio skritulio diametras 15—30 cm, bendras svoris 6,8—17,4 kg.

Pneumatiniai grąžtai gali gręžti skylės medyje arba kietame moly iki 10 cm dm. Vidutinio kietumo medyje skylę 1 m gilumo išgręžia per 1,5 min., darbo sėkmingumas 4—5 kartų didesnis, nekaip kad tą patį darbą dirbant su rankiniu grąžtu.

Pneumatinė meška, tilto poliems kalti, sveria 450—1320 kg, daro 275—3000 smūgių per minutę ir tik 2—3 žmonių aptarnaujama. Kalimo greitis — 3—4 kartus didesnis, kaip kalimas rankiniu poliakaliu, kuriam reikia 10—15 kartų daugiau žmonių.

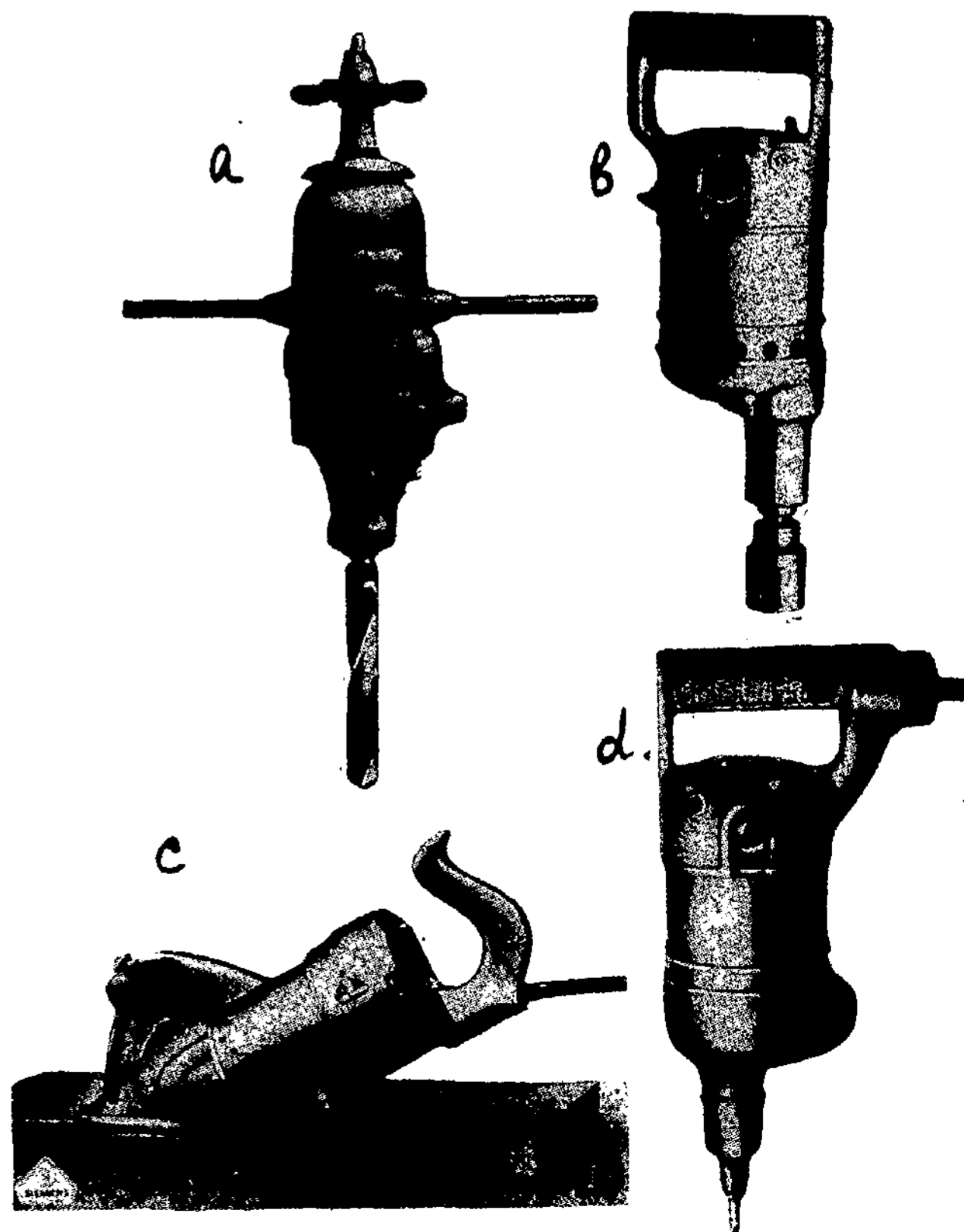
Elektriniai įrankiai veikia nuo elektros srovės, gaminamos kilnojamoje elektros stoty, kuri visai panaši į aukščiau paminėtą kilnojamą kompresorių. Pionierių dalyse dažniau vartojamas elektros stotis sudaro šios svarbesnės dalys:

1. Vidaus degimo variklis apie 36 arklių jėgų galingumo. Variklio šiluminė energija paverčiama į mechaninę veleno sukimosi energiją.

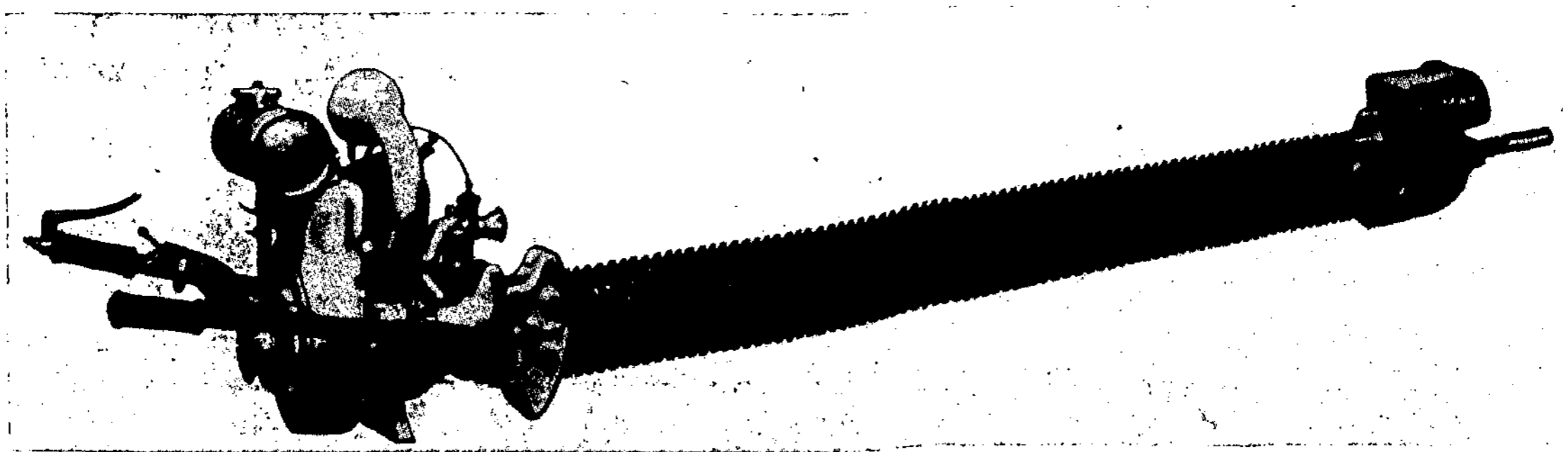
2. Nuolatinės srovės elektros generatoriaus apie 20 kilovatų galingumo. Variklis su generatoriumi sujungtas elastine sujungimo mova, dėl ko variklio alkūniniam veleniui sukantis gali būti sukamas ir generatoriaus inkaras, gaminąs elektros srovę. Elektros srovė laidais perduodama elektriniams įrankiams darbui.

Visos elektros stoties dalys sumontuotos vežime, pritaikytame arklių ar auto traukai panašiai, kaip ir kilnojami kompresoriai. Tokia stotis gali aptarnauti vienu laiku dirbančius kelis elektriškus įrankius: poliakalį, porą piūkų, kaltą, grąžtą, tekilą ir be to, apšvietimui galima skirti apie 2—3 kw.

Elektriškas poliakalis, 3—4 žmonių aptarnaujamas, vidutiniame grunte įkala 25 cm diametro poli iki

2. brėž. Elektriški įrankiai: a — grąžtas skylėms 23 — 100 mm dm. gręžti; b — grąžtas skylėms 4 — 30 mm; c — apskritas piūklelis; d — atsuktuvai.

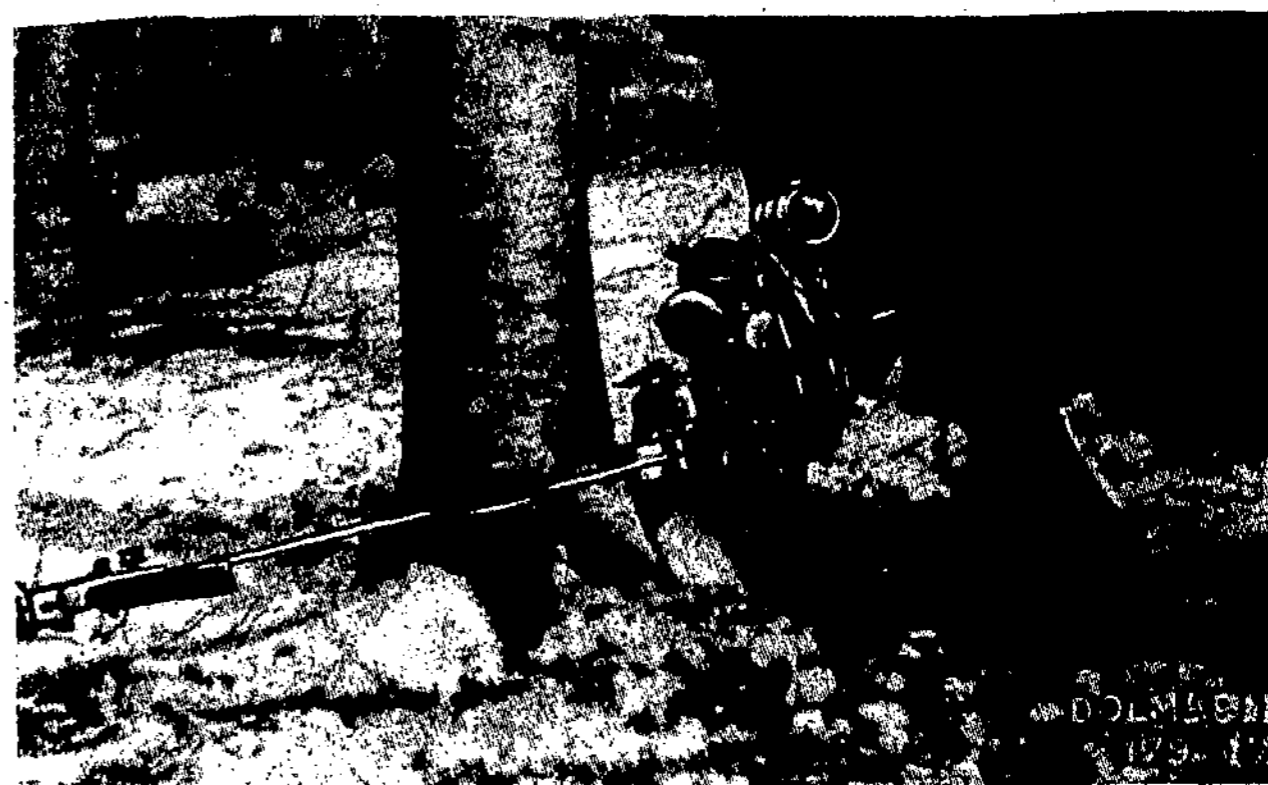

Motorinis piūklas su vidaus degimo varikliu

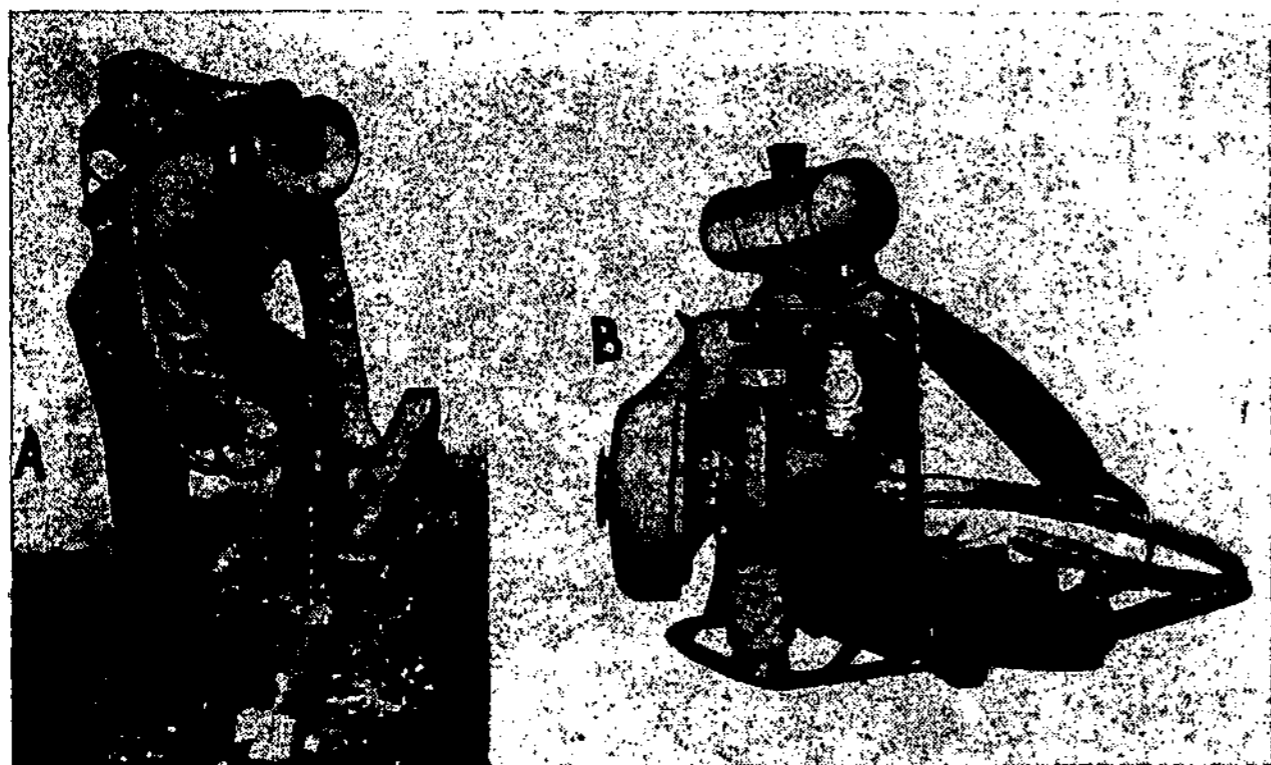
3 m gilumo per 6 min, o paprastu poliakaliu su 18—25 žmonių tokį patį polį galima įkalti per 20—30 min.

Elektriškų grąžtų, piūklų ir panašių įrankių veikimo principas — elektros motoro inkaro sukimasis keliais dantračiais perduodamas įstatomam norimo didumo grąžtui arba piūklo piovimu mechanizmu. Elektriški grąžtai (žr. 2 a ir b brėž.) gali gręžti skylės plienu 4—50 mm diametro ir kietame medyje 6—100 mm diametro. Elektriškais įrankiais išgręžti arba iškalti lizdą reikia 5—10 minučių, o atitinkamais rankiniais — 50 min.

Elektriškas grandininis piūklas 22 kg svorio tinka piauoti medžiui iki 50 cm dm.; darbo našumas 6—15 kartų didesnis, ne kad rankinis piūklas. Apskritas

Motoriniu piūklu stačio medžio piovimas

3. brėž. A — medžio gręžimas individualaus motoro pagalba; B — individualus motoras įvairiems pionierių įrankiams varyti.

elektriškas piūklelis (žr. 2c brėž.) tinka mažesniems polio ar lentų įpiovimams daryti.

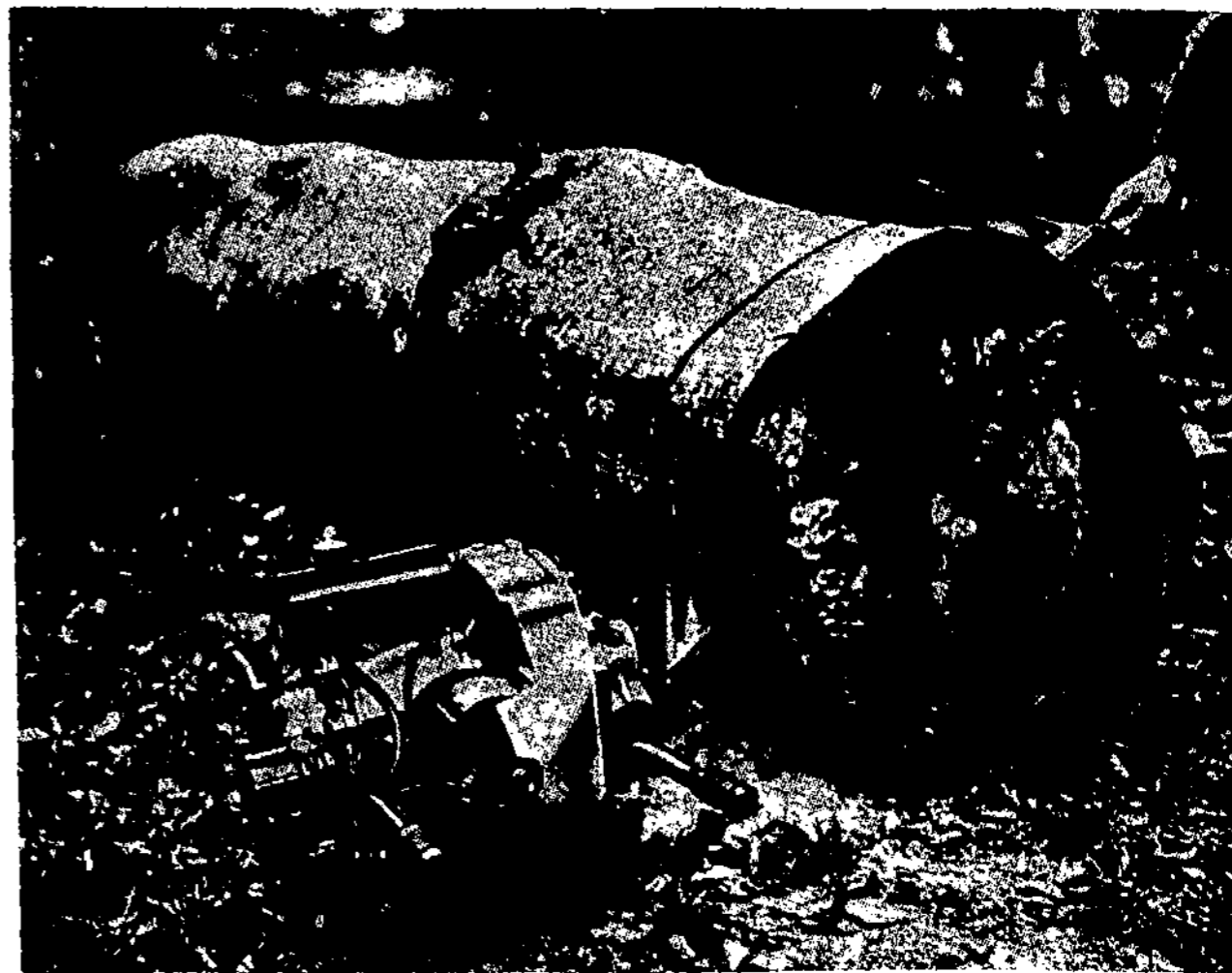
Elektriško atsuktuvo (žr. 2 d brėž.) darbo našumas 15—20 kartų didesnis, palyginus su rankiniu.

Anksčiau paminėti pneumatiniai ir elektriški įrankiai surišti su centraliniu energijos šaltiniu (kompresoriumi arba elektros stotimi), todėl juos vartoti pavieniai, be energijos šaltinio, negalima. Šių įrankių komplektai vartojami atliekant didesnius pionierių darbus.

Atliekant darbus tokioje vietoje, kur energijos šaltinio nėra arba jos yra permažai, tenka vartoti mechanizuotus individualius įrankius su savo atskirais vidaus degimo varikliais. Parodytas 3 brėžiny variklis sveria tik 12 kg. Toks variklis nešiojamas ir darbo metu laikomas ant nugaros, kaip kuprinė. Jojo mechaninė energija lanksčiu velenu perduodama kitam

veleno gale įstatomam kokiam nors 2—4 kg svorio įrankiui, k. a.: grąžtui, kaltui, piūklui, pluktuvui ir t. t. Darbo sėkmingumas irgi gana žymus, pav., skylę užtaisui 2 cm dm. ir 14 cm gilumo išgręžia mūre per 1 minutę, betone — per 4,5 min. Iš tokių individualių įrankių dabartiniu metu daugiausia pionierių vartojami motoriniai piūklai.

Motorinį piūklą sudaro vidaus degimo variklis ir piovimu mechanizmas. Dviejų taktų vieno cilindro variklis turi apie 5—7 arklio jėgų galingumą ir gali piauoti medžius iki 1,5 m dm., žiūrint piūklo didumo. Piūklo variklis suvartoja degamos medžiagos (benzi-

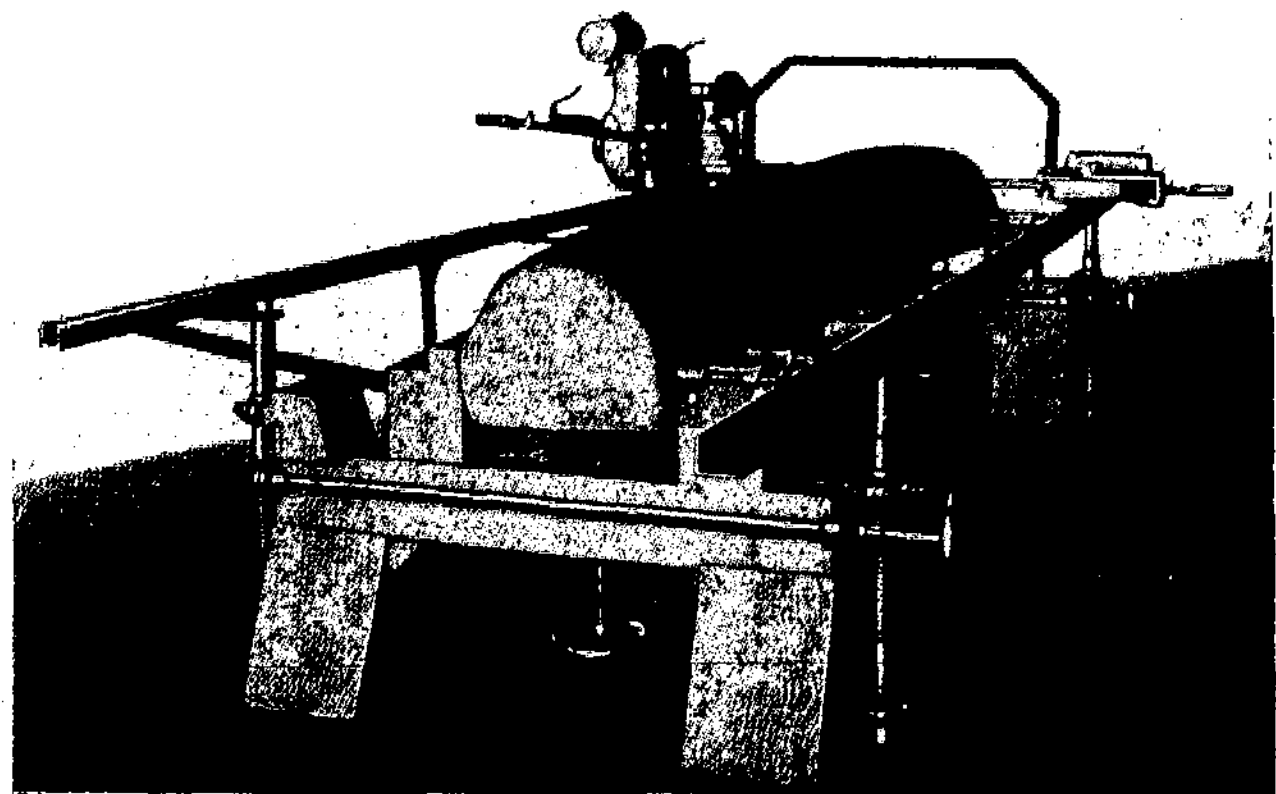
Motoriniu piūklu gulščio medžio piovimas

no) 1,5—2,0 kg per 1 valandą. Darbui paruoštas piūklas sveria 43—56 kg. Vežiuojant gali būti išnarstomas, piūklo sunarstymas ir užvedimas trunka 2—3 min., jam aptarnauti reikia 2—3 žmonių. Šio piūklo darbo našumas priklauso nuo piaunamo medžio rūšies ir storumo ir bendrai 10 kartų didesnis, nekaip paprasto skerspiūklo. Visai panašūs piūklai ir su elektros varikliais.

Motoriniai piūklai vienodai tinka skersiniam ir išilginiam medžio piovimui. Norint išilgai medį piauoti, reikia pakeisti piūklo grandinė ir prie jos pritvirtinti tam tikras lankas. Be to, išilginiam medžio piovimui reikalingos tam tikros staklės su bėgiais piūklui traukti. Šios staklės sudedamos iš nesunkesnių kaip 50 kg dalių ir bendrai sveria apie 120 kg, kas nesudaro jokių sunkumų pervežimams. Kai staklės turi tik dvi kojų poras, lentas galima piauoti iki 3,0 m ilgumo (lauko tilto platumas), kai tris ar keturias poras — lentos piaunamos iki 5,0—7,0 m ilgumo. Išilginio piovimu greitis 1,0—1,5 m per minutę, piovimu takas turi 6,5—7 milimetrų storumo. Tokiu būdu darbo vietoje nukirstas medis per kelioliką minučių gali būti supiaustytas į lentas.

Motoriniai piūklai labai plačiai vartojami, darant miško kelių užvertimus medžiais. Tam reikalui siuntinėjami pionierių skyriai specialiose auto mašinose, turinčiose motorinius piūklus.

Sujungtų ginklų rūšių pratimai poligone parodė,

Sudedamosios staklės motoriniu piūklui išilgam medžio piovimui

kad motorinis piūklas vežiojamas judrame vežime, kartais nemažiau naudos duoda, kaip sunkusis kulkosvaidis.

Apskritai, pionierių motorizacija ir mechanizacija žymiai padidina darbo našumą, tuo sudarydama žmonių, jėgos ir laiko ekonomiją. Šiais laikais darbo našumas ir greitis kare ypatingai reikšmingi.

Kpt. Chaleckas

Dėl „Kultūrinių pramogų reikalu“ ir kariuomenės dainų šventės

„Kario“ 11 nr. Vladas Burkauskas savo rašinyje „Kultūrinių pramogų reikalu“ iškėlė labai gražių ir sveikų minčių.

Su Vl. Burkausko iškeltomis mintimis sutinku. Be to, kultūrinių pramogų reikalui noriu išsirtarti kiek plačiau.

Neseniai mūsų spaudoj buvo pranešimų, kad kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyrius išleidžia didelį karo dainų dainyną. Jame bus apie 70 karo dainų, kurios skirtos kariams, šaukiams, moksleiviams ir jaunimui.

Pagaliau, sulauksim jau seniai laukiamo lobio — karo dainyno. Tai labai brangus ir vertingas raktas kariams dainininkams ir jaunimui.

Taigi dabar kariai be jokio didesnio vargo turės progos išmukti, iš tikrųjų, gražių ir vertingų dainų. Dainose atsispindi šalies praeitis, Baltija, Vilnius ir kiti mums brangūs turtai.

Dabar, sulaukus dainyno, norėtusi tarti keli žodžiai kariuomenės dainų šventės reikalui.

Būtų labai gražus ir sveikas dalykas, jeigu surengtumėm kariuomenės dainų šventę. Tokia šventė suartintų karių šeimą ir dar tvirtesnę, vieningesnę vietą.

Kariuomenės dainų šventę būtų galima surengti kokią nors svarbią Lietuvai dieną. Kaip Tautos Vado vardinių dieną, Lituanicos II atskridimo dieną, Kariuomenės sporto dieną, Joninės ir t. t.

Žinoma, tikrai kariuomenės štabo spaudos ir švietimo skyrius turėtų iš anksto parinkti iš karo dainyno gražesnių dainų repertuarą ir išsiuntinėti kariuomenės dalims.

Tokioje dainų šventėje galėtų dalyvauti mokomųjų kuopų, komandų, eskadronų chorai. Ji galėtų būti surengta Kaune ar Klaipėdoje.

Surengus kariuomenės dainų šventę, iškeltumėm Tėvynės ir kario vardą.

Al. Sicila

Sôdur apie mūsų kariuomenę

Sôdur — Estijos kariuomenės savaitraštis (panašus į mūsų Karį) — Nr. 10—11 įdėjo keletą straipsnių apie mūsų kariuomenę. Straipsniai atitinkamai pailiustruoti.

Yra du straipsniai kpt. Jodaugos: 1. apie mūsų karininkų mokymą, parengimą ir 2. apie puskarininkų ir kareivių parengimą. Mjr. Ružancovo — mūsų kareivių kultūrinis auklėjimas. — Jono Kalnėno — šaulių organizacija ir darbas.

Be to, dar įdėta: apie naująjį karo muziejų (straipsnis su savo įžanginiu paaikškinimu pakartotas iš Kardo Nr. 4. „Karo muziejaus vargai, arba didelis nesusipratimas“) ir išverstas iš Mūsų Žinyno mjr. K. Banach straipsnis — „Prancūzų nuomonės dėl sunk. kulk. tolimos ug. ies naudingumo“.

Kaip jūrai švyturys,
Taip jaunuo'liui Karys.

KOVO 20 D. MOTOMECHANIZUOTOS RINKTINĖLĖS PRATIMO VAIZDELIAI

„Kardo“ klišė

1. Tarpininkai. 2. Rinktinėlės artėjimas. 3. Tankietė mažajam poilsi. 4. Iškeltas iš mašinos 75 mm pabūklas pozicijoje. 5. Rinktin. branduolys laukimo būsenoj. 6. Išsodinti iš mašinų pėstininkai — kulkosvaidininkai pozicijoje. 7. Išsodinti iš mašinų pėstininkai artėja. 8. Būrio vadas vadovietėje. 9. Tankietės renkasi. 10. Mažajam poilsi. 11. Moto mechanizuota rinktinėlė poilsi.

Tankietės puola

Kovo 20 d. vytautininkai dalyvavo manevruose tarp motorizuotų dalių su tankietėmis ir šarvuočiais. Raudonusius sudarė Vytauto Didžiojo kuopa ir husarai. Mėlynieji su tankietėmis ir šarvuotais automobiliais, kuriuose buvo pėstininkų ir artilerijos, pradėjo puolimą iš Kauno per Jonavą į Gegužyną. Mėlyniesiems žinias apie priešą teikė jų aviacija. Raudonieji stabdė mėlynųjų puolimą. Tuo tikslu jie užvertė ar užminavo kai kuriuos tiltus, o svarbesnes ir patogesnes gintis vietas užėmė husarai. Pirmasis susirėmimas buvo ties geležinkelio pylimu prie Jonavos. Mėlynieji turėjo padėti nemažą pastangų, kol privertė husarus bėgti. Toliau husarai traukėsi visą laiką stabdydami priešą. Paskutinė stabdymo riba buvo prie tartoko, kur gynėsi Vytauto Didžiojo kuopa.

Kai husarai pasitraukė jau už Tartoko, tai priekyje beliko tik Vytauto D. kuopos sekėjai.

Netrukus sekėjai pranešė apie besiartinantį priešą ir patys greit atbėgo pasislėpti. Tuomet pasirengėm sutikti priešą. Iš karto pasirodė žvalgomosios tankietės, kurios išžvalgę pasislėpė. Netrukus pasirodė šarvuočiai ir auto, iš kurių pasipylė pėstininkai pradėjo pulti. Į pasirodžiusį priešą kuopa atidengė smarkią ugnį. Mėlynųjų pabūklas pradėjo apšaudyti mūsų pozicijas, o netrukus nuo kalno pasipylė tankietės, kurios, atidengdamos kulkosvaidžių ugnį, puolė mūsų pozicijas. Bet joms nepasisekė užimti mūsų pozicijos, nes buvo sutrimituota baigti.

V. s. p. Grigoras

Pradedame žygį

II.

Kareivinių rajone skubiai tvarkėsi kuopos į aukštesnius vienetus.

Tuojau pasirodė pulko vadas.

— Vyrai — prabilo jis — mūsų laukia sunkūs egzaminai. Visam pasauliui turime parodyti, kaip reikia ginti laisvę. Žinau, kad esate narsūs ir nepalūšite. Aš pats vesiu jus į kautynes! Tegyvuoja Lietuva!

— Valio! Valio! Valio!.. — sudrebėjo rajonas.

— Batalionų vadams vykdyti žygį nustatyta tvarka! — įsakė vadas.

Antroji kuopa, kurioje pirmuoju kareiviu stovėjo eilinis Šarūnas, o paskutiniu eilinis Graičiūnas, gavo įsakymą žygiuoti bataliono sudėtyje.

Greitai pulko rajonas ėmė tuštėti... Staiga tarp tolumo patrankų griausmo pasigirdo propelerio ūžimas. Jis artėjo. Artėjo šuoliais, kaskart smarkiau kaukdamas.

— Priešas ar savas?

— Priešas!..

Iš parengtų vietų pasigirdo sunkieji kulkosvaidžiai. Kovos lėktuvų eskadrilė dar smarkiau ėmė leistis žemyn šaudydama. Staiga, jau būdama prieš pat kareivines, išmetė bombas ir pradėjo kilti aukštyn. Bet ne visa. Vienas iš penkių lėktuvų — paskutinis iš kairės — vis dar leidosi. Tik labai nevykusiai. Virš kareivinių visiškai apsvaigo: pakrypo į vieną, į kitą šoną, apsvirtė, kilstelėjo uodegą į viršų ir ėmė kristi...

Užsidegė Šarūno gyslose kraujas. Bet jis tylėjo tvirtai sukandęs dantis, laukdamas ženkle stoti rikiuotėn — kuopa buvo spėjusi pasislėpti — išsisklaidyti. Tačiau iš lėktuvų mestos bombos nukrito pačiame rajono gale, o kulkos prašvilpė per galvas susmekdamos į smėlėtą užsiėmimų aikštę.

— Žengte marš — įsakė antros kuopos vadas.

Prie kareivinių vartų pradėjo rinktis lėktuvų išsklaidyta minia. Vaikai klykdami sveikino pilna kau-

tynių apranga pasirodžiusias kareivių kuopas. Ant tvorų aistringai lipo be skirtumo seniai ir jauni, kad pamatytų nukritusį priešų plieninį paukštį.

— Tai taiklumas! — stebisi žiliai.

— Nebūt kariuomenė!

— Gera pradžia, gera...

— Pasirodo, vyrai, kad ne toks jau tas velnias baisus, kaip jį nutepė! Ką gi tie lėktuvai padarė? — Ogi nieko. Gal kokį mūsiškių ir sužeidė, bet jų šitas jau daugiau nebenorės lišti! Pamatys, kad su lietuviais ne taip lengva apsidirbti, kaip jie mano! — Susijaudinęs kalbėjo pasrūvusiomis akimis žilagalvis, didžiausiu atsidėjimu sekęs lėktuvų ataką. Jis nebežiūrėjo ar klausosi jo kalbos kas nors ar ne — užsidegęs šaukė plačiai sketodamas rankomis, o veidu pradėjo riedėti ašaros. Jis nepajėgė žodžiais išreikšti viso to, kas dėjosi jo širdyje. Drebančios veido raukšlės, ašaros ir drauge ugnimi žerintis pasitikėjimas — daug iškalbingiau rodė to žilagalvio jausmą, negu jo žodžiai...

Gatvėje pasidarė didžiausia netvarka. Vieni bėga pirmyn, kiti atgal, vieni šūkauja, kiti tyli grieždami dantimis ir verkia žiūrėdami į kareivius.

Karas.

Nežinodama kuo galėtų pradžiuginti geležiniu rimtumu einančius karių pulkus, minia be perstogės svaidė gėlėmis, margu kilimu papuošdama jų kelią. Vėl pabudo taikos metu snūduriavęs tautos entuziazmas. Iš visų kampų veržėsi troškimas gyventi, laimėti...

— Dainą! — pasigirdo kažin kokio viršininko balsas.

— Dainą! — perdavė toliau.

— Dainą... Dainą... — kartojo kiti.

— O Lietuvos kareivėliai

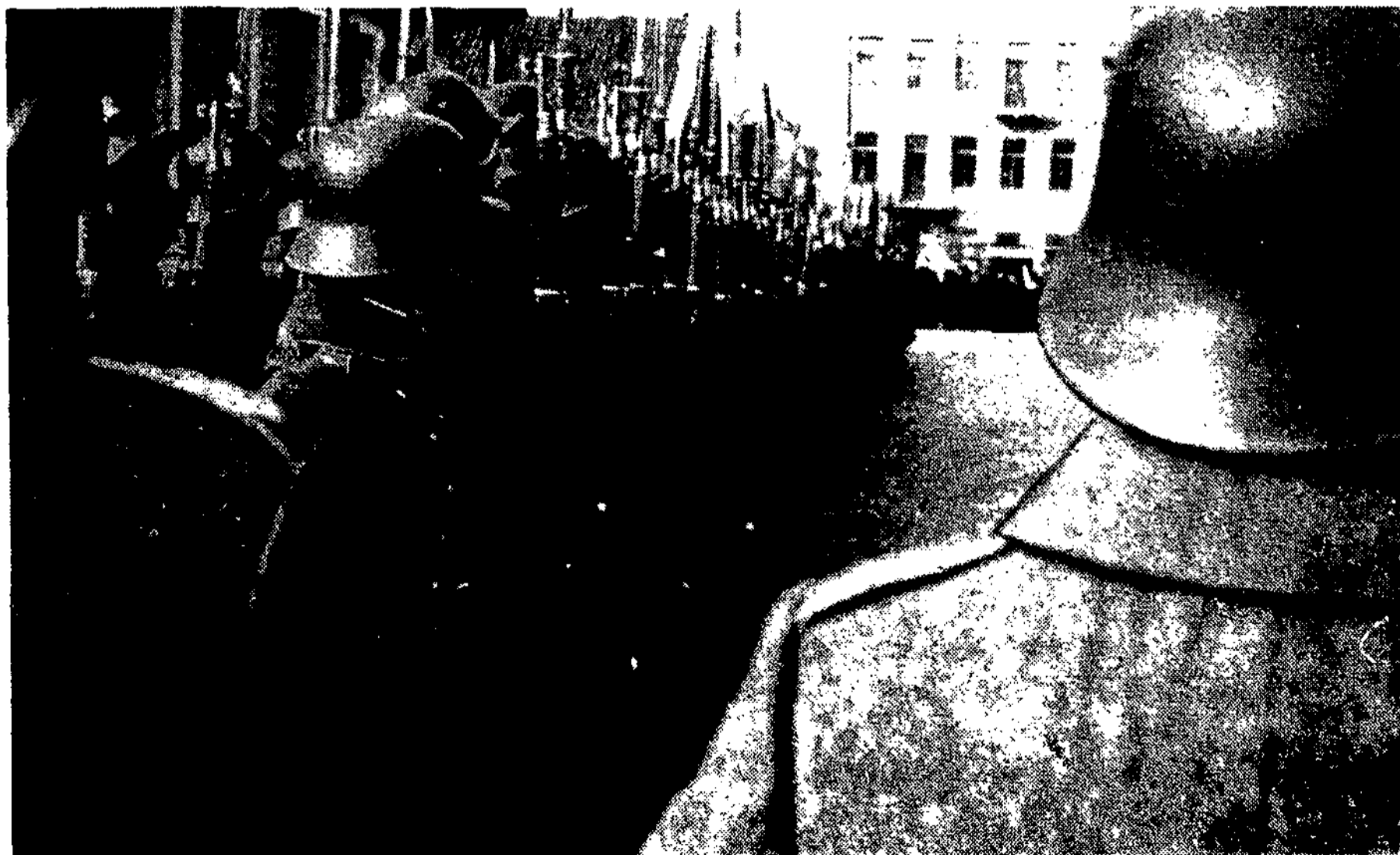
Niekad nedejuoja, niekad nedejuoja.

Visad greiti, visad linksmi

Sau dainas dainuoja, sau dainas dainuoja...

Marš marš... į priešą pirmyn, pirmyn, pirmyn!

Visa gatvė pavirto į žygiuojančių dainininkų masę. Tvirtas, sutartinis vyrų balsas užė, lyg krio-

Rimtu momentu

Ripskio foto

kianti vandens srovė pralaužusi pavasario ledus. Jai pritarė jaunų merginų, senių ir vaikų balsai. . .

Eilinio Šarūno minčių nesumaišė nei žygio iškilmingumas, nei toji nežinia, kuri supo ateitį. Traukdamas dainą, jis nepertraukiamai galvojo apie įvairius galimumus: ką reiktų daryti, jei staiga vėl pasirodytų priešo lėktuvai? Kiek laiko reiktų išsisklaidyti? . . . Bet visa tai gali būti tikriausiai nereikalinga: tamsa jau slepia visą žygį, o miesto gatvėse nė vieno žiburėlio nėra — uždrausta.

Kad ir plačios šešėlių juostos dangstė į karą traukiančius brolius, tačiau palydovų minia galėjo gerai matyti šautuvus, kulkosvaidžius ir odiniu dirželiu perjuostus veidus. Į Šarūno krūtinę nuolatos krito įvairiaspalvės gėlės. Jis ėjo pirmoje gretoje pirmuoju. Aukštas plačiapetis, ant kurio sunkoka šarvuotė atrodė taip lengva, lyg būtų be svorio, žingsniavo aukštai atmetęs galvą. Jis truputį šypsojosi. Alpstančiu pasigėrėjimu sekė jį godūs žvilgsniai. Tie pečiai, tvirtas žingsnis, ryžtumu paženklintos lūpos šaukė nesibijoti dešimteriopai gausingesnių priešo grandinių, dvelkė jėga. Ir pats Šarūnas ėmė jausti, kad jame kaupiasi nežemiška galybė, kurią pajutę tautiečiai supras, jog tiktai pirmyn jis — Lietuvos kareivis, težengs. Atgal — nė iš vietos! Geriau garbinga mirtis. . . Taip mąstydamas Šarūnas kryptelėjo galvą dešinėn. Gražių, jaunų merginų būrelis aiktelėjo iš džiaugsmo pagavusios jo žvilgsnį. Jos nebežinojo kuo pradžiuginti tą milžiną: vienos metė gėles, kitos siuntė pabučiavimus arba tylėdamos meiliai šypsojosi. . .

Staiga toli užpakalyje pasigirdo sparnuočių kaukimas. Vaikai ėmė klykti sprukdami į kiemus ir šalutines gatves. Daina nutrūko, bet žaliosios gretos ėjo kaip ėjusios

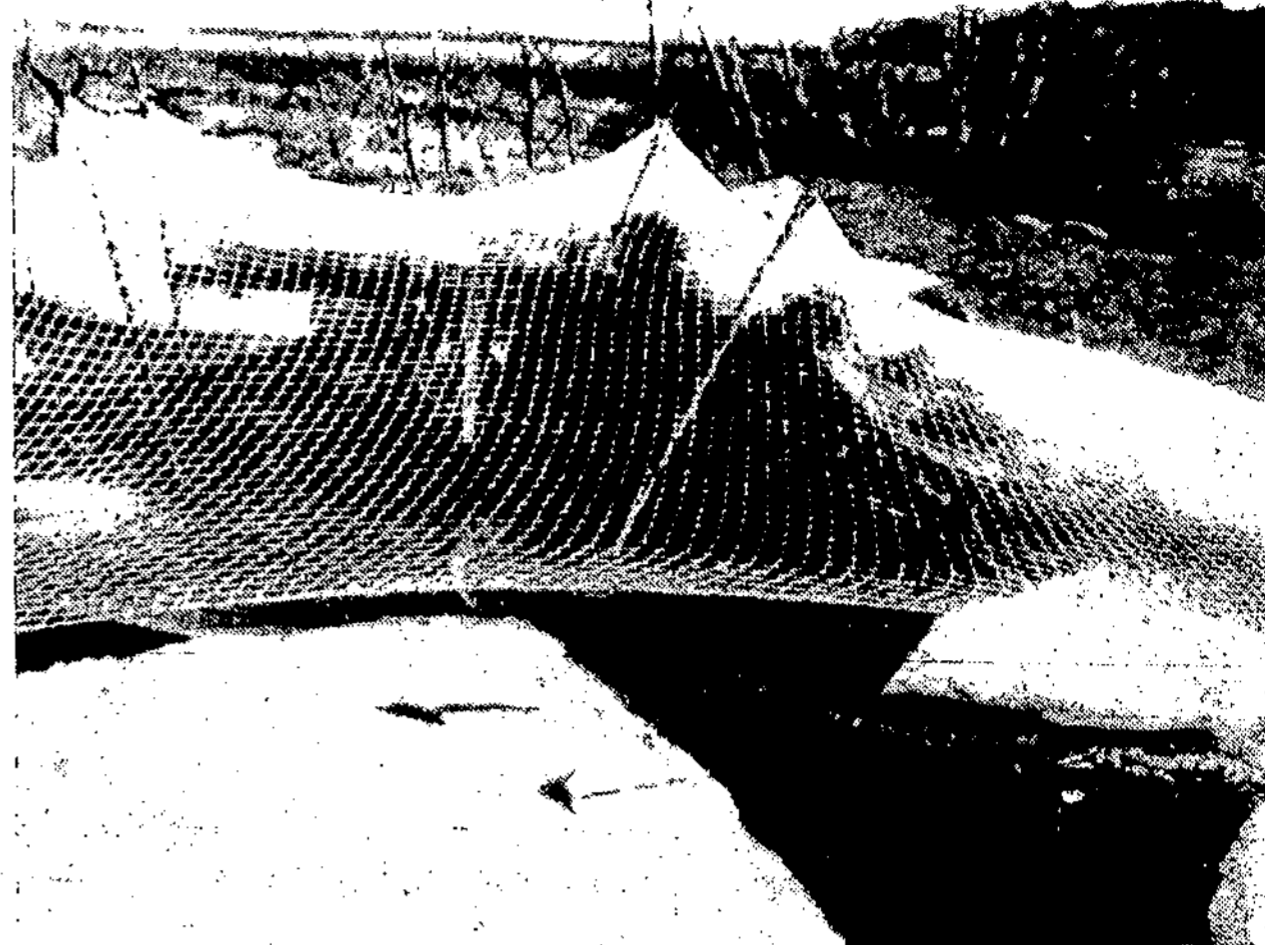
— Savas!

— Savas! . . . Savas! . . .

Dar pusė minutės ir trys naikintuvai, paženklinti baltais dvigubais kryžiais, kaukdami skrido virš pėstininkų galvų. Jie skrido taip žemai, kad buvo lengva juos pažinti. Susipratę vaikai vėl skubiai lindo iš visų užkampių ir atsivertę žiūrėjo aukšty. . .

Tankietė nugali kliūtis. Iš kovo 20 d. pratimų

Sunk. kulk. užmaskuotas nuo lėktuvų. Iš kovo 20 d. pratimų

Karas.

Iš visos Lietuvos renkasi pulkai atsarginių, o tikrosios tarnybos gretos žengia į pirmąją ugnį. Pėstininkai sunkiu krovinium nešini eina dengdamiesi nakties tamsa. Artilerininkai būriais ir baterijomis nešasi per laukus į numatytas pozicijas. Eskadrilės ar atskiri lėktuvai, peršokdami upes, miškus, namus ir kalvas, traukia paslapčiomis sklaidyti priešų vorų, naikinti sandėlių, gąsdinti namie pasilikusių. . . Kavalerija atleidžia įtemptus pavadžius:

— Neškite, žirgeliai!

Visų rūšių šarvuotiniai užsuka motorus. Paleidžia. Rėplioja dirvomis arba vėją aplenkdami nešasi plentais ir kietais vieškeliais.

Namie pasilieka tiktai išrankos: palinkusios, bažnyčių kampuose sukniubusios, laimingos karo pabaišos maldaujančios, žygin išėjusių sūnų motinos ir seniai su vaikais. Jaunos mergos traukia vidaus tarnybon.

Kai savieji plieno paukščiai pralenkė žygiuojančios voros galvą, karo orkestras vėl atidarė savo plačią burną. Maršo taktas pergales džiaugsmu užliejo visą gatvę. Karininko ir eilinio širdys plakė vienu ritmu.

— Į kovą! . . . Už didžią Lietuvos ateitį! . . .

Šarūno kraujas degė, veržėsi — nerimo. Graičiūnas jau matė, kaip aisčioja suklupę priešų kariai, patekę jo taikliai akiai. . .

J. Noreika

APSIIVALYS NUO NEDRAUSMINGŪJŲ

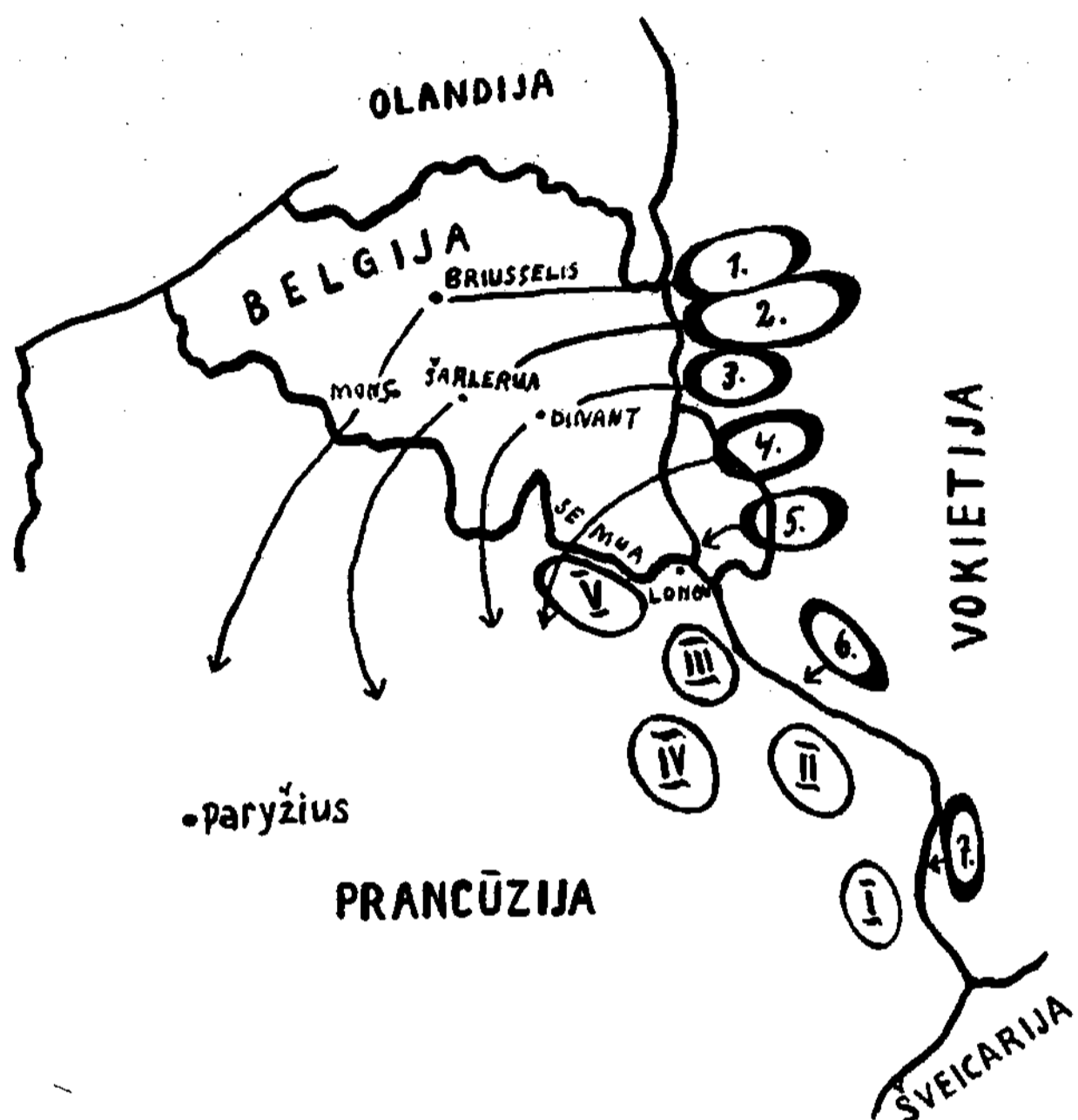
Liudvinavo valsčiuje dabar yra 3 šaulių būriai: Liudvinavo, Padovinio ir Želsvos. Galėtų čia būti ir daugiau, nes didelis valsčius ir gana daug yra atsargos karių, kurie galėtų sudaryti stiprius šaulių būrius. Iš minėtų, veikl. sniuoju laikomas Liudvinavo būrys, kuris jau nuo seniau, kaipo valsčiaus centrinis būrys, rodė daugiau gyvumo ir darbštumo. Šiais metais dar didesnis reiškiasi būrio veikimas ir susitvarkymas.

Kovo mėn. susirinkime nutarta apsiivalyti nuo nedrausmingų šaulių, kurie retai lanko būrio susirinkimus, nemoka nario mokesčio, neskaityto „Trimito“ ir neatlieka kitų šaulio prievolių. Numatyta tuojuo išigyti scena, sporto įrankiai ir t. t. Išrinkta meno sekcijos valdyba, kuri Velykoms organizuoja viešą vakarą su vaidinimais.

Kor.

Milžinų grumtynėse nulėmė nykštuko jėgos

1914 m. rugpiūčio 1 dieną prasidėjo didysis karas. Vokiečiai nusprendė gintis prieš rusus mažomis jėgomis, o visu smarkumu pulti Prancūziją ir ją sunaikinti. Prancūzai jau taikos metu buvo pasiruošę šitoki vokiečių smūgį atremti. Visą savo pasienį su Vokietija jie apstatė tvirtovėmis. Vokiečiai nusprendė šias tvirtoves apeiti iš šiaurės, staiga pereidami per visai nekariaujančios Belgijos žemes. Belgija prieš kelis dešimtmečius buvo pasižadėjusi laikyti amžiną neutralitetą (nesikišti į joki karą). Šį neutralitetą buvo pasižadėję saugot visos didžiosios valstybės, jų tarpe ir Vokietija. Tačiau, kaip matome, Vokietija šio pasižadėjimo nė nemanė laikytis. Pradedančios karą kariuomenės susikoncentravo šitaip (žr. schemą):

Stiprios 1 ir 2 vokiečių armijos turėjo apsupti visas penkias prancūzų armijas, prispaust jas prie Šveicarijos sienos ir sunaikinti. Jeigu tai vokiečiams būtų pavykę, šiandien ne tik mes lietuviai, bet ir lenkai, latviai, estai, belgai vergautume vokiečių imperatoriui, o turtingoji Prancūzija virstų elgeta, bemokėdama vokiečiams kontribucijas.

Tokioje būsenoje atsidūrė pasaulis 1914 metų rugpiūčio 1 dieną. Visų akys nukrypo į menkutę Belgiją. Ar negausi Belgijos kariuomenė įstengs sulaukyti vokiečių veržimąsi, kol prancūzai suspės persitvarkyt, kad išeitų iš galimo apsupimo?

Gerai įsidėmėkim šią padėtį. Mažos valstybės kariuomenė sprendžia viso pasaulio likimą! Jei jos pasipriešinimas bus visai menkas — jau už savaitės vokiečiai atsidurs ties Belgijos—Prancūzijos siena ir pradės supti prancūzus. Tik stebuklas galėtų tuomet prancūzus išgelbėti. Jei belgai įstengs sulėtinti vokiečių veržimąsi bent trimis savaitėmis, vokiečiai tikrai rugsėjo pradžioje pasieks Belgijos—Prancūzijos sieną, ras prancūzus ten persitvarkiusius kontrmanevrui ir visas vokiečių planas nueis vėjais.

Kaip gi įvyko? Iš tikrųjų belgai sulėtino vokiečių žygį dviem savaitėmis. Čia įvyko vadinamosios pa-

sienio kautynės (ties Mous, Šarlerna, Dinaut, upe Semna, Longvi). Prancūzų kariuomenė dar nebuvo spėjusi kaip reikia persitvarkyti, bet vistiek 5-ji prancūzų armija jau buvo žymiai toliau į šiaurę ir kovojo petis į petį su anglais, kurie suspėjo atvykti dėka belgų laimėtų dviejų savaičių. Toks persitvarkymas negalėjo duoti prancūzams visiško laimėjimo, ypač, kad belgų pasipriešinimas nebuvo tiek didelis, kad išaiškintų tikrus vokiečių sumanymus. O neturėdamas pakankamai laiko ir žinių, vyriausias prancūzų vadas generolas Žoffras negalėjo jau pasienyje paruošti vokiečiams geresnio sutikimo... Vistik belgų pasipriešinimas leido prancūzams persitvarkyti tiek, kad, praslinkus porai savaičių po pasienio kautynių, vokiečiai buvo ne tik sulaikyti, bet ir sumušti ties Marnos upe.

Pagalvokime, ar viskas taip būtų įvykę, jei negausi belgų kariuomenė nebūtų savo uždavinio atlikusi.

Šiomet bus pasaulio lietuvių kongresas

Draugija užsienio lietuviams remti rengiasi š. m. rugpiūčio 11—17 d. d. sukviesti Kaune pirmąjį pasaulio lietuvių kongresą. Parengiamieji kongreso darbai jau energingai vykdomi. Programa jau parengta ir netrukus su atsišaukimais į viso pasaulio lietuvius vykti į kongresą bus išsiuntinėta. Į kongresą numatoma susilaukti ne šimtų, bet tūkstančių užsienio lietuvių bent iš 15 valstybių.

Greta kongreso darbų, bus skaitoma užsienio lietuviams daug referatų, paskaitų, lankys įžymesnes Lietuvos vietas, parodas, sporto šventes, koncertus ir t. t. Be to, bus įsteigta viso pasaulio lietuvių sąjunga, kurios įstatai jau rengiami.

Kongreso tikslas tautinės kultūros palaikymas užsienio lietuvių tarpe ir labiau juos suartinti su senąja tėvyne. Į kongresą siųs savo atstovus įvairios užsienio lietuvių organizacijos.

Didžiausia lietuvių kolonija yra Jungtinėse Amerikos Valstybėse, todėl Užsienio lietuviams remti draugija ten siunčia savo pirmininką adv. Rapolą Skipitį būsiančio kongreso reikalais. Kovo 22 d. adv. R. Skipitis jau išvyko į Ameriką. Jis su savimi vežasi daug įvairiausių diagramų Lietuvos kultūriniam ir ekonominiam gyvenimui pavaizduoti ir daug literatūros. Amerikoje jis žada aplankyti per 50 lietuvių kolonijų, laikydamas paskaitas ir propaguodamas pasaulio lietuvių kongresą.

Dar dėl karo korespondentų

Daug kartų „Kary“ nagrinėtas karo korespondentų reikalas. Ir dažniausiai čia buvo apibrėžiami techniškai kariškos spaudos reikalavimai ir privalumai.

Tačiau „Kario“ Nr. 12 Mk. Valaitis teisingai iškelia keletą minčių ir dėl nepalankios būsenos, su kuria turi grumtis kiekvienas eilinis karys — korespondentas. Tuo reikalu ir aš, kaip neseniai buvęs irgi eilinis N. pulko korespondentas, noriu pareikšti savo pastabų.

Iš „Kariuomenės gyvenimo“ skilčių pastebime, kad čia daugiausia bendradarbiauja liktiniai (puskari-ninkiai, viršilos) ir karininkai. Tai vis seni „spaudos (kariškos, „Kario“) veteranai“. Iš eilinių tarpo tik reta žvaigždutė sumirgsi ir vėl tuojau užgęsta. O turėtų būti truputį kitaip! Juk būtinos tarnybos karių tarpe būna ir gerokas skaičius inteligentų, gerai sugebančių plunksną valdyti ir puikiai pažįstančių spaudos techniškus reikalavimus. Ir jie, patys būdami aktyvūs kariško gyvenimo stebėtojai, galėtų savo plunksna daug padėti mūsų spaudai. Pažiūrėkim, o kodėl taip neįvyksta?

Pirmiausia, kiekvieno dalinio vado ar švietimo vado pareiga rūpintis visuomet turėti savo dalies kariško gyvenimo „jautrius nervus“ — korespondentus. Todėl, atvykus naujokams, būtina surasti jų tarpe tinkamų vyrų ir spaudos darbu. Kad karo korespondentų darbas būtų našesnis, reikia viršininkų pritirimo ir pagalbos. O senesniems karo korespondentams nereiktų bijoti naujų „konkurentų“, nes visuomet kelioms galvoms, akims ir rankoms dirbant, atsiras daugiau darbo, naujų kelių ir originalumo.

Eilinis karys — korespondentas nepaleidžiamas nuo jokių kario pareigų, uždavinių. Tačiau, plunksnos darbu, jei tik norės, visada ras atliekamų valandėlių. O geriausios valandėlės, kaip pats patyriau, tai po tylos trimito, kai viskas kazematuose nurimsta, kai joks

pašalinis triukšmas nedrumsčia minčių, susikaupimo. Todėl labai pravartu, jei tiesioginiai viršininkai, įvertindami spaudos reikšmę, leidžia nors valandėlę karo korespondentui pasinaudoti elektra ar kitais darbui būtiniais dalykais.

Ir kitur eiliniui kariui-korespondentui neišvengiama viršininkų parama. Kaip civilis reporteris, vykdydamas savo uždavinius, negali apsieiti be tam tikrų įstaigų, asmenų paaiškinimų, pasikalbėjimų, taip ir karo korespondentas, neprieinąs prie viršininkų, ar kitų asmenų, negaunąs iš jų reikalingų informacijų, visuomet bus monotoniškas, o kartais ir klaidingas kariško gyvenimo informatorius. Kad ir eiliniai korespondentai pulke būtų visiems pažįstami, patarčiau ne tik jiems išdavinėti spaudos darbininkų liudijimus, kaip siūlo kolega Mk. Valaitis, bet juos skelbti ir pulko įsakymuose. O patiems karo korespondentams nereiktų dangstyti įvairių slapyvardžių, inicialų skais-tėmis. Juk praėjo spaudos baudžiovos gadynė ir nereikia bijoti savoj tėvynėj dėl teisybės žodžio. Ir visa tai, be abejo, praplės ir eilinių karo korespondentų veik-lumo sritį, o tuo pačiu ir mūsų kariškoje spaudoje ne-jausime jokių informacijos spragų iš visų kariuomenės dalinių.

Be to, dar noriu prisiminti ir šį dalykėlį. Visi kariuomenės dalinių valdiški raštai, pakietai siunčiami paštu be pašto ženklų, tik su atitinkamais laiškų antspaudais. Tad ar negalėtų ta privilegija pasinaudoti ir karo korespondentai, siųsdami redakcijai savo raštus. Juk čia irgi valstybinis, o ne privatinis reikalas.

Nors honoraro (atlyginimo) už korespondencijas visuomet užtektų išlaidoms už popierių ir pašto ženklus, tačiau dažnai pasitaiko tokių momentų, kad eilinis karys-korespondentas dėl centų stokos pašto ženkliukui nusipirkti, negali laiku išsiųsti ir labai įdomios, brangintinos korespondencijos. **P. Sirgedas**

Meskim blogus įpročius

Daug kalbama ir rašoma, bet vis dėlto tarp mūsų kareivių vyrauja savotiška, iš kažin kur atėjusi ir užsilikusi nepageidaujama dvasia, tai pajuokimas vėliau į kariuomenę atvykusių draugų — jaunų kareivių.

Keistai atrodo pirmą kartą atvykusiam į kareivines kaimo žmogui, kai iš senųjų kareivių išgirsta pravardžiavimus: „kaziukai“, „amerikonai“, „sūneliai“ ir t. t., o jau vėliau kitokius. Ypač senieji kareiviai, kurie tarnyboje jau yra įpusėję ir laukia dienos, kada juos paleis namon, pasidaro nepakenčiamai įkyrūs tik ką atvykusiam ir dar neapsipratusiam su karo tarnybos tvarka jaunam kareiviui. Nuo senųjų kareivių neatsilieka ir kiti, dar tik neseniai patys iš jaunųjų kareivių eilių išėję.

Manau, kiekvienam nemalonu klausytis nuolatinių pravardžiavimų ir pašiepimų. Tokie nepakenčiami pašiepimai gadina energiją ir žmogų. Jautresnius tiesiog demoralizuoja. Jie lieka liguisti, apsiblausę ir biją, o dėl to ir nesugebą tinkamai atlikti skirto uždavinio ar pareigos. Už tai vėliau dar labiau yra pašiepiami.

Nors patys atvykusieji į kariuomenę naujokai jaučia, kad tie „kaziukai“, „amerikonai“, „liurbiai“ ir t. t. taikomi jiems ir juos pirmomis dienomis labai slegia,

bet vis dėlto nepameta ši biaučių įprotį, bet, tapę senais kareiviais ir sulaukę naujokų, tokiu pat būdu puola anuos.

Kariuomenė yra valstybės pamatas. Čia auga ir bręsta jos jėgos, čia kultūrinama kariškoje mokslo srityje krašto vyrai ir įkvepiama jiems tėvynės meilė, tarpusavis susiklausymas; išmokomi vartoti ginklą, kad reikiant galėtų juo pasinaudoti kovos valandą. Be to, čia pamokomi rašto, jeigu jo dar nemokėjo.

Tai reiktų suprasti, ypač daugiau susipažinusiems su kariniu gyvenimu. Pradedant viršininkais ir baigiant eilinais instruktoriais, kurie yra skiriami jaunųjų apmokymui, reiktų patiems tuos jaunuosius ne pašiepti, bet mokyti, auklėti tėvišku pasiryžimu ir drausme; o taip pat sudrausti tuos, kurie patys nenori susivaldyti.

Reikia atsiminti, kad esame krašto sargyboje, kad atsakome už tautos laisvę, mūsų tėvų, brolių ir mūsų pačių gyvenimą. Todėl meskime tai, kas nepageidaujama ir neleistina kareivių tarpe. Būkime drausmingi ir pavyzdingi kariai, mylėkime vienas kitą broliškąja meile, tada būsime tikri, kad niekas mūsų nepavergs.

Ats. jaun. pusk. Pr. Kunca

Skyrininko privalumai

Nekartą teko girdėti skyrininkų nusiskundimus, kad jo skyriaus vienas, antras žmogus nedrausmingas, apsileidęs, neklusnus, blogai mokosi ir t.t.

Tiesa, gali pasitaikyti ir blogos valios žmonių — tai išimtis, bet labai daug priklauso nuo pačio skyrininko takto ir elgesio.

Kiekvienas žmogus susižavi už save tobulesniu, stengiasi iš jo ko nors išmokti, pasisavina visas jo būdo ypatybes — geras ir blogas, jį gerbia, juo pasitiki, pasiduoda jo valiai ir įtakai. Tai ypatingai pasireiškia pas jaunuosius karius, kurie naujame savo gyvenime ieškote ieško patarėjų. Jie nori, kad kas nors su jais pasikalbėtų, pasidalytų visais naujo gyvenimo išpūdziais ir t.t. Toki patarėjai turėtų būti grandininkai ir skyrininkai. Jaunas kareivis, gavęs iš tokio patarėjo tinkamus nurodymus ir draugiškus atsakymus, gerai įvertina savo tiesioginį viršininką.

Ne vienas jaunas kareivis su pasitikėjimu žiūri į savo tiesioginio viršininko užimamąją vietą, ir nekartą mintyje galvoja: „o kad aš įgyčiau grandinio ar net jaunesnio puskarininkio laipsnį“, ir tuoj nejučiomis pasirenka pavyzdžiu savo tiesioginį viršininką, skyrininką ar grandininką, ir pasisavina geras ir blogas jų būdo ypatybes.

Jei skyrininkas savo darbais ir elgesiu neatitinka savo laipsniui ir užimamai vietai, tai toks skyrininkas netenka autoriteto bei pasitikėjimo ir tampa valdinių pajuoka.

Tad pažiūrėkime kokius privalumus turi turėti skyrininkas, kaip viršininkas ir auklėtojas?

1) Skyrininkas turi būti išsimokslinęs, išsilavinęs, sumanus, kiek reikalauja jo laipsnis ir užimamoji vieta. Kad jis turėtų tokius privalumus, turi stengtis iš savo srities įgyti naujų žinių ir surasti naujų gyvenimo pavyzdžių. Kiekvieno skyrininko pareiga savo valdiniams kasdien ką nors naujo papasakoti iš kario gyvenimo. Jei skyrininkas negali nieko naujo duoti savo valdiniams, geriau tų pačių žinių nekartoti, nes kiekvienas kareivis tai labai greit pastebi ir jo akyse tokio skyrininko autoritetas ir pasitikėjimas smunka. Kad skyrininkas galėtų teikti reikalingų naujų žinių, pirmiausia jis pats turi jų įgyti.

Skyrininkas negali pasitenkinti įgytomis mokomoj kuopoj žiniomis ir statutų žinojimu, o nuolat turi turtinti savo žinias iš įvairių sričių, nes jaunam kariui kyla įvairūs klausimai. Kareivis, negavęs iš savo skyrininko tinkamo atsakymo, nenurimsta, neužmiršta ir nenoromis pradeda galvoti, kad toks skyrininkas nedaugiau žino, kaip jis, ir į jį pradeda žiūrėti, ne kaip į viršininką, bet kaip į sau lygų.

2) Skyrininkas turi būti energingas, drąsus, žvalus. Aiškios, griežtos ir balsios komandos, energiška eisena, aiškūs ir griežti judesiai didina skyrininko autoritetą, nes kareivis aiškiai mato ir jaučia ko viršininkas iš jo nori, ir jo įsakymą mielai ir neatidėliodamas vykdo.

Nekartą teko girdėti, kaip jauni kareiviai didžiuojasi savo skyrininkais: „Girdi, mano skyrininkas vyriškas, rimtas, energingas, sumanus ir jo mes klausom, kaip tėvo“. Pasitaiko dar ir tokių skyrininkų, kurie visai teisingai iš savo kareivių užsitarnauja vardą: boba, lepšis, neteisingas ir t. t. Tik tokių skyrininkų

žmonės dažniausiai būna apsileidę, nedrausmingi ir blogai mokosi.

Griežti ir aiškūs skyrininko įsakymai rodo, kad skyrininkas pasitiki savimi, savo sprendimais, todėl kareiviui aišku, ko viršininkas iš jo nori. Jei mikčiodamas ar abejodamas skyrininkas įsako, tai tuo jis tik parodo nepasitikėjimą savimi, tad ką jau bekalbėti apie kitus, kad juo pasitikėtų. Pasitikėjimas savimi kelia ūpą, drąsą, iniciatyvą ir tuo patim įgyjamas kitų pasitikėjimas. Jei pakankamai turėsi žinių iš savo darbo srities, tai nereiks abejoti, svyruoti ir galvoti.

3) Skyrininko ne tik įsakymas turi būti trumpas, tikslus, aiškus, griežtas, bet ir kalba turi būti tokia.

4) Skyrininkas turi būti ramus ir susivaldęs. Jei žmogus sugeba save suvaldyti, tai sugebės ir kitus valdyti. Koks pavyzdys gali būti savo valdiniams skyrininkas, jei jis pats nesuvaldys įvairių savo jausmų kalboje ir veiksmuose: nereikalingas piktumas, keiksmas, koliojimai, girtuokliavimas, apsileidimas pareigose ir t. t. Tad ką toks viršininkas gali svajoti apie kitų valdymą — sutvarkymą. Antra vertus, toks skyrininkas morališkai negali reikalauti iš savo kareivių sutvarkymo, drausmingumo, padoraus elgesio, kada jis pats dar labiau už juos apsileidęs ir nesusitvarkęs. Pirma išrauk iš savęs visas ydas, papildyk trūkumus, o tik tuomet galėsi kitus tinkamai pamokyti.

5) Skyrininkas turi būti linksmas, gyvas, nes linksmumas duoda žmogui naujų jėgų ir energijos. Nusiminimas silpnina sveikatą ir, be to, žmogus tampa nejudrus ir sunkiai galvojas.

6) Skyrininkas turi greitai spręsti ir orientuotis, kad galėtų greit ir tiksliai įsakyti ar nurodyti. Kareiviai turi gauti tik griežtą ir tikslų įsakymą su sprendimu. Tik griežti ir aiškūs įsakymai bus tiksliai įvykdyti.

Kiekvienas kareivis žino, kad vykdyti greitus ir tikslus sprendimus ar išvadas darbas sunkus, bet už tai ir įvertina tokį viršininką, kuris savo sumanumu, drąsa ir energija sugeba duoti teisingą sprendimą.

7) Skyrininkas, davęs įsakymą, turi žiūrėti, kad jis būtų įvykdytas taip, kaip buvo jo įsakyta, nes atvirkščiai įsakymas bus delsimas ir neviseškai įvykdytas.

8) Skyrininkas turi būti rimtas ir atitinkamai draugiškas. Tačiau perdidelis draugiškumas mažina viršininko autoritetą, nes toks draugiškumas kareiviams duoda progos nieko aukštesnio skyrininke nematyti ir žiūrėti į jį, kaip į sau lygų asmenį.

9) Skyrininkas negali kareiviams atidengti savo vidaus gyvenimo, nes jie to tinkamai neįvertins, o tik pasididžiuodami pradės mokyti ir nurodyti skyrininkui. Perdaug atviro skyrininko autoritetas irgi smuks, nes kareivis pradės mokyti viršininką.

10) Skyrininkas turi būti ir darbštumo pavyzdys. Skyrininkas, vengdamas darbo, negali reikalauti iš valdinių darbštumo ar juos kontroliuoti. Žinoma, tokio skyrininko skyrius bus labiausiai pasileidęs, nesusitvarkęs, o skyrininkas gaus teisingai užtarnautą tinginio vardą. Tad darbas tebūnie kiekvienam rytine ir vakarine malda!

11) Skyrininkas turi būti teisingas. Visados ir visiems vienodas ir lygus. Ypač kariuomenėje, kur tokia didelė visuomenės dalis bendrai gyvena, ypatingai pajuntamas teisingumas. Skyrininko būty didžiausia yda — neteisingumas. Kas galėtų labiau

Pavasariškas eilėraštis

Toks gražutis pavasaris gimė,
 Dega saulė erdvių mėlynų,
 Gieda žemės nuo mūsų žengimo,
 Dreba širdys nuo mūsų dainų.
 Vakar priėmėm gervių parodą
 Ir pamojom ranka nuo širdies,
 Širyt saulė pakilus surado,
 Kur tik žodžiai komandų girdėt.
 Jau tokie mes, — kai dirbam, tai dirbam,
 Jei pasakėme, reiškia taip bus,
 Kada juokiamės, juokiamės širdim,
 Kai kovosime — griausmu žaibų!
 Ir pavasarį kartais nulyja,
 Pasitaiko audringų dienų,
 Bet nelinkstam beržais pakelyje,
 Nemariname savo dainų!
 Prausia krantą upokšniai patvine,
 Ryt gal pievos margai sužydės;
 Mes darbais išdabinsim tėvynę,
 Nenuvystančiais žygių žiedais.

Jonas Docius

Tėvynės meilė

Ne dainavimą vasaros mylime,
 Ne kvatojimą rudenio girto, —
 Nors tu būtum tylesnė už tylumą,
 Dėl tavęs šimtą sykių numirtume.
 Išsiliejo nuo ašarų Nemunas,
 Nukamuota buvai ir suminta,
 Be dvejojimų ėjo savanoriai
 Savo krauju tave atgaivinti.
 Tavo laisvę žydėjimui saugome —
 Ji brangesnė už patį gyvenimą,
 Gimėm, augom, su tavim suaugome
 Taip visomis arterijom, venom.
 Tavo laisvė — mums saulės spindėjimas,
 Tavo laimė — gyvenimo daina,
 Tavo dvasią pajutom, kur ėjome,
 Ją pražįstančią juntam, kur einam.
 Ne dainavimą vasaros mylime,
 Ne kvatojimą rudenio girto, —
 Nors tu būtum tylesnė už tylumą,
 Dėl tavęs šimtą sykių numirtume.

Jonas Docius

kiršinti kareivį prieš skyrininką? Aišku, neteisingas baudimas: skyrimas darbams, nereikalingi koliojimai ir t. t. Pasitaiko net ir tokių skyrininkų, kurie priima kareivių vaišes, o vėliau slepia tų vaišintojų nusižen-gimus ir apsileidimą tarnyboje. Į tokį skyrininką ka-reiviai, o ypač vaišintojai, žiūri ne kaip į viršininką, o kaip į paperkamąjį.

12) Skyrininkas turi būti griežtas, tik tą griežtu-mą turi mokėti suderinti su gerumu. Per daug griež-to, kaip ir neteisingo viršininko, kareiviai pradeda ne-apkėsti.

13) Skyrininkas negali rodyti savo valdiniam di-delio gailestingumo, nes jo kareiviai neįvertins ir iš-naudos savo tingėjimui ir apsileidimui. Toks skyri-ninkas netenka energijos ir valios sudrausti neklauža-das, apsileidėlius, juos nubausti ir priversti vykdyti jo įsakymus.

Patartina skyrininkams taip visur ir visad elgtis, kad kareiviai suprastų ko skyrininkas iš jų nori ir rei-ka lauja. Be to, reikiant, reikia kareiviams padėti, pa-tarti ir juos pamokyti. Tik tuomet nereiks ypatingo griežtumo, bausmių ir nebus nei iš skyrininkų nei iš kareivių pusės įvairių nusiskundimų.

Ltn. Juškevičius

Pavakarys karo invalido' namuose

Vieną sekmadienio pavakarį patraukiau siaurute Plento gatve (Z. mieste) ir atsidūriau ties nedideliais, bet neblogos išvaizdos namukais. Paprašytas įėjau į kambarį, kuriame prie stalo radau berymantį viduamžį išblyškusį vyrą. Tai mano pažįstams berankis karo invalidas Pranas L.

Pranas L. mane, kariškos spaudos bendradarbį, labai maloniai sutiko. Greit suradome bendrą kalbą ir smarkiai įsikalbėjome. Man pasukus kalbą apie nepri-klausomybės kovas, jis dideliu užsidegimu papasakojo apie kautynes ties Giedraičiais, kur jis neteko kairės rankos ir kur jam išplėšė dešinėsios rankos raumenis.

— Žinai, tai buvo ne kautynės, bet pragaras... Išėjom su draugu pasižvalgyti ir papuolėm į tą pra-

garą. Matyt, lenkai mus pastebėjo ir pradėjo vaišinti ugnimi... Mes prisiplojom prie žemės... Granatų skeveldros tik zirbė!... Sudejavo mano draugas — pamačiau, kad jis jau nebegyvas... Supratau, kad ant pliko lauko gulint ir mane gali ištikti panašus likimas — smukau į netoli esantį griovį... Tikėjausi pasprukti... Bet... Pabudau ligoninėje, žinai, jau be rankos.

Pažiūrėjo Pranas L. į vienintelę, bet ir tą kažin kaip susitraukusią, sudžiūvusią ranką ir atsiduso:

— Buvau su tvirtom rankom, žinai!...

— Dabar nelengva, tur būt, išsiversti? — paklau-siau.

— Ai, kas čia dabar poniškai verčiasi?... Tokie laikai, žinai... Ir amerikiečiams šiandien trumpa, ir anglai, žiūrėk, kaip verkšlena... — pastūmė Pranas L. po manim krūvą laikraščių, kurių tarpe ir „Kari“ radau. — Žiūrėk, — toliau kalbėjo, — ir mes pertekliuje negalime gyventi... Taigi, ir seniau verčiausi labai gerai. Žinai, už gaunamą pensiją ir šį namuką įsigijau!... Bet ir dabar nėra jau taip sunku. — Iš gaunamos pensijos neblogai pragyvenu! Ir laikraščių nemažai išsirašau ir Valst. loterijos bilietus perku... Gal laimė, sakau, pasiseks.

Toliau Pranas L. man papasakojo apie kitus savo draugus — invalidus, kurie buvo savanoriai ir gavo žemės. Tie, anot Prano L., gyvena visai neblogai. Papasakojo ir apie tokius invalidus, kurie gyvena miestuose, turi dideles šeimas ir iš gaunamos pensijos negali pragyventi. Tie, pasak Prano L., turi pakan-kamai jiems tinkamo darbo įvairiose invalidų dirbtu-vėse. Tiems duodamos įvairios pašalpos.

— Neužmiršta, žinai, Lietuva nė vieno savo sū-naus, ypač daugiau dėl jos gerovės pasidarbavusio! — baigė kalbėti Pranas L.

Saulė jau leidosi ir šviesūs langų kvadratai išdilo nuo grindų.

Paspaudžiau sudžiūvusią ranką, ranką, kuri Lie-tuvai laisvę nešė ir palikau kuklų Prano L. namuką.

Jon. Šiožinys

Jaunimo karinis rengimas Italijoje

Š. m. pradžioje paskelbti ir pradėjo veikti bent trys karinio rengimo reikalu įstatymai. Čia patiekiamos naujųjų įstatymų įdomesnės vietos:

I. Karinis rengimas. Fašistinė valstybė kareivio ir piliečio pareigos yra neišskiriamos.

Karinis mokymas sudaro esminę tautinio auklėjimo dalį; jis pradamas nuo to momento, kada vaikas pradeda protauti ir vykdomas iki tol, kol pilietis pajėgia pakelti ginklą tėvynei ginti.

Karinis rengimas vykdomas trimis periodais.

Pirmasis periodas apima prieššaukiamąjį rengimą, kurio tikslas dvasiniai ir fiziniai parengti pilietį ir suteikti jam techniškai—kariškų žinių dar prieš įstojant į kariuomenę.

Antrasis periodas apima karinį rengimą pačiose kariuomenės dalyse, kur tęsiamas ir tobulinamas prieššaukiamasis rengimas ir kur pilietis tampa kariu.

Trečiasis periodas apima atsarginių rengimą, kad palaikytų reikiamą aukštumą atsarginių kariškąsias žinias, jas patikrintų ir papildytų pagal numatomą atsarginio panaudojimą karo metu.

Prieššaukiamasis ir atsarginių rengimas atliekamas jaunuomenės organizacijose, glaudžiai bendradarbiaujant su kariuomene ir švietimo ministerija.

Į šį darbą įtraukiamos ir tos valstybinės ar privatinės organizacijos, kurios tuo reikalu gali padėti valstybei.

Karinis rengimas atliekamas kariuomenėje.

Karinio rengimo programa išeinama šia tvarka:

a) prieššaukiamąjį rengimo programą turi išeiti visi vyriškos lyties vaikai; ji pradama, kai vaikui sukanka 8 metai, ir tęsiama iki jų pašaukimo į ginkluotų jėgų eiles. (Tuo reikalu numatomos išleisti atitinkamos taisyklės);

b) mokymas skirstomas į du laikotarpius:

— pirmasis prasideda sausio mėn. 1 d. tų metų, kuriuose vaikui sukanka 8 metai, ir trunka iki šaukimo į fašistų eiles (t. y. 18 metų);

— antrasis nuo dienos šaukimo į fašistų eiles iki pašaukimo į kariuomenę;

c) pirmam periode karinį rengimą vykdo tautinė organizacija „Balilla“;

antrą periodą — tautinės apsaugos savanorių milicija ir jaunųjų fašistų kautynių būriai; paskutiniams pavedamas specialistų rengimas (ypatingai karo laivynui ir aviacijai).

Karinio rengimo programa išeinama šia tvarka:

a) nuo 8 iki 14 m. vaikai rengiami daugiausia moraliai, tikslu išplėsti karinę tautos dvasią.

Tikslas: įskiepyti vaikams kariško gyvenimo pamėgimą dažnai palaikant kontaktą su ginkluotomis pajėgomis, primenant garsią tautos praeitį ir karines tradicijas;

b) nuo 14 iki 18 metų kariškai rengiami, derinant šį darbą su gimnastika ir sportu.

Tikslas: kariškai parengti avangardistą vieniniui ir dalinio mokyme tiek, kad tiktų į žemesnes militarines tautinės apsaugos savanorių milicijos formacijas ir į specialias jaunųjų fašistų organizacijas;

c) nuo 18 m. iki karinės prievolės atlikimo rengimas yra techniniai—profesionalinio pobūdžio.

Tikslas: tobulinti dvasinį, gimnastikos ir sporto mokymą bei auklėjimą, kad būtų parengtas vispusiškai išlavintas kareivis, galintis veikti smulkaus junginio sudėtyje; parengti įvairioms ginkluotų jėgų rūšims reikalingus specialistus.

Italijos pilietis, tinkamas karinei tarnybai, nuo šaukimo dienos į fašistų eiles tampa kareiviu. Nuo šios dienos jis atlieka karinę prievolę, kuri trunka iki gruodžio 31 d. tų metų, kada pasiekia 55 metų amžiaus; išimti sudaro tik karininkai, puskarininkai ir specialistai, kurių tarnybos amžius nustatytas kitais įstatymais.

Karinis parengimas papildomas ir praplečiamas kitais įstatymais, kurie liečia:

a) karinio rengimo įvedimą ir derinimą su bendrais mokslais visose vidurinėse mokyklose ir universitetuose;

b) derinimą prieššaukiamąjį ir atsarginių rengimo.

Duoti vieningą darbo linkmę visoms pilietinėms ir jaunuomenės režimo institucijoms ir mokykloms, nustatyti jų tarpusavio ir su ginkluotomis pajėgomis santykius ginkluotos tautos rengimo darbe, kad jis būtų vykdomas nuolatos, sistemingai, organiškai, teikiant vieni kitiems reikalingą pagalbą, steigiamas karinio rengimo generalinis inspektorius, kuris turės savo valdžioje 3 sekretorius ir 7 komisarus, skirtus derinti darbą tarp aukščiau minėtų organų, po vieną iš: karo, jūrų, aeronautikos, švietimo ministerijų, tautinės fašistų savanorių milicijos vadovybės, tautinės organizacijos „Balilla“ vadovybės ir fašistų partijos sekretoriaus.

Karininkai ir valdininkai, paskirti į sekretorių ar komisarų vietas, visą tarnybos laiką bus tik prikomandiruoti, palikdami savo senose etatinėse vietose.

Ministeriui pirmininkui pasiūlius, bus išleistas tam tikras įstatymas, kuriame bus numatytos atitinkamos bausmės tėvams ir globėjams, kurie prieš jaunuolių šaukimą į fašistų eiles neleis vaikams lankyti karinio rengimo kursų; lygiai bus baudžiami direktoriai ir darbdaviai, kurie trukdys šių kursų lankymą savo valdiniais.

Karališkoji vyriausybė įgaliota atitinkamai papildyti bei pataisyti kitus anksčiau išleistus įstatymus, kurie kuriuo nors būdu yra susiję ir nesiderina su šiuo įstatymu.

II. Atsarginių rengimas privalomas visiems atsargos puskarininkams ir eiliniams iki 32 metų amžiaus pabaigos.

Atsarginių rengimas bus įvestas laipsniškai, pagal galimumą įsteigti atitinkamose vietose tam tikrus kursus.

Atsarginių rengimas vykdomas:

a) dažniausiai šventomis dienomis tam tikru būdu ir pagal atitinkamas programas, kurias nustatys karo ministeris, išklauses nuomonės prieššaukiamąjį ir atsarginių rengimo generalinio inspektorius;

b) specialiais kartotinais šaukimais ilgesniam laikui atsarginių specialių ginklų rūšių, kurios reikalauja didesnės specializacijos.

Atsarginių rengimas pavestas vykdyti tautinei apsaugos savanorių milicijai ir yra grynai praktiško pobūdžio; reikalingą kadrai ir mokymo programas duoda karo ministerija.

Į šį darbą įtraukiamos ir valstybinės ar privatinės organizacijos, kurios savo esme ir veikla gali prisidėti prie atsarginių apmokymo.

Atskiras karališkas dekretas, kuris bus išleistas ministeriui pirmininkui pasiūlius, nustatys atitinkamas bausmes asmenims, vengiantiems vykdyti šio įstatymo nuostatus, lygiai ir įmonių direktoriams ar darbdaviams, kurie trukdys savo valdiniais lankyti atsarginių rengimo kursus.

Pagal atitinkamas taisykles, kurias išleis karo ministerija, atsarginiai, sėkmingai baigę rengimo kursus, naudosis šiomis lengvatomis:

a) galės būti arba visai atleisti nuo kartotinių atsarginių šaukimų pratimams į kariuomenės eiles arba tokių šaukimų skaičius ir laikas jiems žymiai bus trumpinamas;

b) naudosis pirmenybėmis pakeliant į aukštesnį laipsnį.

Karo ministerija, susitariusi su atitinkamomis įstaigomis, išleis atitinkamas taisykles šiam įstatymui įgyvendinti.

III. Karinės kultūros kurso įvedimas; į vidurines ir aukštesnias mokyklas. Pradedant 1934—35 mokslo metais, visose valstybinėse ar turinčiose valstybines teises vidurinėse mokyklose, aukštesniuose institutuose ir universitetuose, visiems vyrams — mokiniams įvedamas „karinės kultūros“ mokymas.

Šis mokymas bus papildytas praktikos pratimais ir ekskursijomis.

Atskiru paliepimu karinės kultūros mokymas bus įvestas ir privatinėse mokyklose.

Karinės kultūros mokymas suskirstomas į tris laipsnius ir bus išeinamas:

a) I laipsnio: pradedant nuo trečios klasės žemesnėse vidurinėse ir tolygiose mokyklose;

b) II laipsnio: 7 ir 8 klasėse gimnazijose ir tolygiose mokyklose;

c) III laipsnio: dvimetinis kursas universitetuose ir aukštuose institutuose.

Čia minėtose mokyklose karinės kultūros mokslui skiriama kiekvienais mokslo metais 20 valandų.

Pirmo laipsnio mokymas turi suteikti pagrindines kariškas žinias jaunuoliams, kurie reikiant turėtų užimti puskarininkių vietas.

Čia įeina: ginkluotų krašto pajėgų organizacija, ginklavimas ir jų uždaviniai; tereno įvertinimas karišku atžvilgiu ir kariškų žemėlapiu skaitymas; įžymesni įvykiai ir garbinga pergalė 1915—1918 m. kare.

Dvimetinio II laipsnio mokymo tikslas suteikti jaunuoliui reikalingų kariškų žinių tiek, kad jis tiktų atsargos jaunesniojo karininko vietai užimti.

Pirmais mokslo metais sintetiniai praeinama kariuomenės organizacija ir administracija sąryšyje su šalies tautiniais, politiniais, socialiniais ir ekonominiais siekimais bei galimais; užbaigiant atliekami įvairių didesnių valstybių kariuomenių palyginimai.

Antrais mokslo metais bus suteikiamos pagrindinės žinios apie įvairius ginklus ir šaudybą, šalies karo geografija (sausumos ir jūrų sienos charakteristika, istoriniai tautų judėjimo keliai ir ryšys su šiandienine šalies gynimosi sistema), karo istorija, ypač apibūrinant lemiamą Italijos reikšmę didžiajame kare.

Trečiojo laipsnio dvimetinių kursų tikslas parengti asmenis, tinkančius būti kariškais viršininkais, specialistais ir organizatoriais.

Pirmaisiais metais bus studijuojamas kurios nors modernios valstybės karinis parengimas, įterpiant vieną — kitą istorinį pavyzdį.

Antrais metais „kaip užsimezga, plečiasi ir išsispredžia šių dienų karas“, pabrėžiant iš karto įvairių ginkluotų pajėgų (kariuomenės, karo laivyno, aviacijos) veikimą paskirai, vėliau jų bendradarbiavimą.

Prisilaikant nurodytų bendrų dėsnių, švietimo ministeris, drauge veikdamas su karo, jūrų ir aeronautikos ministrais ir išklauses priešaukiamojo ir atsarginių rengimo generalinio inspektoriaus nuomonės, parengs ir įgyvendins smulkia kariuomenės rengimo programą mokykloms.

Karinės kultūros mokymas priverstinas. Vidurinių mokyklų mokinių negalės perkelti į aukštesnes klases ir taip pat negalės gauti mokyklos baigimo pažymėjimo, jei neturės patenkinamo laipsnio iš karinės kultūros kurso.

Universiteto ir aukštųjų institutų studentų neprileis prie diplominių darbų ir doktorato gynimo, jei jie neturės pažymėjimo, kad karinės kultūros kursą išklause patenkinamu pažymiu.

Karinės kultūros mokymas pavedamas įvairių ginkluotų pajėgų tikrosios tarnybos ar atsargos karininkams, paskirtiems kompetentingų ministerių, susitarus iš anksto su švietimo ministru.

Piniginis atlyginimas už karinės kultūros paskaitas atsargos karininkams nustatomas pagal mokyklos rūšį ir pamokų metų iš karo ministerijos sumų, iš anksto susitarus su finansų ministerija.

Karinės kultūros mokymo ir mokytojų personalo priežiūra priklauso karo ministerio.

Eiminieji nuostatai. 1934—35 mokslo metais įvedamas tik karinės kultūros mokslas II ir III laipsnio.

SKAUTŲ LAUŽAS VALSTYBĖS TEATRE

Užpereitais metais buvo surengtas pirmasis skautų laužas Valstybės teatro scenoje. Tai nebuvo, aiškus dalykas, tikras, miške ar stovykloje deginamas laužas, bet improvizacijos. Gyvos, turiningos ir įdomios skautiškos nuotaikos improvizacijos sužavėjo apsilankiusius skautų bičiulius ir jaunuomenę. Dėl tos priežasties vyr. sk. štabas nutarė tokius improvizuotus laužus Valstybės teatre surengti kas metai. Visi gerai prisimena malonų praėjusių metų laužą. O netrukus, balandžio mėn. numatomas ir šių metų laužas. Programa jau visu intensyvumu rengiama. Šis laužas skiriamas šefo garbei. Pagrindinė programos mintis: savo tautos kūryboje ieškome išminties, savo giriose, gamtoje — sveikatos, Agž

IŠKILMINGAS SKAUTŲ VYČIŲ 10-METIS

Kovo 17 d. Kaune buvo švenčiamas skautų vyčių 10 metų gyvavimo jubiliejus. Minėjimas buvo pradėtas Vytauto Didžiojo bažnyčioje. Mišias atlaikė ir gražų pamokslą pasakė tėvai pranciškonai. Prie Kauno pilies griuvėsių vyriausias skautininkas plk. J. Šarauskas priėmė skautų vyčių parodą ir pasakė kelis reikšmingus žodžius. Susikaupimo minute prisiminta pavergti vilniečiai ir išklaudyta Vytauto Didžiojo giesmė. Paskui prie Nežinomojo Kareivio kapo, karo muziejaus sodelyje, buvo uždėtas baltas gėlių vainikas, o plk. J. Šarauskas pasakė turiningą kalbą.

Vakare buvo iškilmingas skautų vyčių posėdis. Baigdamas savo kalbą, vyriausias skautininkas liepė tylos minute pagerbti prieš 16 metų nuo vokiečio kulkos žuvusį kareivį Praną Eimutį. Po sveikinimų gražią ir turiningą paskaitą iš savo atsiminimų laikė sktn. Martinaitis. Jis papasakojo sąlygas, kuriose teko dirbti steigiant skautus vyčius ir reikalus, kurie vertė steigti skautus vyčius. Iškilmingo posėdžio oficialinę dalį baigus, pilies tunto skautai suvaidino skautišką vaidinimą, o „Vyčio“ korp! korporantai pagrojo. Posėdis baigtas reikšmingu šūkiu: „Lietuviais esame gimę, lietuviais turime ir būt!“.

A. K. Steponavičius

MŪSŲ STUDENTAI Į BUDAPEŠTĄ

Rugpiučio 10—18 d. Vengrijos studentai rengia pasaulinę studentų olimpiadą, į kurią kviečia dalyvauti 40 valstybių studentus. Olimpiados programa gana plati ir įdomi. Programoje numatyta lengvoji atletika, plaukimas, fechtavimas, tenisas, futbolas, irklavimas, šaudymas, irankių gimnastika ir t. t. Šioje olimpiadoje pakviesti ir Lietuvos studentai. Į ją numatoma siųsti 10 sportininkų, kurių tarpe 2 tenisininkus ir 8 lengvatletus. Kandidatai jau pradėjo rengtis. Pavasarį bus kelios kontrolinės rungtynės, iš kurių paaiškės, kas galės važiuoti į Budapeštą. Komandą tvarkyti ir rengti pavesta Tamulynui.

Vand. Jun.

RENGIAMA EKSKURSIJA IŠ ŠIAULIŲ Į KAUNĄ

Karinio parengimo mokytojas lt. Balandis pranešė moksleiviams, kad norėtų surengti ekskursiją į Kauną ir tuo tikslu kalbėjęs su šviet. ir spaudos skyriaus viršininku plk. Šarausku, kuris šiam projektui pritaręs. Ši ekskursija bus siūstanti maždaug po Velykų. Visi moksleiviai entuziastiškai šį leitenanto pasiūlymą priėmė. Visus vilioja Kaunas, visi nori pamatyti mūsų aviaciją, šarvuotųjų rinktinę, ryšininkus ir t. t.

Baugus-Tinavičius

RENGIAMĖS TAIKLIAI ŠAUDYTI

Zarasai. Pavasario saulutei baigiant tarpyti sniegą, mes, Zarasų moksleiviai, lankantieji karinio parengimo pamokas, smarkiai sukrotome dirbti. Tačiau dabar darbas daug idomesnis, nes tereikia visa tai pritaikyti praktikoje, ką žiemą teoretiškai išėjome. Paskiausiai pratinomės šaudyti mokomaisiais šovinėliais. Nors iš karto daug kam nepataikius teko nuiliūsti, bet tikimės, kad ateityje šaudyti seksis geriau, nes pradžia visada sunki, o ypač šaudymo mene. Be to, į šaudymą mokomaisiais šovinėliais kreipiame didelio dėmesio, kaip ir pasirengimą šaudyti kovos šoviniais.

TARPTAUTINIS SKAUTŲ VYČIŲ SAMBŪVIS

Kitą vasarą liepos 29 d. — rugpiučio 5 d. Švedijoje, Ingarö saloj, netoli Stockholmo, rengiamas tarptautinis skautų vyčių sambūvis — stovykla. Tokio tipo sambūvis—stovykla 1933 m. vasarą įvyko Šveicarijoje, prie Kanderstego. Tame sambūvyje dalyvavo mūsų vyriausias skautininkas plk. J. Šarauskas, sktn. dr. K. Avizonis ir sktn. V. Kviklys. Ir į šių metų sambūvį Švedijoje numatoma siųsti vieną sk. vyčių ir jų amžiaus skautų vadų reprezentacinę d-vę. Nori vykti iki 1935 m. balandžio 25 d. praneša Vyr. Sk. štabui savo pavardę, vardą, amžių, adresą, vyresniškumo ir patyrimo laipsnius bei einamas sąjungoj pareigas ir prisiunčia 50.— Lt. registracijos mokesčio. Registracijos mokeskis bus išskaitytas iš stovyklos mokesčio, bet atsisakiusiems vykti nebus gražinamas. Visa kecionė su pragyvenimu asmeniui kaštuos 190 lt.

Prieš išvykstant į Švediją bus suorganizuota kelių dienų parengiamoji stovykla. Joje iš įvairių vietų susirinkę vadai ir sk. vyčiai susipažins, išstudijuos sambūvio programą, pasirengs konkursams, atliks parengiamuosius darbus, kaip puošniau ir įdomiau pasirodyti sambūvyje ir t. t.

Sambūvyje—stovykloje dalyvaus skautų kūrėjas lordas B.-Powellis ir Švedijos princas Gustavas Adolfas.

Agž.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

MIRĖ

Vasario mėn. 27 d. dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje plaučių uždegimu mirė 4 art. pulko jaun. kareivis Urbonas Justinas, kilęs iš Telšių apsk., Alsėdžių val., Alkų km. Vėlionis palaidotas Plungės parapijos kapinėse.

TIK PASIRYŽELIAI BUS GERI KARIAI

Kovo 24 d. karo aviacijos jaunieji kareiviai priėmė priesaiką. Aviacijos viršininkas plk. inž. Gustaitis pasakė jiems trumpą, tačiau reikšmingą kalbą.

„Jaunieji aviacijos kariai. Šiandieną viršininkų ir draugų akivaizdoje prisiekėte būti tėvynės gynėjais. Per kelis mėnesius išmokote, kaip reikia vartoti ginklą, susipažinote su kariuomenės drausme, tvarka.

Tačiau nepakanka kariui vien mokėti vartoti ginklą. Reikia būti dvasioje pasiryžusiems. Dvasinė jėga yra stipresnė už ginklą.

Garsusis Prancūzijos karo vadas Napoleonas yra pasakęs: — „Plieno kardą galima veikti šiek tiek priešą, tačiau kur kas kietesnis ir galingesnis ginklas yra dvasinis pasiryžimas“.

Be to, jaunieji kareiviai susipažino su kitų kariuomenės dalių pabūklais ir aplankė kai kuriuos Kauno fabrikus, pav., „Drobės“, „Aleksoto“ stiklo fabriką ir t. t.

Virš. St. Čepulis

ŽEMĖS ŪKIO PASKAITOS KAREIVIAMS

Kovo 25 d. 1 p. pulko kareiviams pradamos laikyti žemės ūkio paskaitos. Numatyta iš viso 10 val. Bus laikoma kasdien po 2 val. Tokios žemės ūkio paskaitos kiekvienais metais yra laikomos 1 p. pulko kareiviams.

J. ltn. V. Urbutis

— Nuo kovo 22 d. ir 8 pėst. pulko kareiviams kiekviena pirmadienį ir penktadienį nuo 16 iki 18 val. įvestos iš žemės ūkio srities paskaitos. Paskaitas laiko agronomas.

Ptr. Bukelis

SPAUDOS SKLEIDIMO RUNGTYNĖS

6 pėst. P. K. Margio pulko kariai per švietimo vadovą gana daug prenumeruojasi laikraščių ir įsigyja knygų. Paskiausiai daug išpirkta knygų „Vilnius ir Vilniaus kraštas“, kur randama tiek daug reikšmingos medžiagos apie pavergtąjį Vilniaus kraštą, kas kiekvienam kariui yra būtina žinoti.

Daugumas kareivių savo namiškiams išrašo laikraščių: „Karys“, „Mūsų Vilnius“, „Trimitas“, „Ūk. Patarėjas“, „Mūsų Rytojus“ ir kitų, kuriuos platino. Iš karininkų ir likt. puskarininkų išsirašė: „Kardą“, „Mūsų Žinyną“, „Liet. Enciklopediją“, „Gimtąją Kalbą“ ir dar Vilniuje leidžiamų lietuviškų laikraščių: „Vilniaus Rytojų“, „Vilniaus Žodį“ ir „Jaunimo Draugą“.

Spaudos skleidimo rungtynes laimėjo ryšių k-da ir 3 kuopa. Ryšių k-dos vyr. pusk. Milevičius daugiausia išplatino knygų savo dalinio kareivių tarpe, gi 3 kuopos virš. Leknickas — laikraščių. Tai girtina, kad kareiviai taip brangina spaudą ir tik ją numato geriausią dovaną net ir savo namiškiams.

P. Petrauskas

MOKOMĖS MOTOCIKLAIS VAŽINĖTI

Paskiausiai 4 atsk. pėst. kuopos visi liktiniai puskarininkiai mokosi važinėti motociklais. Taip pat kiekvieną dieną dėstomos teoriškos pamokos ir supažindinama su motociklo veikimu ir visomis dalimis. Pamokas dėsto mechanikas vyr. pusk. Juozas Stalioraitis. Kad ekonomiškiau išeitų ir neekvotų valdiškos medžiagos, puskarininkiai benzina ir tepalą perka savo lėšomis. Liktiniai puskarininkiai motociklą jau gana gerai valdo ir keli jau įsigijo nuosavus.

KOKIUS LAIKRAŠČIUS IŠSIRAŠĖME 1935 METAMS

9 pėst. pulke (išskiriant stovinčius Vilkaviškyj) išrašyti šie žurnalai ir laikraščiai: „Mūsų Žinyno“ — 55 egz., „Kardo“ — 48. „Kario“ — 127. „Trimito“—87. „Mūsų Vilniaus“—65. „Tautos Mokyklos“—1. „Dienos“—12. „Pavasario“—1. „Tėvynės“—3. „Naujosios Romuvos“—11. „Zarasų Krašto“—4. „Kuntaplio“—2. „Lietuvos Keleivio“—2. „Lietuvos Aido“—32. „Ūkininko Patarėjo“—38. „Mūsų Rytojaus“—35. „Suvalkiečio“—11. „Šaltinio“—9. „Mūsų Laikraščio“—1. „Verslo“—2. „Mūsų Krašto“—30. „Jaunosios Kartos“—3. „Ūkininko“—1. „Sekmadienio“—3. „Laiko Žodžio“—7. „Tėvų Žemės“—4. „Ryto“—2. „Lietuvos Žinių“—1. „Skautų Aido“—14. „Vairo“—2.

Be to, yra išrašyti svetimų valstybių karo žurnalai.

ž.

SUSIRŪPINO ŠAUDYMO SPORTU

Karo aviacijos karininkai ir puskarininkiai šaudymo sporte buvo atsilikę nuo kitų kariuomenės dalių. Tačiau paskiausiai

Ot bus linksma paukšteliams, o mums — malonu! 3-ios ats.pėst. kuopos kareiviai pasidirbo ir įkėlė į medžius 40 inkilų

šis aktualus reikalas sutvarkytas. Šaudymo sportui įgyvendinti jau parengta atitinkama programa.

Šaudymuose su sportiniais pistoletais dalyvaus tik karininkai. Šaudymuose automatiniais pistoletais dalyvaus visi dalies karininkai ir puskarininkiai su savo ginklais. Pirmiausia karininkai ir puskarininkiai šaudymo pratimus vykdys savo daliniuose, vėliau bus surengtos dalinių rungtynės. 2—4 geriausi kiekvieno dalinio šauliai dalyvaus karo aviacijos šaudymo pirmenybėse, kurios bus per aviacijos metinę šventę. Geriausias dalinio šaulys įgys tam tikro ginklo 1935 m. geriausio šaulio vardą. Laimėjęs dalies šaudymo pirmenybėse pirmą vietą, vadinsis š. m. aviacijos nugalėtoju—meisteriu ir kartu gaus atitinkamą dovaną. Pirmųjų dviejų atskirų ginklų rūšių geriausi šaulių pasižymėjimai bus įtraukti į tarnybos lapus.

Be to, likt. puskarininkiams numatyta dar ypatingi pratimai kariškais šautuvais. Bus atlikti 5—6 pratimai iš įvairių atstumų ir padėčių. Kiekvienam pratimui atlikti numatyta išleisti 5 kovos šoviniai. Taip pat puskarininkiams bus pravesotos rungtynės šratais iš kariškų šautuvų. Po visų rungtynių numatoma surengti šaudymo trikova ir penkiakova.

Sportiniam šaudymui atlikti atitinkami pistoletai jau nupirkti ir pratimai prasidės šio mėnesio pabaigoje.

Virš. St. Čepulis

UOLIAI REMIAME BROLIŲ VILNIEČIŲ SPAUDĄ

Karo aviacijos karininkai ir liktiniai puskarininkiai į Vilniui vaduoti sąjungos centr. komiteto kvietimą išsirašyti Vilniuje išeinančius lietuviškus laikraščius — uoliai atsiliepia. Kai kurių dalinių civ. tarnautojai išsirašė „Vilniaus Rytoją“, „Vilniaus Žodį“ ir „Jaunimo Draugą“ kolektyviai. Ryšių ir radio stoties civ. tarnautojai ir puskarininkiai išsirašė visas 100%.

Išsirašydami brolių vilniečių laikraščius, kartu atliekame patriotinį darbą ir iš dalies medžiagiškai prisidedame prie jų spaudos palaikymo.

Virš. St. Čepulis

ŠACHMATŲ TURNYRAS

Kovo 22 d. 6 pėst. P. K. Margio pulko šachmatininkai liktiniai puskarininkiai ir civiliniai tarnautojai susitiko puskarininkų Ramovėje su Klaipėdos pašto šachmatininkais pirmam šachmatų turnyrui. Žaidimas vyko ant dešimties lentų. Abiejų pusių šachmatininkai pradžioje savo jėgas bandė laisvai, bet vėliau ir gana rimtai ėmėsi, kol galutinis rezultatas parodė, kad pašto šachmatininkai buvo stipresni pirmose lentose, bet vėliau susilpnėjo ir viskas baigėsi 5:5.

Kaip girdėt, tai ne paskutinis šių abiejų pusių šachmatistų sekcijų susitikimas, nes šią vasarą vieni prieš kitus žada surengti revanšo rungtynes. Be to, netrukus dar pulko šachmatininkai susitiks su MSK sporto klūbo šachmatininkais.

IŠ KŪNO KULTŪROS RŪMŲ VEIKLOS

Apsaugoti sporto taurumą ir vertę, be to, dar palaikyti sporto organizacijų bei klūbų gerą autoritetą, Kūno Kultūros Rūmai įsteigė K. K. R. garbės teismą.

Teismo uždavinys spręsti visus sporto organizacijų, jų vadovybių elgesius, kurie nepakankamai suderinti su sportiškąja etika ir tikslais, tarpusavio ginčus ir visus kitus įvairius nesusipratimus. Visos sportiško taurumo bylos bus slaptos. Apie bylos svarstymą garbės teisme sprendžia K. K. Rūmų direktorius. Bylai iškelti reikalingi šie teisėti pagrindai: a) kai K. K. R. direktorius arba garbės teismas turės pakankamai aiškių duomenų apie sportininkų ar organizacijų netinkamą elgesį, b) kai sporto organizacijos ar jų vadovybės pateiks pamatuotų kaltinimų duomenų apie sportininką ar sporto organizacijos vadovybę.

Jei negarbingas darbas kartais būtų ir nusikalstamasis darbas, tai bus sprendžiama baudžiamojo teismo, ir bylos sprendimas iš esmės paliekamas tam teismui vykdyti, o garbės teismas nagrinėja tik garbės klausimą. Tokią bylą garbės teismas sprendžia tik tuomet, kai jau ji yra išspręsta baudžiamojo teismo. Tą sporto organizaciją, kurios bylą spręs garbės teismas, galės atstovauti tik jos pirmininkai. Garbės teismas galės vykdyti tokius sprendimus: išteisinti, papeikti, diskvalifikuoti laikinai arba visam laikui. Dėl netinkamo garbės teismo sprendimo iš esmės skūstis negalės, bet galės skūstis tik dėl formalės sprendimo pusės. Visi tokie skundai patie-

kiami K. K. Rūmų direktoriui, kuris, radęs pagrįstą skundą, galės duoti garbės teismo sprendimą panaikinti arba duoti spręsti antrą kartą, prisilaikant visų išdėstytų taisyklių ir nurodymų, kurios yra išdėstytos garbės teismo statute. Jei formalinių netikslumų ar trūkumų garbės teismo sprendime nėra, tai garbės teismo sprendimo niekas neturi teisės nei pakeisti, nei panaikinti. Jį vykdo pats K. K. R. direktorius.

Į garbės teismo sudėtį įeina: pirmininkas ir du nariai, iš kurių vienas vykdo sekretoriaus pareigas, o antrasis bylos pranešėjo pareigas. Be to, dar paskirti du pavaduotojai. Į garbės teismą gali būti renkami tik Kūno Kultūros Rūmų tarybos nariai, tos pačios tarybos slaptu balsavimu. Tokios teismo sudėties veikimo galia yra 4 metai.

Geriau ir nuosekliau pažinti mūsų sportininkų sveikatos stovį, Kūno Kultūros Rūmų medicinos personalas tikrins sportininkų sveikatą prieš rungtynes ir po rungtynių. Kadangi dažnai atsitikdavo, kad ir junjorai startuodavo arba rungtyniaudavo kartu su senjorais, todėl dėl stokos subrendimo fiziškai didelis jėgų poreikiojimas neigiamai atsiliepdavo į tolimesnę jo sportišką pažangą. Startuoti bus leidžiami tik sveiki sportininkai.

P. L. P. KARO MOKYKLA — 5 P. PULKAS (2:1)

Kovo 23 d. Karo Mokyklos aikštėje buvo sužaistos pirmos draugiškos futbolo rungtynės tarp šių kaimyninių A. Panemunės dalių. Pirmam puslaiky kėstutininkai vos susigraibę pradžioje silpnai laikėsi ir tik puslaikio gale prasidėjo tinkamas žaidimas. Antram puslaiky vaizdas pasikeitė ir kariūnai, ypač gynimas, turėjo smarkiai veikti, nes cil. Maziliauskas, žaisdamas deš. sparnu, dažnai sudarydavo prieš vartams pavojų. Dėl netinkamo teisėjo, kurį pastatė Karo Mokykla, nors ir diplomuotą, bet, deja, jam trūko daug elementarių žinių dėl referavimo aikštėje, kas, žinoma, vietomis atrodė publikai net daugiau negu juokinga. Todėl, įmušus pulkui golą (II-jį) iš abseito, pulko komanda užprotestavo ir paliko aikštę.

KONKŪRAI DENGTOJ JOJKLOJ

Kovo 24 d. P. L. P. Karo Mokyklos dengtoj jojkloj buvo šiemet jau antri surengti konkūrai kariūnams ir kar. aspirantams. 8 kliūtys iki 1,10 m. aukščio, plotis iki 1,5 m. 1 v. laimėjo kariūn. gr. Kemeklis, kumelė „Granata“ 28 sek., 2 v. kar. aspirantas Kanažauskas, arklys „Eiklys“ 32,2 esk., 3 v. kar. grandinis Šarupičius, kumelė „Astra“ 26 sek., išvertęs vieną kliūtį.

Be to, dar buvo atlikta voltižiravimas ir įvairi gimnastika, kurią kariūnai švariai ir drąsiai atlieka. Konkūrus pravedė mjr. Keliotis, j. ltn. Jasiulaitis ir j. ltn. Židžiūnas. Tik gaila, kad A. Panemunės dalis apie tai nepainformuoja.

ŠVEDIJA PAKVIETĖ LIETUVĄ

Švedijos lengvosios atletikos sąjunga pakvietė mūsų s-gą dalyvauti jų rengiamose lengvosios atletikos pirmenybėse Stockholme. Be to, Kūno Kult. Rūmų kursai yra gavę iš Stockholmo karališkos akademijos kvietimą dalyvauti irgi kažin kokioj sporto šventėj.

K. S. S. NORI DALYVAUTI BĖGIME PER KAUNĄ

Klaipėdos K. S. S. atsiuntė L. A. pirmininkui raštą, kuriame prašo apmokėti kelionę 20-čiai asmenų — bėgikų, kurie nori startuoti bėgime per Kauną balandžio mėn. 14 d. Ši reikalą lengv. atletikos komitetas spręs šią savaitę. Tai būtų vienas didžiausių favoritų Kauno klūbams, o ypač 5 p. pulkui. Abejojama ar tokiam dideliame žmonių skaičiui kelionę apmokės.

RENGIAMOS STOVYKLOS

K. K. Rūmai šiemet pradžios mokyklų mokytojams rengia net tris stovyklas — kursus. Stovyklos bus vasaros atostogų metu ir truks dvi, tris savaites. Stovyklos numatyta Biržų, Ukmergės ir Telšių apskrityse ir į jas bus priimta iki 100 mokytojų.

PATVIRTINTAS FUTBOLO PIRMENYBIŲ STATUTAS

Pereitą savaitę K. K. Rūmų direktorius patvirtino futbolo pirmenybių statutą. Pagal statutą, pirmenybės bus pravedamos apygardomis ir tik apygardų nugalėtojai rungsis dėl Lietuvos meisterio vardo. Taip pat patvirtinta ir pavasario turnyro taisyklės. Turnyras bus balandžio 7 d. Taip pat paskelbta ir futbolininkų registracija, kuri baigsis balandžio mėn. 7 d.

BUS RENGIAMAS PLAUKIMO BASEINAS

Kol K. K. Rūmai prie savo būstinių įrengs baseiną, laikinai baseinas šiai vasarai numatytas įrengti žiemos uosto saloje.

PRANCŪZAI NORI UZMEGSTI FUTBOLO SANTYKIUS

Prancūzų sporto klubas „Football Club Mulhouse“ įsi-
steigęs 1893 m. Alsase, buvęs 1928 m. Prancūzijos meisteris,
kreipėsi į kamuolio žaidimo s-gą siūlydamasis tarp gegužės—
liepos mėn. atvykti į Lietuvą ir sužaisti futbolo rungtynes.

STALO TENISO PIRMENYBĖS

Kovo 30 ir 31 d. Kaune, K. K. Rūmų būstinėse, bus Lie-
tuvos stalo teniso pirmenybės. Kiek teko patirti, rungtynėse
gausiai dalyvaus ir provincijos tenistai.

BAIGIAMAS RENGTI TAURĖS STATUTAS

K. K. Rūmai baigia rengti pirmenybių statutą aukštes-
nėms mokykloms dėl taurės, padovanotos anglų pulkininko.
Gimnazija, per 10 metų surinkusi daugiausia taškų, pereinamą
taurę gaus visiškai nuosavybėn. Rungtys tarp gimnazijų bus
pravedamos pagal dabar esamas sporto apygardas ir tik apy-
gardų nugalėtojai dėl nugalėtojo vardo rungsis Kaune. Run-
giamasi bus: orasvydy, krepšiasvydy, estafetėse ir dar keliuo-
se žaidimuose.

BUS TEISĖJŲ EGZAMINAI

Pereitą rudenį buvo surengti orasvydžio ir kumščiasvy-
džio teisėjų kursai ir baigusieji juos įskaityti kandidatais. Da-
bar per pirmenybes atlikus stažą, bus egzaminai ir išlaikiu-
siejį gaus orasvydžio ir kumščiasvydžio teisėjų teises. Egza-
minai prasidės balandžio mėn.

AKADEMINIS KREPŠIASVYDŽIO TURNYRAS

Kovo 24 d. K. K. Rūmų būstinėse buvo pirmas akademi-
nis krepšiasvydžio turnyras. Visai netikėtai pirmojo turnyro
nugalėtoju tapo korp! „Baltenis“ krepšiasvydžio komanda.
Antroje vietoje pasiliko „Neo Lithuania“, trečioje — ats. ka-
rininkų korp! „Ramovė“ ir ketvirtoje „Fraternitas Lithuaniae“.

BUS ISTEIGTAS PAŠALPOS FONDAS

Kūno kultūros rūmų taryba yra nutarusi sudaryti sporti-
ninkų pašalpos fondą. Juo galės pasinaudoti sportininkai, kai
juos ištiks besportuojant kokia nelaimė. Jau sudaryta ir ko-
misija, į kurią įeina lengvosios atletikos sąjungos pirmininkas
plk. Itn. Kazitėnas, kamuolio žaidimo sąjungos pirmininkas
A. Butavičius ir kūno kultūros rūmų referentas Alf. Latvenas.
Ši komisija parengs taisyklių projektą, kuriomis bus nusta-
tyta išsimokėjimo tvarka ir t. t.

PERSIFORMAVO „SPORTO TRIBŪNA“

Teško patirti, kad savaitinis sporto laikraštis „Sporto Tri-
būna“ persiformavo ir eis kartą per mėnesį. Žinoma, toks per-
siformavimas išėjo ne iš gero, greičiausiai dėl finansinių sun-
kumų. Todėl tenka šiek tiek nuliūsti, nes pats sezono įkarštis
prasideda, o vienintelis (mat, leidžiamas „MSK Sporto Dienos“
daugiausia savo klubo reikalams pritaikytas) sporto laikraštis
pradės rodytis tik per mėnesį. Taip pat retai leidžiamas jis
nustoja savo įdomumo ir didesnės vertės, nes sporto informa-
cija turi būti greita ir nauja. Be to, gaila ir todėl, kad „Sporto
Tribūna“ skaitė nemaža karių, nes ji retkarčiais ir apie ka-
riuomenės sportą parašydavo. Kalbama, kad keli sportinės
spaudos bendradarbiai nori leisti naują sporto savaitraštį, bet
ar tai įvyks, patirsime vėliau. Jeigu kalbami užsimojimai rimti,
tai tenka tik sveikinti.

SPORTININKAI TURĖS „PASUS“

Iki šiol aktyvūs sportininkai, norėdami dalyvauti kokioj
nors sporto šakoj, turėdavo įsiregistruoti atitinkamoj sąjun-
goj, įteikiant kelias fotografijas ir užpildant kelis pasižadėji-
mus. Būdavo atsitikimų, kad sportininkas dalyvaudavo keliuose
šakose, tad jam reikėdavo pateikti daug fotografijų ir atlikti
nemaža formalumų. Be to, jis visus tuos starto bilietus turė-
davo nešiotis su savim, nes atvirkščiai, negalėdavo startuoti.
Taip buvo ilgą laiką. Dabargi sporto vadovybė šį nenormalu-
mą pastebėjo ir pertvarko ta prasme, kad sportininkas turės
tik vieną knygutę (kaip sportininkai ima vadinti — „pasą“),
kur atitinkamos sąjungos registruojantis įrašys pažymėjimus,
kurie leis startuoti atitinkamoj sporto šakoj. Toks pakeitimas
itin naudingas patiems sportininkams ir vadovaujančioms in-
stancijoms.

VOKIEČIŲ GINKLAVIMOSI TEMPAS

Čekų „Narodni Listy“ paskutiniame savo numerių rašo,
kad drauge su smarkia Vokietijos gyventojų tarpe agitacija

dėl didelės kariuomenės, greitais šuoliais vokiečiai ginkluo-
jasi. Visomis priemonėmis stengiasi kelti karingą ūpą gyven-
tojų masėse.

Dar šiais metais turės būti pašaukta į kariuomenę prati-
mams atlikti 15-os ėminų vyrai. Naujokai, 1910—14 m. gimę,
tarnaus nuo 6 mėn. ligi 1 metų, bet manoma, kad būtinoji tar-
nyba jiems bus prailginta. Naujokai, 1900—1909 m. gimę, taip
pat bus šiais metais šaukiami 3 mėnesių tarnybai.

Dabar esantieji kariuomenėje vyrai pasiliks tarnyboje dar
vieniems metams ir sudarys branduolį ir kadra naujokų armi-
jai, kurią formuos palaiptiui nuo š. m. balandžio 1 d. pa-
gal visuotinės karo prievolės įstatymą.

Karo pramonė dirba visomis jėgomis ir pilnu tempu.

Paryžiaus „Petit Journal“ rašo, kad ypatingo dėmesio
vokiečiai kreipia į savo kariuomenės motorizaciją ir šioje sri-
tyje jau pasiektą gerų vaisių. Apmokymas, traktorių ir tankų
aptarnavimui, vedamas nuo seniau ir dėl to apmokytų kadrai
yra dideli. Vokiečiai pėstininkai apginkluoti šautuvais, kurių
šoviniai „SS“ gali lengvai pramušti 11 m/m. šarvą 350 m ats-
tume ir daugiausia skiriami prieš tankus. Kiekvienas pėstinin-
kų batalionas turi 64 kulkosvaidžius ir 20 greit šaudančių pa-
būklų 20 m/m kalibro prieš tankus ir lėktuvus. Pėstininkų da-
lys apginkluotas taip pat minosvaidžiais ir naujosios konstruk-
cijos mortyromis.

Kadangi kariškoji mankšta Vokietijoje vedama senų įvai-
rių sporto organizacijų pavidale, šiandien vokiečiai jau turi
savo žinioje 5 1/2 mil. karių ir 5000 gerai parengtų karo lakūnų.

Kpt. M.

**PATVIRTINTI NUOSTATAI APIE LAČPLEŠO ORDINO
KAVALIERIŲ GYDYMĄ**

Latvių tautos gerovės ministeris V. Rubulis, susižinojęs
su karo ministru, patvirtino nuostatus apie Lačplešo (karo
ordino) kavaliarių gydymą. Šitais nuostatais, susirgę L. k. o.
kavaliariai gydomi nemokamai. Jie turi kreiptis prie karo gy-
dytojo, bet kur jo nėra — prie vietinių rajoninių gydytojų.
Gydymo išlaidas apmokės karo žinyba. Rajoniniai gydytojai
atlyginimą gauna pagal karo žinybų nustatytą taksą. Reikiant
būtinai gydytis ligoninėse, L. k. o. kavaliariai turi kreiptis į
artimiausią karo ligoninę. Skubiais atsitikimais sergantieji
L. k. o. kavaliariai gali kreiptis taip pat į valstybės, savival-
dybės arba Raud. Kryžiaus ligonines. Gydymo išlaidas ligoni-
nėse apmokės karo žinyba. Kreipiantis dėl mediciniškos pa-
gelbos prie gydytojų ar ligoninėse, L. k. o. kavaliariai turi
parodyti L. k. o. pažymėjimą. Tie nuostatai neliečia L. k. o.
kavaliarių šeimos narių, kurie gydomi pagal kaimo gyventojų
gydymo nuostatus.

LIKTINIŲ KAREIVIŲ ĮSTATYMO PAKEITIMAS

Pagal veikusį latvių įstatymą liktiniai galėjo gauti dra-
bužius ir patalynę arba vietoj jų pinigus.

Praktikoje pasirodė, kad labai mažai liktinių imdavo dra-
bužius, o beveik visi imdavo pinigus ir stengėsi įsitaistyti ge-
resnius drabužius.

Sąskaityba buvo labai sunki: drabužiai, drabužių vietoj
pinigai ir patalynė. Sąskaitybai suprastinti dabar yra paskelb-
tas liktinių įstatymo šitoks pakeitimas:

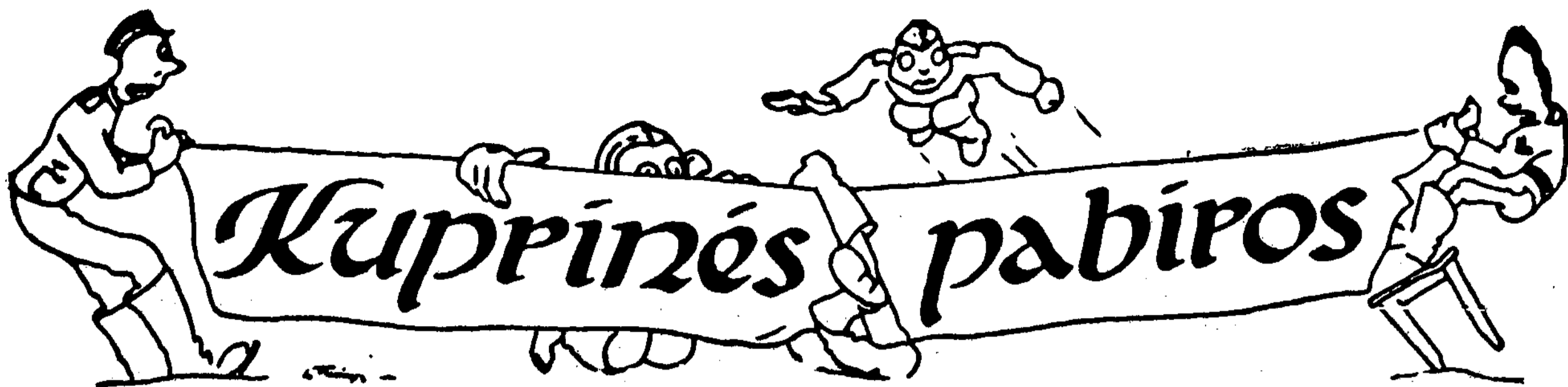
Liktiniai kareiviai gauna:

1. ginklus, specialius drabužius ir aprangą pagal tuos pa-
čius nuostatus, kaip ir būtiniosios karo tarnybos kareiviai;
2. atlyginimą — pagal atlyginimo nuostatus karo žinybų
tarnautojų, jei šiame įstatyme nėra nustatyta kitaip;
3. maistą — natūra pagal karo ministerio nustatytas nor-
mas. Dalies vado nuožiūra vietoj maisto gali būti išmokama
jo vertė pinigais;
4. pirmaisiais metais liktiniai gauna uniformą ir guolio
reikmenis pagal būtiniosios tarnybos kareivių normas. Gauti
daiktai pereina visiškai nuosavybėn. Be to, pirmasys palik-
dami liktiniais dar gauna kartinę pašalpą 100 latų.

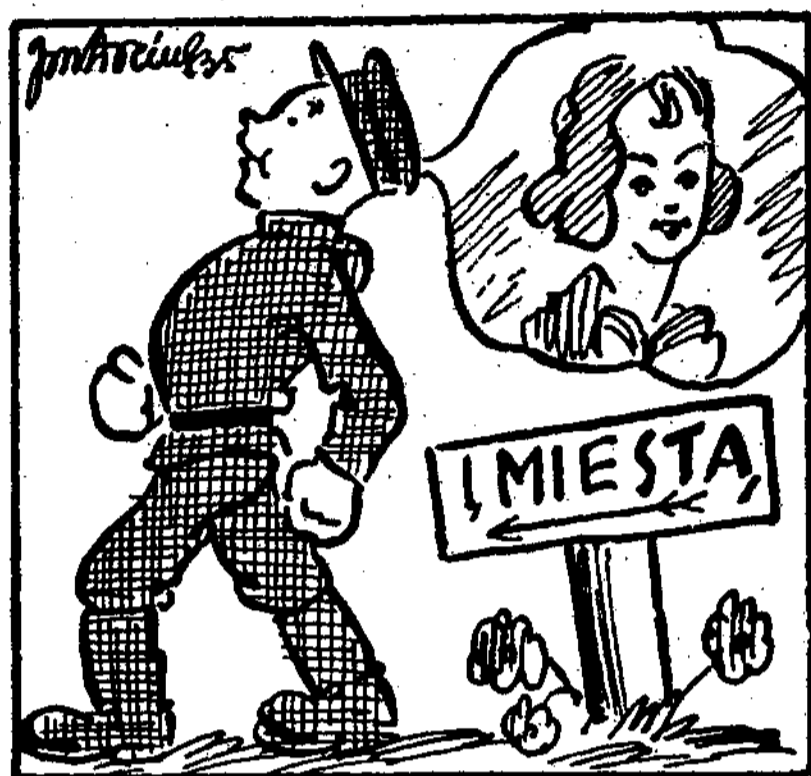
Pradedant antruosius metus, uniformai ir patalynėi įsi-
taistyti išmokama kasmet 150 latų. Šita suma išmokama ištar-
navus pusę metų. Išmokėjimo laiką ir tvarką nustato karo
ministeris.

Jei dalies vadas pastebi, kad liktinis kareivis tarnyboje ar
viešumoje nepakankamai gerai apsirengia, kaip reikalauja jo
tarnybinė būseną, turi teisę vietoj pinigų išduoti drabužius
natūra.

Uniformos reikmenis ir patalynę liktiniai gali užsisakyti
karo žinybos tiekimo įstaigose: pasiūtus gauna už karo minis-
terio nustatytas kainas, gi medžiagą ir darbą — už savikainę.

Be „leidžiamojo“

Feljetonas

Optikanto klaidos

Ėmė ir susipynė Guzo likimas taip, kad jis liko optikantu. Kada Guzas, būdamas namie, mamos blynelius kramtė, nė nemanė, kad pasaulis yra kažin kokia optika. Argi kiekvienas gali būti su Edisono galva, kad visas technikos galysbes žinotum, ir dar kada pas kaimynus tokios gražios Uršytės šypsos... Na, ir mūsų Guzas už tų šypsenų užkėrėtų ne ką tegalėjo matyti ir žinoti.

„Kol trečdalis katilo košės neišvalgysi, tol nebūsi tikras kareivis“, — sakydavo virėjo padėjėjas eil. Kruopa. Ir iš tikrųjų! Nes kol dar pirmas košės lėkštes Guzas valgė, tai ne tik kariškų specialybė šlubavo, bet ir rikiuotėje. Bet pastangos viską nugali. Taip ir Guzas per pastangas ir nelaimės prie optikanto vardo priėjo.

Kaip optikantas, Guzas turėjo išmokti ryšininkų susikalbėjimo paslaptį — Morzės abėcėlę. Morzė Guzui iš pradžių pasirodė sunki, bet užtat be galo įdomi. O čia dar vienas radistas jį gąsdindamas pasakė: „lengviau devynis maišus bulvių nuskusti, negu Morzės visus ženklus išmokti“. Bet Guzas pamane, kiti išmoko ir aš turiu išmokti. Ir savo atkaklumą darbu įrodė. Vieno šventadienio popietį Guzas jau pradėjo perrašinėti „Kario“ šeštą puslapį Morzės ženklais, ir nebaigęs sujaudintas pašoko. Jis jau atmintinai žinojo visus ženklus!

Kada Morzė buvo iškalta, korespondencinės taisyklės žinomos, užsidėjo Guzas su kitais optikos aparatus ant pečių ir išėjo į laukus. Na, jie išėjo vakare, sutemus. Sniegas cypė po kareiviškais batais ir aukštai telefonų vielos staugė... Šaltis čiupinėjo šiek tiek nosis. Bet eiti buvo malonu.

Devyniasdešimt devintą kartą Guzas mintimis kartojo vieno seno optikanto jam pasakytą posakį: „kol žaibe nepa-

matysi Alijošaus ratų, tol nieko nesugebėsi priimti optikoj“. Norėtų Guzas įsitikinti, ar tai tiesa, bet kur tu čia žiemą žaibą rasi.

Gale miško, aukštoj kalvoj, Guzas su kitais užėmė savo poziciją. Įsitaisė optikos stotį, nureguliuavo ją horizontaliai ir vertikalčiai. Ir žiūri nustebeš. Ten pakrašty miško iš tankumyno tai viena, tai dvi ugnelės silpnai suspindi. Aha, lengvai man pasisekė jus pastebėti, galvoja Guzas. Tik kodėl, broliukai, energijos stipresnės gailitės, ir negalit tinkamai nureguliuot, mano jis. Ir Guzas be perstojimo šaukimo ženklus pila ir reikalauja stipresnės energijos, bet vis veltui. Vietoj stipresnės energijos Guzas išgirdo šiurpuliais kūną nuveriantį miškų keturkojo gyventojų kaukimą. Čia įvyko maža klaida.

Susigėdęs Guzas pasuko šiek tiek į šalį aparatą ir nudžiugo, nes rado tikrą optikos šviesą. Čia tai tikrai bus mūsų stotis. Ir stengėsi kuo greičiausiai užmegsti korespondencinį ryšį. Bet kas čia? Perdaug didelė energija duodama. Na, jau už tai pagyrimų nebus iš viršininkų, mano Guzas, ir reikalauja mažesnės energijos. Bet... kad jį kur galas paimtų, tai motociklas pravažiavo...

Ir kaip matom, nors optikantams gal ir nereikia pamatyti žaibe kokių nors ratų, kad suprastum ir pažintum optikos slapybes, bet vis dėlto su pirmaisiais žingsniais reikia atsargiai elgtis, kad neapsiriktum, kaip optikantas Guzas.

V. Ulčinskas

GERAS VARDAS

— Kodėl tamsta, pastebėjęs trūkumus, jų nepašalinai ir pastaboje pasirašei ne savo vardą? — klausia viršila grįžusį iš tarnybos eilinį Kaupą.

— Nenorėjau, tamsta viršila, teršti savo, kaip gero kario, vardą. b.

GERAI ŽINO

Mokytojas aiškina mokiniams, kam reikalingi pinigai. Tuo tikslu pasako toki pavyzdį: — Tavo, Jonuk, tėtis perka tau batus, kepurę, sesutei sijonėli, o mamai palta. Ką jis už tai duoda krautuvininkui?

— Vekselį, ponas mokytojau, — greit atsako Jonukas. Kr.

NEAIŠKUMAS

— Ar rašai, Jonai, ką nors į laikraščius?

— Kiekvieną savaitę vis siunčiu ir siunčiu.

— Na, o į kurį laikraštį tavo raštai dažniausiai pakliūva?

— Į „Redakcijos krepšį“.

— Tai, kad dar, rodos, toks nepasirodė?

— Taigi, man tai ir neaišku, kodėl jis nepasirodo, o medžiagos tai jau galėtų užtekti. Kr.

KARIŠKUMAS

— Žinai, kaimynėli, turiu tris dukteris ir visos yra labai kariškų pažiūrų.

— Na, o kame tas jų kariškumas pasireiškia?

— O gi visos, kaip viena, pamilo po kari. Kr.

NUGALĖJO

— Kokia liga sirgai, kad net tris savaites ligoninėje gulėjai?

— Tai matai po smarkios kovos, kurią pralaimėjau.

— Kaip? Kokios kovos?

— Ogi su visų didžiausiu priešu degtine bekovodamas taip „nuvargau“, kad namo parėjau tik kitos dienos rytą, o „ilsėdamasis“ sniege nušalau ir apsirgau. Kr.

TEISME

Teisėjas: — Eilinis Keršys kaltinamas, kad pereito mėnesio trečią šeštadienį bėgai iš pulko, norėdamas išvengti karinės prievolės.

Keršys: — Aš visai nebėgau, tamsta teisėjau, bet lėtu žingsniu nuėjau į stotį pažiūrėti, kaip ateina ir išeina traukiniai. Įlipau į vieną vagoną apžiūrėti jį, o šis iš stoties visu smarkumu pabėgo. Aš nebėgau... j. a.

SUSIPYKIMO VIRŠŪNĖS

„Ko tamsta nesijuoki? Juk anekdotas, kur pasakojo inspektorius, tikrai sąmojingas“. „Taip, tiesa. Bet aš to vyruko nekenčiu ir juoksiuosi namie“.

VEDYBŲ BIURE.

„Panelė, kurią aš tamstai peršau, ne per graži, bet ji turi trijų aukštų namą“. „Ar tamsta turi fotografiją“. „Prašau“. „Ne, ne panelės, o namo“.

TODĖL...

Gydytojas: „Tamstos širdis plaka netaisyklingai. Ar tamsta geri?“ Matas: „Taip, bet labai taisyklingai“.

Naujieji leidiniai

LIETUVIŠKOJI ENCIKLOPEDIJA III T. XII SAŠIUVINIS

Šiame sąsiuvinį aiškinami žodžiai nuo Blicher ligi Bohatta. Taip pat šiuo sąsiuviniu baigtas III-iasis L. Enc. tomas. Netrukus jau pasirodys IV-ojo tomo I-asis sąsiuvinis.

VYČIO ŽENKLAS

Lietuvos karo invalidų „Vyčių“ brolijos žurnalas Nr. 3, išleistas vasario 16 d. paminėti.

Pirmuosius puslapius puošia vasario 16 d. aktas ir vinjetiskai padabintas Vytauto Didžiojo atvaizdas. Toliau randame straipsnius, kurie labai gausiai ir dailiai iliustruoti parinktomis nuotraukomis ir reikšmingesnių paveikslų reprodukcijomis. Čia yra apie nepriklausomybę, nepriklausomybės praradimas, 1794 m. sukilimas, 1831 m. sukilimas Lietuvoje, 1863 m. sukilimas, kova dėl mūsų spaudos laisvės, 1905 m. judėjimas ir Didysis Vilniaus Seimas, didysis karas ir jo pasekos, nepriklausomybei atgimstant, Mažosios Lietuvos tautinis judėjimas, nepriklausomybės atkariavimas, atsiminimų žiupsnelis apie Ramygalą Nepriklausomybės kare. Dar yra pora puslapių, kur fotografiskai atvaizduoti Lietuvos karo invalidų „Vyčių“ Brolijos nariai.

Žurnalas įdomus ir vertingas tiek savo turiniu, tiek reikšmingomis iliustracijomis. Jo kaina 2 lt. Tik gaila, kad jo formatas bibliotekoms būtų netinkamas.

SUVAŽIAVIMO DARBAI 1933 M. I TOMAS

Didžiulė rinktinė 532 pusl. knyga. Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos leidinys Nr. 2. Šiame leidiny surinktos minėtos akademijos suvažiavimo paskaitos ir referatai. Jų yra penkiolika, būtent: Katalikai ir mokslas — Juozas Eretas. Svarbesniosios srovės naujojoje psichologijoje — Jonas Penkaskas. Profesinė atranka — Karolis Kochas. Maironio vieta lietuvių religinė literatūroje — Juozas Ambrazevičius. Estetikos reikšmė etiniame žmogaus gyvenime — Kazimieras Jasėnas. Lietuvos istorijos versmų leidimas — Pranas Penkaskas. Kasinėjimai Apulėje — Pranas Žadeikis. Valstybės ir bažnyčios suverenumas — Eduardas Turauskas. Idealistinė sociologija — Grigas Valančius. Asmuo ir vienybė Othmaro Spanno universalinėje sociologijoje — Kazimieras Ambrozaitis. Vidurinių amžių moters būklė ir moterų emancipacija — Marija Ruginienė. Dabartinės ūkio sistemos krizė ir nauji bandymai — Juozas Urmanas. Dabartinės biologijos mokslo bendroji kryptis — Pranas B. Šivickis. Ratilai sferoje ir E. Bartkelio poliarė geometrija — Aleksandras Dambrauskas. Aleksandras Dambrauskas mokslininkas — Pranas Samulionis.

Redakcija yra aprašiusi pirmąjį lietuvių katalikų mokslininkų ir mokslo mėgėjų suvažiavimą, kuris įvyko Kaune 1933 m. vasario 27—28 d.

Leidiny paskirtas L. K. M. Akademijos pirmininkui prelatui Aleksandrui Dambrauskui, kuris dedikacijoje vadinamas Lietuvos mokslininkų Nestoru.

SKAUTYBĖ BERNIUKAMS. LORDAS BADEN-POWELLIS

Iš 16-to leidimo išvertė ir sulietuvino Vikt. Kamantauskas. Skautų Aido leidinys, Kaunas, 1934 m. Kaina 2,50 Lt. Atspausta 7000 egz.

Mūsų krašto skautų vadovybė labai teisingą kelią pasirinko: nesitenkina žodiniu veikimu, bet, be daugelio realių darbų, kasmet patiekia savo skautams ir jų bičiuliams po vieną antrą naudingą knygą. Pažvelgę į lietuviškos skautiškos knygos lentyną, jau matome beveik visus pagrindinius skautybės veikalus, verstus iš skautybės kūrėjo lordo B.-Powellio ir artimų jo talkininkų raštų („Skautų Vadas“, „Skilčių sistema“), ir kelis originalius veikalus, pačių Lietuvos skautininkų parašytus („Skautystė“ — sktn. Jurgelevičius, „Kaip stovyklauti“ — sktn. dr. K. Avizonis ir d. k.). Štai, dabar pasirodė ilgai laukta nauja knyga — „Skautybė berniukams“.

Apie ką gi tiek daug skautybės literatūroje rašoma? Į tą klausimą rasime atsakymą, jei įsigilinsime į: 1. tiksliai ir aiškiai formuluotus skautybės tikslus, 2. priemones, formuluotiems tikslams siekti ir 3. metodus, kaip turimomis priemonėmis suformuluotų tikslų siekti. Be tų trijų sričių, skautų vadai turi gilintis ir į auklėjamąjį subjektą, berniukus ir mergaites, kad turimas priemonės ir metodus tinkamiau pritaikytų jų amžiui, išsilavinimui, temperamentui ir kitoms sąlygoms. Tai jau ir plati dirva skautiškajai literatūrai.

Šios, naujai išleistos knygos prakalboje, B.-Powellis rašo: „Į skautybę galima žiūrėti kaip į mokyklinio auklėjimo papildą, kuriuo galima užkišti kai kurias neišvengiamas paprastos mokyklinės programos spragas. Žodžiu, skautybė — per gamtą dėstomos pilietybės mokykla. Skautybė užkaišioja šiaip mo-

kyklinio auklėjimo spragas, plėtodama individualinį pajėgumą, o tai pasiekama ugdant —

Būdą,
Sveikatą,
Individo nagingumą ir
Pilietinę sąmonę.

ir naudojant tą pajėgumą artimui tarnauti... Instruktorius galima visai teisingai vadinti vadais ar vyresniais broliais, nes jie dalyvauja kiekvienoje pramogoje, o auklėjimo darbą patys berniukai atlieka“.

Toji o-jos savybė, kad auklėjimo darbą patys berniukai atlieka, lengvai įgyvendinama, nes į o-ją ateina berniukai savo noru, laisva valia pasiduoda skautybės ideologijos ir santvarkos dėsniams ir, taikant skilčių sistemą, berniukai vadovauja berniukams. Šita savybė kaip tik tai ryškiai pabrėžia skautybės charakterį mokykloje ir ją išskiria iš mokyklinės sistemos.

Skaitytojas, susipažinęs su aprašomos knygos turiniu, greitai pastebės nusakytą skautybės savybę. Taip pat greitai pastebės turinio didelį konkretumą ir aiškumą, tuos berniukų mėgiamus dalykus.

Visas knygos turinys padalintas į šias stambias dalis: I. Skautamokslis (darbas, egzaminai, skilčių sistema), II. Mąnymas gamtos aplinkoje (gyvenimas po plynu dangum, jūros sk., signalai ir komandos), III. Gyvenimas stovykloje (pionieriavimas, stovyklavimas, virimas), IV. Pėdseka („ženklų“ steb., sekimas, išvadovimas), V. Gamtosaka arba žvėrių ir gamtos pažinimas (selinimas, žvėrys, augalai), VI. Išvermė (kaip išaugti stipriam, sveiki papročiai ir k.), VII. Riteriškusmas (drausminimasis, tobulinimasis ir k.), VIII. Gyvybės gelbėjimas (pasirengimas, kaip elgtis nelaimingo įvykio atveju), IX. Patriotizmas (mūsų Tėvynė, pilietybė, vienybėje išsilaikymas ir k.) ir X. Patarimai instruktoriams.

Turinys smulkiai išplanuotas ir įdomia, skautų stovyklavimo tradicijon įėjusia, laužo pašnekesių forma išdėstytas. Dėstymo forma, lengvumas ir vaizdumas, įprastos B.-Powellio raštų savybės, leidžia ir jaunesniojo amžiaus berniukams suvokti knygos turinį. Jau patsai knygos vardas rodo, kad ji skiriama berniukams. Dėl to jos tiek daug atspausta, kad tik kuo plačiau ši knyga pasklistų Lietuvos jaunuomenėje, kaip jau plačiai yra pasklidusi beveik viso pasaulio tautų jaunuomenėje, išversta į jų kalbas.

Kiekviename skyriuje duodami patarimai instruktoriams, kaip kuria medžiaga naudotis, dėstant dalykus skautams ir kokius duoti savarankiško darbo uždavinius. Tie patarimai leidžia knygoje išdėstytą medžiagą panaudoti savo darbui ir neprityrusiems skautų vadams.

Prie viso to pridėtas naujasis Lietuvos skautų sąjungos statutai, organizacijos schema, įvairios instrukcijos ir kita.

Baigdamas noriu pažymėti, kad šioje knygoje galime rasti ir kariško auklėjimo dalykų. Čia ištisa virtinė dalykų, kurie ugdo jauno berniuko dvasinės ir fizinės galias, būtinai reikalingas geram kariui: žvalgymas, orientavimasis, gyvenimas gamtoje, sveikata ir k. d. Manau, kai kurie uždaviniai įvairiais atvejais galėtų būti panaudoti ir suaugusių vyrų, karių, dvasinėms ir fizinėms galioms lavinti. Viename skyriuje aprašyta mūsų kariuomenė, jos sutvarkymas; duota uniformos ir ženklų paveikslai.

Knyga gausiai iliustruota. Ypač į akis krinta originalus, naujas, dar nematytas viršelis: skautas, o fone didžiųjų Lietuvos vyrų veidai — Basanavičius, Smetona, Vytautas Didysis, Darius ir Girėnas ir k. Simboliška.

Šią knygą Lietuvos Skautų Sąjunga paskyrė Tautos Vadui Valstybės Prezidentui, savo brangiam šefui, Antanui Smetonai, Jo 60 metų amžiaus sukakčiai pagerbti.

Sktn. K. Palčiauskas

SKAUTŲ VADAS NR. 1 (13)

Navikas, J. sktn. Skautai ir karinis tautos prengimas. Tai santrauka referato, skaityto Kauno skautininkų ramovės sueigoje. Skautas nėra militaristas. Tačiau, „jei norime turėti žmonišką kari, jis turi būti skautiško išauklėjimo. Nenuodydami vaiko sielos ir širdies žiaurių kautynių ir žvėriškumo vaizdais ir idėjomis, galime išauklėti jame daug kariui brangių savybių ir išmokyti daug dalykų, kurie būtinai reikalingi ir naudingi kare“. Tas gal būt ir teisinga, bet iš kitos pusės, rengiant kad ir moksleivius karui, tenka supažindinti juos ir su karo tikrove, kautynių žiaurumu. Todėl į visas mūsų krašto mokyklas siunčiamas „Karys“, kuris, berods, neigiamai jaunuolių neveikia, nors kautynių aprašymų jame netrūksta.

Išėjęs skautų mokyklą jaunuolis būna savarankiškas, moka žvalgyti, signalizuoti, suteikti pirmąją pagalbą, moka įvairių specialybių.

Todėl, teisingai daro išvadą autorius — „Kiekvienas būsimas karys (o tai kiekvieno sveiko piliečio būtina pareiga) privalo pirmiausia išeiti skautų mokyklą. Skautų organizacija yra tartum tiltas į karišką sritį, kad nepaskandintų savo žmoniškumo pragaištinguose gyvenimo verpetuose“.

Gavusiai naują statutą Lietuvos Skautų Sąjungai linkėtina subūrti skautų brolijoj ir skaičių seserijoje daug tūkstančių būsimųjų Lietuvos gynėjų fronte (vyrų) ir užpakalyje (moterų).

Rs.

Redakcijos atsakymai

J. Raguliui. Už „Kario“ Nr. 11 ir 12 įdėtas korespondencijas išrašėme Tamstai „Kari“ nuo balandžio 1 d. iki rugpjūčio 1 d.

Aviatoriui. Tamstos straipsnis liečia tik aviaciją ir, be to, dar ne visai teisingai. Todėl, kaip toks, „Kariui“ netinka. Norint panašius dalykus sutvarkyti, reikia kreiptis per savo tiesioginius viršininkus.

Antanui Bandzai, „Ulonai joja“ ir „Laiškas iš pilkųjų kazematų“ autoriui. Prašydamas honoraro, rašykite raštą savo ranka. Patyreme, kad yra du Antanai Bandzai ir abu atsargos puskarininkiai. Antrasis irgi pretendavo į Tamstos honorarą, tik pažinę ne Tamstos rašyseną išvengėme klaidos. Dabar gavome naują prašymą mašinėle rašytą ir net mašinėle pasirašytą, kas yra neleistina. Tokio prašymo nepatenkinsime, nes juo nepasitikime ar tikrai tas pats rašinių autorius prašo.

J. Drazdauskui. Niekas iš dabar atsiųstų netinka.

Vyr. nerik. pusk. Geručiai. Į Tamstos klausimus atsakome:

1) Š. m. Įsakymo Kariuomenei Nr. 5 § 7 nustatyta, jog ateityje į nerikiuotės puskarininkių vietas bus skiriami tik sėkmingai baigę mokomąsias kuopas (komandas) ar mokyklas kareiviai. Tai reiškia, kad ateity nerikiuotės puskarininkių (raštinės, ūkio pareigūnų) nebebus. Bus tik rikiuotės puskarininkiai ir puskarininkiai specialistai (sanitarijos, veterinarijos ir t. t.). Į visas rikiuotės puskarininkių vietas bus skiriami tik rikiuotės programą išėję ir egzaminus išlaikę kareiviai. Kas liečia kareivius, kurie išlaikę egzaminus nerikiuotės puskarininkio laipsniui įgyti prieš š. m. sausio 9 d., t. y. prieš š. m. įsak. kar. Nr. 5 §§ 7 ir 8 paskelbimą, tai jie vargu ar galės būti pakelti į nerikiuotės puskarininkio laipsnį, nes, kaip jau minėjau, iš kalbamo įsakymo prasmės išeina, kad nerikiuotės puskarininkių (raštinės, ūkio pareigūnų) institutas panaikinamas. Jeigu kas iš tokių kareivių ir galėtų būti pakeltas, tai tik išimties keliu, kariuomenės vadovybei sutikus.

2) Savaime suprantama, jog šis įsakymas taikomas tiek tikrosios tarnybos, tiek ir liktiniams puskarininkiams ir ypač paskutiniams.

3) Jei kareivis pakeltas į nerikiuotės puskarininkio laipsnį prieš 1935 m. sausio mėn. 9 d., tai ir šiuo atveju, dėl tos pačios priežasties, jis vis dėlto negalės būti priimtas ar paliktas liktiniu, — nebent išimties keliu.

Galvosūkio 10 nr. sprendimas

1. Šeši taškai Morzės abėcėlėj reiškia vieną tašką.
2. Tariamoji „granata“ reiškia sutart. ženkluose G.G. grandininko pavaduotoją.
3. Apie dragūnus rašoma „Kario“ kalendoriuje 1935 m.
4. Sienos ilgis su Vokietija — 272 kilometrai.
5. Iš „Kario kalendoriaus“ 1935 m.

Gerai išsprendė: 1) v. p. A. Pliauskys (I p. div. št.), 2) v. p. J. Preibys (KPM), 3) v. p. P. Gelžinis (4 p. p.), 4) v. p. J. Zapkus (1 p. p.), 5) v. p. J. Siniakovas (4 at. p. kp.), 6) v. p. Grigalavičius (7 p. p.), 7) v. p. Bačianskas (KPM), 8) v. p. K. Vadzišius (1 p. p.), 9) j. p. K. Klinauskas (KPM), 10) eil. P. Petrauskas (8 p. p.), 11) eil. V. Raugas (ryš. b.), 12) A. Babelis (K.), 13) Č. Falkauskas (K.), 14) J. S. (KTS), 15) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.), 16) J. Lebionka (Ššl.), 17) P. Sirgedas (K.).

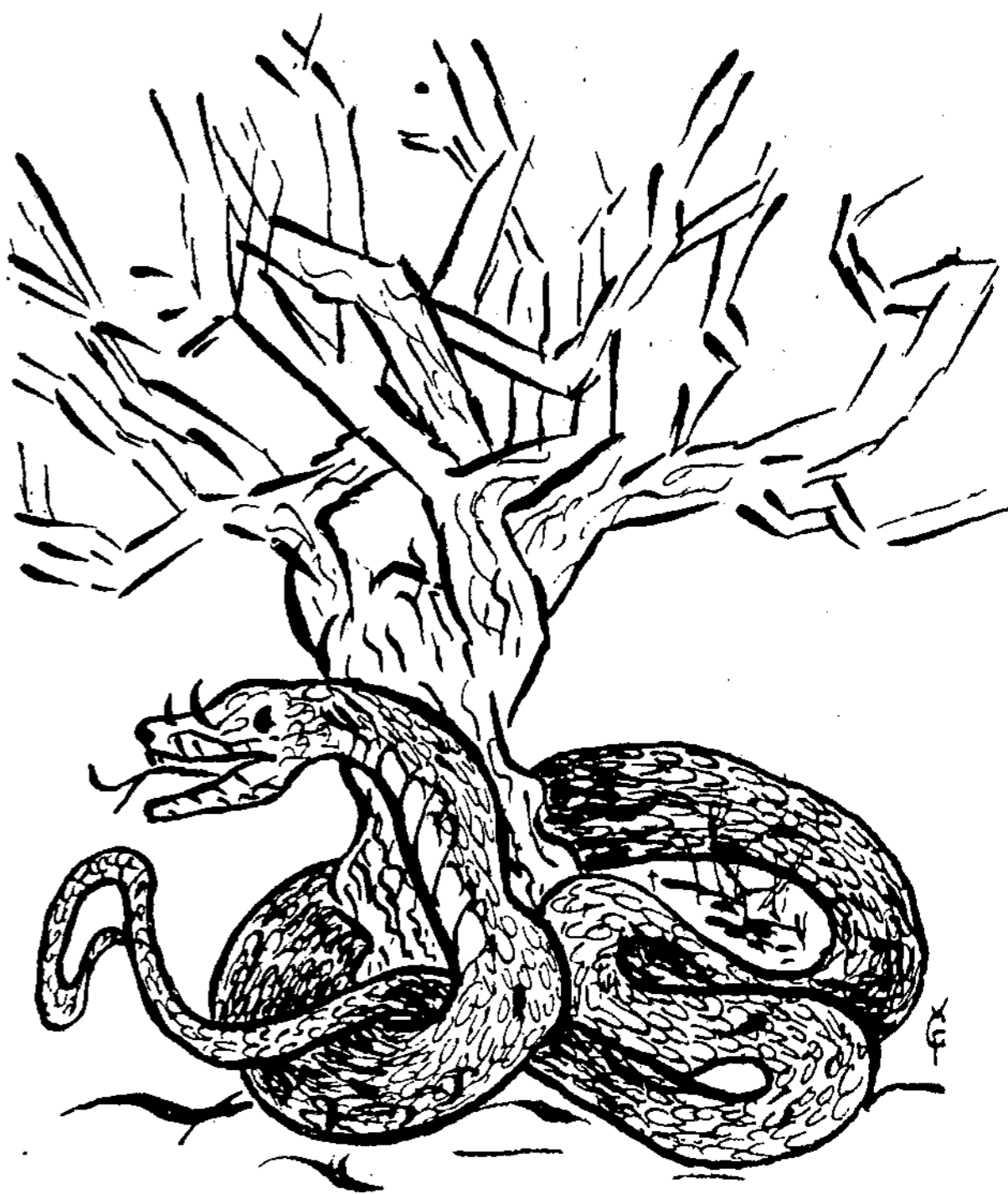
Už ano rato galvosūkių sprendimus skirtos šios premijos: 1) vyr. pusk. J. Zapkui 1934 m. „Židinio“ komplektas, 2) J. Sakalauskui 1934 m. „Kultūros“ komplektas, 3) Pr. Kaminskui 1934 m. „Šviesos Kelių“ komplektas, 4) vyr. pusk. K. Vadzišiui 1934 m. „Tautos Ūkio“ komplektas ir 5) ats. jaun. pusk. P. Davainiui 1934 m. „Savivaldybės“ komplektas.

Lietuvos Aeroklūbo narių-rėmėjų talka eina sėkmingai

Lietuvos Aeroklūbo narių-rėmėjų telkimas, prieš kelias dienas prasidėjęs, eina visu smarkumu. Telkimo darbą pasiėmė visi paštai, paštų agentūros, Valstybinės loterijos kolektoriai ir atskiri, L. A. K. pasitikėti asmenys, bet taip pat visuomeninės organizacijos ir kai kurių valdiškų įstaigų bendradarbiai. Norėdamas suspiesti į narių-rėmėjų armiją dar gausingesnius visuomenės būrius, L. A. K. nario-rėmėjo mokesčių iš buv. 10 litų numušė iki 3 litų. Tatai duoda galimumo L. A. K. nariais-rėmėjais tapti net menkai pasiturinčius žmones ir ūkininkus, kurie ypač uoliai spiečiasi aplink Aeroklūbą. Labai daug tokių, kurie, nario mokesčiui atpigus, įsigyja po kelis nario-rėmėjo bilietus.

Kaip pereitaisiais metais, ir šiemet, L. A. K. yra paskyręs nariams-rėmėjams pinigines premijas, kurios bus paskirstytos burtų keliu š. m. birželio mėn. 12 d. Tik šiemet L. A. K. norėdamas, kad daugiau narių-rėmėjų gautų premijas, daugiau jų ir paskyrė. Iš viso skirta 16.336 premijos 150.000 litų sumos: 3 premijos po 10.000 lt., 3 premijos po 5.000 litų, 10 — po 1.000 litų, 20 — po 500 litų, 100 — po 100 litų, 200 — po 50 litų, 1000 — po 10 litų, 5000 — po 5 litus ir 10.000 — po 3 litus. Tuo būdu nariams rėmėjams duota didelių galimumų ir laimėti.

Galvosūkis 13 nr.

Ogi, kas čia glūdi? Įspėję gaus 3 taškus.

P. Sirgedas

Klaidos atitaisymas

Š. m. „Kario“ 10 n-ryje, straipsnyje „Liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymą paskelbus“ įsibrovė kelios klaidos, kurios čia atitaisomos:

1) II skiltyje, dešiniajame stulpelyje, 16 eilutėj iš viršaus, atspausdinta: „Kelias tokias pataisas matėme kelpiniguose“. O turėjo būti: „Kelias tokias pataisas matome kelpiniguose“.

2) III skiltyje, 3 eilutėj iš viršaus, atspausdinta: „Liktiniams puskarininkiams atlyginti įstatymas savo pagrindiniais bruožais daugiausia atitinka projektą“, o turėjo būti: „... be-veik visiškai atitinka projektą“.

3) III skiltyje, 3 eilutėj iš apačios, atspausdinta: „O tuo tarpu džiaugiamės“... Turėjo būti: „O tuo tarpu džiaugimies“...